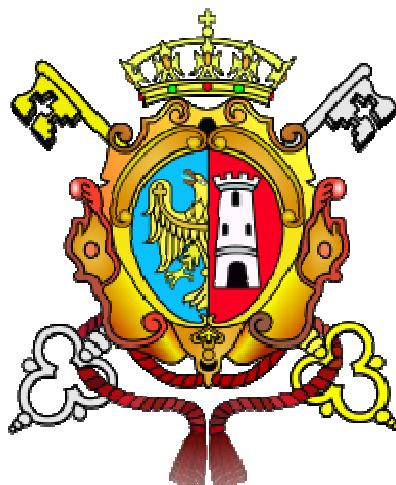

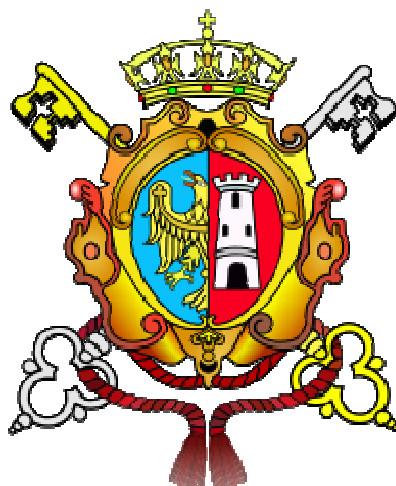
STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY WADOWICE

**TOM I
UWARUNKOWANIA ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO**

**ZAŁĄCZNIK NR 2
DO UCHWAŁY NR/2022
RADY MIEJSKIEJ W WADOWICACH
Z DNIA 2022r.**

**EDYCJA DO WYŁOŻENIA
DO PUBLICZNEGO WGLĄDU**

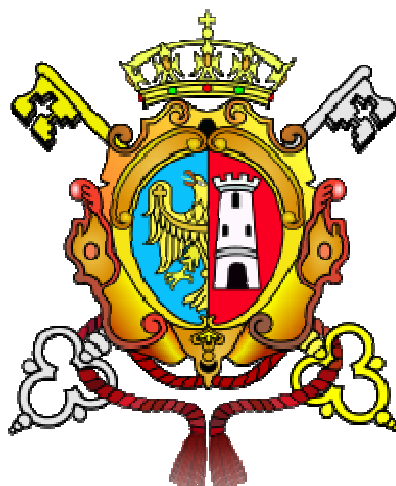
Wadowice 2022r.

STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY WADOWICE

TOM I UWARUNKOWANIA ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

**ZAŁĄCZNIK NR 2
DO UCHWAŁY NR XXIX/248/2020
RADY MIEJSKIEJ W WADOWICACH
Z DNIA 22 GRUDNIA 2020R.**

STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY WADOWICE

TOM I UWARUNKOWANIA ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

**ZAŁĄCZNIK NR 1
DO UCHWAŁY NR LV/436/2018
RADY MIEJSKIEJ W WADOWICACH
Z DNIA 7 SIERPNIA 2018R.**

ZAWARTOŚĆ TOMU I:

ROZDZIAŁ I PRZEDMIOT OPRACOWANIA I USTALENIA OGÓLNE.....	5
ROZDZIAŁ II PODSTAWOWE INFORMACJE O GMINIE I GMINACH SĄSIEDNICH	7
ROZDZIAŁ III UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z DOTYCHCZASOWEGO PRZEZNACZENIA, ZAGOSPODAROWANIA I UZBROJENIA TERENÓW.....	9
ROZDZIAŁ IV UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE ZE STANU ŁADU PRZESTRZENNEGO I WYMOGU JEGO OCHRONY	15
ROZDZIAŁ V UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE ZE STANU ŚRODOWISKA, W TYM STANU ROLNICZEJ I LEŚNEJ PRZESTRZENI PRODUKCYJNEJ, WIELKOŚCI I JAKOŚCI ZASOBÓW WODNYCH ORAZ WYMOGÓW OCHRONY ŚRODOWISKA, PRZYRODY I KRAJOBRAZU, W TYM KRAJOBRAZU KULTUROWEGO.....	17
ROZDZIAŁ VI UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE ZE STANU DZIEDZICTWA KULTUROWEGO I ZABYTKÓW ORAZ DÓBR KULTURY WSPÓŁCZESNEJ.....	31
ROZDZIAŁ VII UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z REKOMENDACJI I WNIOSKÓW ZAWARTYCH W AUDYCIE KRAJOBRAZOWYM LUB OKREŚLENIA PRZEZ AUDYT KRAJOBRAZOWY GRANIC KRAJOBRAZÓW PRIORYTETOWYCH.....	57
ROZDZIAŁ VIII UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z WARUNKÓW I JAKOŚCI ŻYCIA MIESZKAŃCÓW, W TYM OCHRONY ICH ZDROWIA.....	57
ROZDZIAŁ IX UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z ZAGROŻENIA BEZPIECZEŃSTWA LUDNOŚCI I JEJ MIENIA.....	74
ROZDZIAŁ X UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z POTRZEB I MOŻLIWOŚCI ROZWOJU GMINY	76
ROZDZIAŁ XI UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE ZE STANU PRAWNEGO GRUNTÓW.....	88
ROZDZIAŁ XII UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z WYSTĘPOWANIA OBIEKTÓW I TERENÓW CHRONIONYCH NA PODSTAWIE PRZEPISÓW ODRĘBNYCH	90
ROZDZIAŁ XIII UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z WYSTĘPOWANIA OBSZARÓW NATURALNYCH ZAGROŻEŃ GEOLOGICZNYCH.....	91
ROZDZIAŁ XIV UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z WYSTĘPOWANIA UDOKUMENTOWANYCH ZŁOŻ KOPALIN, ZASOBÓW WÓD PODZIEMNYCH ORAZ UDOKUMENTOWANYCH KOMPLEKSÓW PODZIEMNEGO SKŁADOWANIA DWUTLENKU WĘGLA	92
ROZDZIAŁ XV UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z WYSTĘPOWANIA TERENÓW GÓRNICZYCH WYZNACZONYCH NA PODSTAWIE PRZEPISÓW ODRĘBNYCH	94
ROZDZIAŁ XVI UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE ZE STANU SYSTEMÓW KOMUNIKACJI I INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ, W TYM STOPNIA UPORZĄDKOWANIA GOSPODARKI WODNO - ŚCIEKOWEJ, ENERGETYCZNEJ ORAZ GOSPODARKI ODPADAMI	95
ROZDZIAŁ XVII UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z ZADAŃ SŁUŻĄCYCH REALIZACJI PONADLOKALNYCH CELÓW PUBLICZNYCH	103
ROZDZIAŁ XVIII UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z WYMAGAŃ DOTYCZĄCYCH OCHRONY PRZECIWPOWODZIOWEJ	107

ROZDZIAŁ XIX WNIOSKI I WYTYCZNE Z UWARUNKOWAŃ ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO	108
--	------------

ZAŁĄCZNIKI:

**RYSUNEK NR IA – UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z DOTYCHCZASOWEGO
ZAGOSPODAROWANIA I UZBROJENIA,
RYSUNEK NR IB – UWARUNKOWANIA PLANISTYCZNE,
RYSUNEK NR IC – UWARUNKOWANIA ŚRODOWISKOWE I KULTUROWE**

ROZDZIAŁ I

PRZEDMIOT OPRACOWANIA I USTALENIA OGÓLNE

1. Przedmiotem opracowania jest „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Wadowice”, w granicach wyznaczonych na rysunkach studium, zgodnie z inicjującą uchwałą nr VI/30/2015 Rady Miejskiej w Wadowicach z dnia 24 marca 2015 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Wadowice, zmienioną uchwałami:

- nr XV/125/2015 Rady Miejskiej w Wadowicach z dnia 30 grudnia 2015 r. w sprawie zmiany uchwały w sprawie przystąpienia do sporządzenia studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Wadowice

oraz

- nr XLII/327/2017 Rady Miejskiej w Wadowicach z dnia 30 października 2017 r. zmieniającą Uchwałę Nr VI/30/2015 Rady Miejskiej w Wadowicach z dnia 24 marca 2015r. w sprawie przystąpienia do sporządzania studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Wadowice.

Studium sporządzono dla obszaru w granicach administracyjnych gminy, dla terenu o powierzchni 113 km² (GUS, dane za 2015 r.).

2. Ilekroć w studium jest mowa o:

- 1) **uchwale** – należy przez to rozumieć uchwałę nr VI/30/2015 Rady Miejskiej w Wadowicach z dnia 24 marca 2015 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Wadowice, zmienioną uchwałą nr XV/125/2015 Rady Miejskiej w Wadowicach z dnia 30 grudnia 2015 r. w sprawie zmiany uchwały w sprawie przystąpienia do sporządzenia studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Wadowice, wraz z załącznikiem, o ile z treści przepisu nie wynika inaczej;
- 2) **studium** – należy przez to rozumieć „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Wadowice”, na które składają się kolejno:
 - a) Tom I – Uwarunkowania zagospodarowania przestrzennego wraz z rysunkami studium zawierającymi elementy przestrzenne uwarunkowań,
 - b) Tom II – Ustalenia Studium - kierunki zagospodarowania przestrzennego wraz z rysunkiem studium;
- 3) **mapie** – należy przez to rozumieć mapę topograficzną w skali 1:10 000, która stanowi tło wszystkich opracowań graficznych studium pozyskaną z państwowego zasobu geodezyjno - kartograficznego;
- 4) **ustawie** lub **ustawie o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym** – należy przez to rozumieć ustawę z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz.U.2016.778 j.t. z późn. zm.);
- 5) **rysunku studium** – należy przez to rozumieć rysunek stanowiący załącznik graficzny do uchwały Rady Miejskiej;

- 6) **przepisach odrębnych** – należy rozumieć obowiązujące ustawy wraz z aktami wykonawczymi oraz pozostałymi przepisami, w tym:
- a) **przepisy ustawy prawo budowlane** – ustawa z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane (Dz.U.2016.290 j.t. z późn. zm.) wraz z aktami wykonawczymi, w szczególności rozporządzeniem w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie,
 - b) **przepisy ustawy prawo wodne** – ustawa z dnia 18 lipca 2001 r. Prawo wodne (Dz.U.2015.469 j.t. z późn. zm.) wraz z aktami wykonawczymi,
 - c) **przepisy ustawy prawo geologiczne i górnicze** – ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. Prawo geologiczne i górnicze (Dz.U.2016.1131 j.t. z późn. zm.) wraz z aktami wykonawczymi, w szczególności rozporządzeniem w sprawie dokumentacji hydrogeologicznej i dokumentacji geologiczno-inżynierskiej,
 - d) **przepisy ustawy prawo ochrony środowiska** – ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz.U.2017.519 j.t. z późn. zm.) wraz z aktami wykonawczymi, w szczególności rozporządzeniem w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku, rozporządzeniem w sprawie udostępniania informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko, rozporządzeniem w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko,
 - e) **przepisy ustawy o ochronie przyrody** – ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz.U.2016.2134 j.t. z późn. zm.) wraz z aktami wykonawczymi, w szczególności rozporządzeniem w sprawie ochrony gatunkowej roślin, rozporządzeniem w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt,
 - f) **przepisy ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami** – ustawa z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz.U.2014.1446 - j.t. z późn. zm.),
 - g) **przepisy ustawy o ochronie gruntów rolnych i leśnych** – ustawa z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych (Dz. U.2015.909 j.t. z późn. zm),
 - h) **przepisy ustawy o lasach** – ustawa z dnia 28 września 1991 r. o lasach (Dz.U.2015.2100 j.t. z późn. zm.) wraz z aktami wykonawczymi, w szczególności rozporządzeniem w sprawie szczegółowych zasad i trybu uznawania lasów za ochronne oraz szczegółowych zasad prowadzenia w nich gospodarki leśnej,
 - i) **przepisy ustawy o drogach publicznych** – ustawa o drogach z dnia 21 marca 1985 r. (Dz.U.2016.1440 j.t. z późn. zm.) wraz z aktami wykonawczymi.

3. Wszystkie informacje oraz dane zawarte w Tomie I studium są aktualne na dzień przystąpienia do uzgadniania i opiniowania oraz wynikają z aktualności baz danych instytucji udostępniających informacje.

ROZDZIAŁ II

PODSTAWOWE INFORMACJE O GMINIE I GMINACH SASIEDNICH

1. Wadowice są gminą miejsko-wiejską, położoną w zachodniej części województwa małopolskiego, w skład której wchodzi miasto Wadowice i 16 sołectw: Babica, Barwałd Dolny, Chocznia, Gorzeń Dolny, Gorzeń Górny, Jaroszowice, Jaroszowice Zbywaczówka, Kaczyna, Klecza Dolna, Klecza Górna, Ponikiew, Ponikiew-Chobot, Roków, Stanisław Górny, Wysoka, Zawadka. Miasto Wadowice stanowi siedzibę powiatu wadowickiego. Gmina graniczy z:
 - od północy z sołectwem Frydrychowice w gminie Wieprz, sołectwami Tomice, Witanowice i Lgota w gminie Tomice oraz sołectwami Paszkówka i Marcyporęba w gminie Brzeźnica;
 - od południa z sołectwami Koziniec oraz Świnna Poręba w gminie Mucharz
 - od wschodu z sołectwami Przytkowice, Stanisław Dolny, Barwałd Średni i Barwałd Górny w gminie Kalwaria Zebrzydowska, a także z gminą Stryszów,
 - od zachodu z sołectwami Inwałd, Zagórnik i Rzyki w gminie Andrychów.
2. Powierzchnia gminy według Głównego Urzędu Statystycznego w 2015 r. wynosiła 11 283 ha czyli ok. 113 km², w tym 1 054 ha (ok. 11 km²) zajmował obszar miejski Wadowic, a 10 229 ha (ok. 102 km²) obszar wiejski. Zgodnie z cyfrową mapą ewidencyjną powierzchnia gminy wynosi 11284,77 ha.
3. Zgodnie z danymi GUS w 2015 roku gminę zamieszkiwało 38 118 osób, z czego prawie połowa na terenie miasta Wadowice. W poszczególnych miejscowościach zamieszkuje następująca liczba osób (zgodnie z danymi Urzędu Gminy):
 - Babica – 928 mieszkańców,
 - Barwałd Dolny – 697 mieszkańców,
 - Chocznia – 5 745 mieszkańców,
 - Gorzeń Dolny – 445 mieszkańców,
 - Gorzeń Górny – 295 mieszkańców,
 - Jaroszowice – 1 777 mieszkańców,
 - Kaczyna – 363 mieszkańców,
 - Klecza Dolna – 2 430 mieszkańców,
 - Klecza Górna – 818 mieszkańców,
 - Ponikiew – 1 196 mieszkańców,
 - Roków – 311 mieszkańców,
 - Stanisław Górny – 1 135 mieszkańców,
 - Wysoka – 1922 mieszkańców,
 - Zawadka – 882 mieszkańców,
 - Wadowice – 18 676 mieszkańców.
4. Miasto Wadowice powstało na przecięciu szlaków komunikacyjnych, a pierwsza wzmianka o nim pochodzi z 1327 roku. Centrum miasta charakteryzuje się historycznym układem osadniczym z dużym udziałem zabudowy zabytkowej. Na terenach wiejskich przeważa zabudowa w formie ciągów wzdłuż główniejszych dróg, wykształconych w dolinach cieków wodnych lub wzdłuż wierzchowin.

Gmina Wadowice powiązana jest komunikacyjnie z układem wojewódzkim i krajowym komunikacją kołową oraz kolejową. Przez teren gminy przebiegają drogi krajowe nr 52 i nr 28. DK 28 na terenie gminy

ma przebieg południkowy (rozpoczyna się w Zatorze, a kończy w Medyce), natomiast DK 52 przebiega w kierunku wschód-zachód (od Cieszyna po włączenie do DK 7 w Głogoczowie pod Krakowem). Ponadto przez gminę przebiegają drogi powiatowe.

Ze wschodu na zachód przebiega linia kolejowa nr 117 relacji Kalwaria Zebrzydowska Lanckorona – Bielsko-Biała Główna. Z północy do centrum miasta Wadowice przebiegała linia nr 103 relacji Trzebinia – Wadowice – aktualnie nieczynna. Linia 117 należy do drugorzędnej kategorii i obsługuje połączenia regionalne.

5. Zgodnie z podziałem Polski na jednostki fizyczno-geograficzne wg Kondrackiego północno-wschodnia część gminy Wadowice leży na obszarze makroregionu Pogórze Zachodniobeskidzkie, w mezoregionie Pogórze Wielickie. Południowo-zachodni obszar gminy leży w makroregionie Beskidy Zachodnie, w mezoregionie Beskidu Małego. Miasto Wadowice położone jest w zachodniej części Pogórza Wielickiego, w kotlinie pomiędzy wzniesieniami Pogórza i pasmami Beskidu Małego, w dolinie rzeki Skawy. Współrzędne geograficzne gminy wynoszą w przybliżeniu 49°45' szerokości geograficznej północnej i 19°30' długości geograficznej wschodniej.
6. Południowa część gminy objęta jest zasięgiem Parku Krajobrazowego Beskidu Małego wraz z otuliną. W północnej części gminy położony jest Obszar Specjalnej Ochrony Ptaków NATURA 2000 „Dolina Dolnej Skawy”.

ROZDZIAŁ III

UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z DOTYCHCZASOWEGO PRZEZNACZENIA, ZAGOSPODAROWANIA I UZBROJENIA TERENÓW

1. DOTYCHCZASOWE ZAGOSPODAROWANIE I UŻYTKOWANIE TERENÓW

Identyfikacja istniejącego zagospodarowania terenów została przeprowadzona dla potrzeb studium na podstawie ewidencji gruntów i budynków oraz inwentaryzacji urbanistycznej, treści mapy topograficznej i cyfrowej ortofotomapy.

Tabela 1: Użytkowanie gruntów.

L.p.	Grupa (kategoria gruntu)	Rodzaj użytku gruntowego	Oznaczenie wg EGIB	Powierzchnia [ha]	Udział [%]
1	grunty rolne, w tym:	użytki rolne, w tym:			
2		grunty orne	R	5161,865	45,92%
3		sady	S	107,43	0,96%
4		łąki trwałe	Ł	328,634	2,92%
5		pastwiska trwałe	Ps	530,445	4,72%
6		grunty rolne zabudowane	Br	289,519	2,58%
7		grunty pod stawami	Wsr	22,254	0,20%
8		grunty pod rowami	W	7,073	0,06%
9		grunty zadrzewione i zakrzewione na użytkach rolnych	Lzr	0,563	0,01%
10		nieużytki	N	19,028	0,17%
			Razem:	6466,81	57,53%
11	grunty leśne, w tym:	las	Ls	3353,257	29,83%
12		grunty zadrzewione i zakrzewione	Lz	144,585	1,29%
			Razem:	3497,84	31,12%
13	grunty zabudowane i zurbanizowane	tereny mieszkaniowe	B	335,899	2,99%
14		tereny przemysłowe	Ba	77,638	0,69%
15		inne tereny zabudowane	Bi	154,017	1,37%
16		zurbanizowane tereny niezabudowane lub w trakcie zabudowy	Bp	5,188	0,05%
17		tereny rekreacyjno-wypoczynkowe	Bz	50,532	0,45%
18		użytki kopalne	K	6,865	0,06%
		tereny komunikacyjne, w tym:			
19		drogi	dr	412,788	3,67%
20		tereny kolejowe	Tk	42,501	0,38%
21		inne tereny komunikacyjne	Ti	17,109	0,15%
			Razem:	1102,537	9,81%
22	grunty pod wodami	grunty pod wodami powierzchniowymi płynącymi	Wp	153,753	1,37%
23		grunty pod wodami powierzchniowymi stojącymi	Ws	2,62	0,02%
			Razem:	156,373	1,39%
24	tereny różne		Tr	17,286	0,15%
			Razem:	11240,849*	100%

*powierzchnia terenu wynikająca z obliczeń.

Dotychczasowe zagospodarowanie terenu zostało zdefiniowane w granicach obszarów zwanych terenami stanu istniejącego, posiadających jednolite przeznaczenie oraz sposoby zagospodarowania i użytkowania. Z uwagi na specyfikę i skalę opracowania studium, jednolitość istniejącego przeznaczenia została sprowadzona (uśredniona) do istniejącego przeznaczenia wiodącego, występującego w granicach wyznaczonego terenu stanu istniejącego. Dla potrzeb studium wyodrębniono w granicach gminy tereny stanu istniejącego:

- tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej,
- tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej
- tereny zabudowy usługowej,
- tereny zabudowy usług oświaty,
- tereny zabudowy usług kultu religijnego,

- tereny zabudowy produkcyjnej,
- tereny eksploatacji surowców naturalnych
- teren składowiska odpadów,
- tereny zabudowy pozostałej,
- tereny placów i innych powierzchni utwardzonych,
- tereny usług sportu,
- tereny cmentarzy,
- tereny wód powierzchniowych,
- tereny rolne,
- tereny zieleni,
- tereny lasów,
- tereny wód powierzchniowych,
- tereny kolejowe,
- tereny dróg.

Przeważającą część powierzchni gminy stanowią grunty rolne (57,53%). Grunty leśne zajmują 31,12% powierzchni gminy, a grunty zabudowane i zurbanizowane 9,81%.

Dotychczasowe zagospodarowanie terenu zostało przedstawione graficznie na **rysunku IA**.

2. DOTYCHCZASOWE PRZEZNACZENIE TERENÓW

Przeznaczenie terenów zostało określone w obowiązujących miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, które obejmują obszar całej gminy. Prace nad sporządzeniem planów rozpoczęły się w styczniu 2006 r., a zakończyły w lipcu 2008 r.

Plany miejscowe ustaliły przeznaczenie terenu i określiły zasady zagospodarowania i warunki zabudowy terenu. Plany wyznaczyły nowe obszary do zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, co było odpowiedzią na zapotrzebowanie ze strony właścicieli gruntów. Zostały również wyznaczone nowe tereny do zabudowy lotniskowej, usługowej oraz przemysłowej. Plany określiły także rezerwę terenów pod planowaną drogę, tzw. "Beskidzką Drogę Integracyjną".

Plany miejscowe obejmują 21 obszarów, których granice wyznaczają główne układy komunikacyjne oraz granice administracyjne wsi. W granicach gminy Wadowice obowiązują następujące plany miejscowe:

- a) Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego wsi Babica (Uchwała Nr V/20/2007 Rady Miejskiej w Wadowicach z dnia 20 lutego 2007 r.);
- b) Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego wsi Kaczyna (Uchwała Nr V/21/2007 Rady Miejskiej w Wadowicach z dnia 20 lutego 2007 r.);
- c) Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego wsi Ponikiew (Uchwała Nr V/22/2007 Rady Miejskiej w Wadowicach z dnia 20 lutego 2007 r.);
- d) Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego wsi Roków (Uchwała Nr V/23/2007 Rady Miejskiej w Wadowicach z dnia 20 lutego 2007 r.);
- e) Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego wsi Stanisław Górny (Uchwała Nr V/24/2007 Rady Miejskiej w Wadowicach z dnia 20 lutego 2007 r.) wraz ze zmianą:
 - Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego obszaru położonego w Stanisławiu Górnym (Uchwała Nr VII/43/2015 Rady Miejskiej w Wadowicach z dnia 27 maja 2015r.);

- f) Miejskowy plan zagospodarowania przestrzennego wsi Wysoka (Uchwała Nr V/25/2007 Rady Miejskiej w Wadowicach z dnia 20 lutego 2007 r.);
- g) Miejskowy plan zagospodarowania przestrzennego wsi Zawadka (Uchwała Nr V/26/2007 Rady Miejskiej w Wadowicach z dnia 20 lutego 2007 r.);
- h) Miejskowy plan zagospodarowania przestrzennego obszaru położonego w Gorzeniu Dolnym (Uchwała Nr XI/75/2007 Rady Miejskiej w Wadowicach z dnia 28 września 2007 r.);
- i) Miejskowy plan zagospodarowania przestrzennego obszaru położonego w Gorzeniu Górnym (Uchwała Nr XI/76/2007 Rady Miejskiej w Wadowicach z dnia 28 września 2007 r.);
- j) Miejskowy plan zagospodarowania przestrzennego obszaru obejmującego część Jaroszwic oraz część Gorzenia Górnego (Uchwała Nr XI/77/2007 Rady Miejskiej w Wadowicach z dnia 28 września 2007 r.);
- k) Miejskowy plan zagospodarowania przestrzennego obszaru obejmującego część Jaroszwic (Uchwała Nr XI/78/2007 Rady Miejskiej w Wadowicach z dnia 28 września 2007 r.), wraz ze zmianą:
 - Miejskowy plan zagospodarowania przestrzennego obszaru położonego w Jaroszwicach (Uchwała Nr XVI/140/2012 Rady Miejskiej w Wadowicach z dnia 26 września 2012 r.);
- l) Miejskowy plan zagospodarowania przestrzennego obszaru położonego w Kleczy Dolnej (część południowa) (Uchwała Nr XI/79/2007 Rady Miejskiej w Wadowicach z dnia 28 września 2007 r.);
- m) Miejskowy plan zagospodarowania przestrzennego obszaru położonego w Kleczy Dolnej (część północna) (Uchwała Nr XI/80/2007 Rady Miejskiej w Wadowicach z dnia 28 września 2007 r.);
- n) Miejskowy plan zagospodarowania przestrzennego obszaru położonego w Kleczy Górnej (część południowa) (Uchwała Nr XI/81/2007 Rady Miejskiej w Wadowicach z dnia 28 września 2007 r.);
- o) Miejskowy plan zagospodarowania przestrzennego obszaru położonego w Kleczy Górnej (część północna) (Uchwała Nr XI/82/2007 Rady Miejskiej w Wadowicach z dnia 28 września 2007 r.);
- p) Miejskowy plan zagospodarowania przestrzennego obszaru położonego w Barwałdzie Dolnym (część południowa) (Uchwała Nr XI/83/2007 Rady Miejskiej w Wadowicach z dnia 28 września 2007 r.);
- q) Miejskowy plan zagospodarowania przestrzennego obszaru położonego w Barwałdzie Dolnym (część północna) (Uchwała Nr XI/84/2007 Rady Miejskiej w Wadowicach z dnia 28 września 2007 r.);
- r) Miejskowy plan zagospodarowania przestrzennego obszaru położonego w Wadowicach (centrum i śródmieście) (Uchwała Nr XV/124/2008 Rady Miejskiej w Wadowicach z dnia 14 marca 2008 r.) wraz ze zmianami:
 - Miejskowy plan zagospodarowania przestrzennego obszaru położonego w Wadowicach pomiędzy ul. Szpitalną, ul. Karmelićką i ul. Słowackiego (Uchwała Nr XIII/118/2012 Rady Miejskiej w Wadowicach z dnia 26 kwietnia 2012 r.);

- Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego obszaru położonego przy ulicy Emilii i Karola Wojtyłów w Wadowicach (Uchwała Nr XVII/148/2012 Rady Miejskiej w Wadowicach z dnia 27 listopada 2012 r.);
- Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego obszaru położonego przy ulicy Marszałka Józefa Piłsudskiego w Wadowicach (Uchwała Nr XXX/287/2014 Rady Miejskiej w Wadowicach z dnia 11 czerwca 2014 r.);
- s) Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego obszaru obejmującego część Choczni, część Wadowic, część Gorzenia Dolnego oraz część Jaroszowic (Uchwała Nr XV/125/2008 Rady Miejskiej w Wadowicach z dnia 14 marca 2008 r.), wraz ze zmianą:
 - Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obszaru obejmującego część Choczni, część Wadowic, część Gorzenia Dolnego oraz część Jaroszowic (Uchwała Nr XVIII/166/2012 Rady Miejskiej w Wadowicach z dnia 12 grudnia 2012 r.);
- t) Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego obszaru położonego w Wadowicach (część północna i wschodnia) (Uchwała Nr XVIII/147/2008 Rady Miejskiej w Wadowicach z dnia 15 lipca 2008 r.), wraz ze zmianą:
 - Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obszaru położonego w Wadowicach (część północna i wschodnia) (Uchwała Nr XXVII/269/2014 Rady Miejskiej w Wadowicach z dnia 26 lutego 2014 r.);
- u) Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego obszaru położonego w Choczni (Uchwała Nr XVIII/148/2008 Rady Miejskiej w Wadowicach z dnia 15 lipca 2008 r.).

Wskazane powyżej miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego wraz ze zmianami wskazały podstawowe i dopuszczone przeznaczenia terenu:

- MWO - tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej o charakterze osiedlowym
- MW - tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej
- MN - tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej
- MU - tereny zabudowy mieszkaniowo – usługowej
- MNR - tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej i zagrodowej
- MNL - tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej i letniskowej
- ML - tereny zabudowy letniskowej
- UMs - tereny zabudowy usługowo - mieszkaniowej o charakterze staromiejskim
- UP - tereny zabudowy usługowej o charakterze publicznym
- U - tereny zabudowy usługowej
- UK - tereny i obiekty kultu religijnego
- US - tereny usług sportu i rekreacji
- UT - tereny usług turystyki
- P - tereny obiektów produkcyjnych, składów i magazynów
- PU - tereny produkcyjno – usługowe
- PE - tereny eksploatacji powierzchniowej kopalin
- PK - tereny składów i obsługi transportu
- R - tereny rolnicze
- Rz - tereny rolnicze z dopuszczeniem zabudowy zagrodowej

- RU - tereny produkcyjno - usługowe rolnictwa, leśnictwa i rybactwa
- ZL, ZPL – lasy, lasy i zalesienia
- ZP - tereny zieleni urządzonej
- ZPi - tereny zieleni urządzonej o charakterze izolacyjnym
- ZE - tereny zieleni nieurządzonej o znaczeniu ekologicznym
- ZI - tereny zieleni nieurządzonej w obszarach zagrożonych powodzią lub zalaniem
- ZC - cmentarz
- ZD - tereny ogrodów działkowych
- WS1 - tereny wód powierzchniowych płynących
- WS2 - tereny wód powierzchniowych stojących
- zz - dodatkowe oznaczenie dla jednostek położonych w obszarach zagrożonych powodzią lub zalaniem
- WP - tereny wałów przeciwpowodziowych
- os - obszary o predyspozycjach osuwiskowych
- KP - tereny placów o charakterze przestrzeni publicznej
- Kp - tereny placów i parkingów
- Ks - tereny obsługi transportu samochodowego
- Kg - tereny zespołu garaży
- E - tereny urządzeń elektroenergetyki
- G - tereny urządzeń gazownictwa
- W - tereny urządzeń wodociągów
- T - tereny urządzeń telekomunikacji
- K - tereny kanalizacji
- C - tereny ciepłownictwa
- O - tereny gospodarki odpadami
- PP - teren urządzeń przeciwpożarowych
- KDGP - tereny dróg i ulic publicznych klasy GP
- KDZ1, KDZ2 - tereny dróg i ulic publicznych klasy Z
- KDL1, KDL2 - tereny dróg i ulic publicznych klasy L
- KDD - tereny dróg i ulic publicznych klasy D
- KDW - tereny dróg i ulic wewnętrznych
- Kc - tereny wydzielonych ciągów pieszych
- PTZ - tereny zaplecza technicznego i urządzeń związanych z budową i eksploatacją zbiornika „Świnna Poręba”

W ustawowym terminie przyjmowania wniosków oraz na etapie poprzedzającym procedurę sporządzenia studium, zgłoszono znaczną ilość terenów, w których wskazano na potrzebę zmiany dotychczasowego przeznaczenia terenów lub zmiany określonych parametrów zagospodarowania terenu. Wnioski te poddane zostały analizie. Część z nich wpłynęła na ustalenie kierunków zagospodarowania przestrzennego, jednakże ze względu na charakter gminy dotychczasowe zagospodarowanie oraz niewspółmierny do potrzeb rozwojowych obszar potencjalnych zmian, dążono do uwzględnienia

wniosków, które w pierwszej kolejności wypełniają luki w zabudowie, posiadają wystarczających dostęp do infrastruktury technicznej, w tym dróg.

Dotychczasowe przeznaczenia terenów wskazano na **rysunku IB**.

3. DOTYCHCZASOWE UZBROJENIE TERENÓW

Dotychczasowe uzbrojenie terenów obejmuje sieci: wodociągową, kanalizacyjną, gazowniczą, elektroenergetyczną oraz ciepłą. Dostęp do sieci na terenie miasta jest dobry, natomiast w odniesieniu do obszaru wiejskiego do rozważenia jest rozbudowa sieci wodociągowej i kanalizacyjnej (przy uwzględnieniu opłacalności realizacji sieci w najwyższej położonych obszarach zabudowanych). Na obszarze gminy występuje także sieć telekomunikacyjna oraz zlokalizowane są urządzenia nadawcze telefonii komórkowej.

Dotychczasowe uzbrojenie terenów zostało wskazane na **rysunku IA**.

Uwarunkowanie wynikające z dotychczasowego zagospodarowania i przeznaczenia terenów oraz zasięgów istniejących sieci infrastruktury technicznej są podstawową wytyczną dla określania kierunków przeznaczenia terenów oraz zasięgu planowanych terenów zurbanizowanych.

ROZDZIAŁ IV

UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE ZE STANU ŁADU PRZESTRZENNEGO I WYMOGU JEGO OCHRONY

1. Oceny stanu ładu przestrzennego (rozumianego zgodnie z treścią ustawy, jako „takie ukształtowanie przestrzeni, które tworzy harmonijną całość oraz uwzględnia w uporządkowanych relacjach wszelkie uwarunkowania i wymagania funkcjonalne, społeczne, gospodarcze, środowiskowe, kulturowe oraz kompozycyjno-estetyczne”) dokonano dla całego obszaru gminy na podstawie analizy: lokalizacji elementów przestrzennych w skali gminy, sposobów formowania struktury przestrzennej, przeznaczeń i funkcji terenów (budynków), stosunku terenów zainwestowanych do niezainwestowanych i intensywności zainwestowania terenów, sąsiedztwa, przebiegu dróg, sytuacji planistycznej, w tym obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

Za największe walory krajobrazu gminy należy uznać zróżnicowane ukształtowanie terenu, bogatą sieć cieków wraz z towarzyszącą zielenią tworzącą ciągi przyrodnicze oraz otwarte tereny rolne. Elementy krajobrazu zurbanizowanego również charakteryzują się znacznym zróżnicowaniem w zakresie ukształtowania struktury przestrzennej. Miasto Wadowice cechuje zwarty układ osadniczy z historycznie rozplanowanym centrum, otoczonym przez osiedla budynków jednorodzinnych i wielorodzinnych.

Duża część wsi ukształtowana jest na układzie ulicówek lub wielodrożnic, gdzie zabudowa koncentruje się wzdłuż głównych dróg. Intensywność zainwestowania jest zróżnicowana w zależności od miejscowości – w zachodniej części gminy wsie charakteryzują się stosunkowo zwartym obszarem zurbanizowanym, tworzącym czytelne ciągi zabudowy otoczone rozległymi terenami otwartymi pól (Chocznią) czy lasów (Ponikiew). Zabudowa Choczni charakteryzuje się największą intensywnością zabudowy. Miejscowości położone we wschodniej części gminy cechują się większym rozproszeniem zabudowy – ciągi zabudowy przerywane są licznymi lukami, układ drogowy ma bardziej sieciowy charakter, a poszczególne wsie zlewają się ze sobą, przez co podział na poszczególne sołectwa nie jest czytelny. Charakter zabudowy w tej części wynika w znacznej części z ukształtowania terenu w formie licznych wzniesień i dolin, w dostosowaniu do których wykształciło się osadnictwo. Największe rozproszenie zabudowy występuje w Rokowie, Wysokiej i w północnej części sołectw Klecza Górna, Klecza Dolna i Barwałd – w okolicach Łysej Góry.

2. Gmina posiada wystarczającą ilość połączeń komunikacyjnych z sąsiednimi gminami, a wewnętrzna sieć dróg zbiorczych i lokalnych zapewnia dobrą obsługę terenów zabudowanych. W części południowo-zachodniej gminy brak jest połączeń pomiędzy poszczególnymi miejscowościami, co wynika z położenia pomiędzy pasmami wzniesień.
3. W związku z tym, że plany miejscowe uchwalono dla obszaru całej gminy, rozwój zagospodarowania przestrzennego odbywa się w sposób planowy. W planach wymóg ochrony ładu przestrzennego jest prawidłowo realizowany. Tereny przeznaczone pod zabudowę tworzą w większości zwarte obszary, co przeciwdziała rozpraszaniu zabudowy i zlewaniu się miejscowości. Zarówno zestawienie obowiązujących planów miejscowych ze stanem istniejącym oraz wnioski złożone do studium wskazują na dużą presję na przeznaczenia znacznych terenów pod zabudowę mieszkaniową kosztem terenów rolnych. Presja ta w znaczącym stopniu wywołująca jest zmianą struktury społecznej gminy, w której coraz mniej mieszkańców utrzymuje się z upraw polowych, a coraz większy udział stanowią mieszkańcy pracujący na co dzień poza rolnictwem w sąsiadujących dużych ośrodkach miejskich.

4. W dotychczasowym przeznaczeniu terenów nie występują ponadto znaczące konflikty przestrzenne polegające na sąsiadowaniu różnych funkcji. Wyjątek stanowią tereny zabudowy produkcyjnej zaplanowane w pobliżu istniejącego i projektowanego śladu DK 52 (w przyszłości drogi ekspresowej), sąsiadujące z terenami mieszkaniowymi. Część tych terenów została przedzielona pasami zieleni izolacyjnej. Planowany przebieg drogi ekspresowej S52 ma duże znaczenie dla stanu ładu przestrzennego, który pomimo że został wyznaczony przez tereny najslabiej zabudowane, rzutować będzie na sposób zagospodarowania terenów sąsiednich oraz odbiór krajobrazu.
5. W zakresie wymogu ochrony ładu przestrzennego konieczne jest przyjęcie polityki przestrzennej zmierzającej do utrzymania gdzie to możliwe zwartych terenów zabudowanych, oddzielonych od siebie kompleksami terenów otwartych - pól uprawnych lub terenów zieleni. Studium winno zagwarantować niedopuszczanie do zlewania się poszczególnych miejscowości, utrzymanie ich zwartego charakteru, ochronę charakterystycznej panoramy i wglądów. Istotne jest również niedopuszczanie do powstawania konfliktów przestrzennych związanych z kierunkami przeznaczenia terenu czy intensywnością jego zagospodarowania.

Wyraźne przekształcenia stanu zagospodarowania rzutujące na stan ładu przestrzennego wiązać się będą z wyznaczeniem nowego przebiegu drogi nr 52. Ze względu na fakt, iż przekształcenia wydają się nieuniknione, w studium konieczne jest uwzględnienie nowego charakteru tych obszarów i wypracowanie polityki przestrzennej, która umożliwi zachowanie stanu ładu przestrzennego pomimo zmian w zagospodarowaniu.

ROZDZIAŁ V
UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE ZE STANU ŚRODOWISKA, W TYM STANU ROLNICZEJ
I LEŚNEJ PRZESTRZENI PRODUKCYJNEJ, WIELKOŚCI I JAKOŚCI ZASOBÓW WODNYCH
ORAZ WYMOGÓW OCHRONY ŚRODOWISKA, PRZYRODY I KRAJOBRAZU, W TYM
KRAJOBRAZU KULTUROWEGO

Uwarunkowania wynikające ze stanu środowiska przedstawia rysunek IC.

1. RZEŻBA TERENU I GEOMORFOLOGIA

Według podziału na jednostki fizyczno-geograficzne Kondrackiego gmina Wadowice znajduje się w zasięgu makroregionu Pogórze Zachodniobeskidzkie, w mezoregionie Pogórze Wielickie (północno-wschodnia część gminy) oraz w zasięgu makroregionu Beskidy Zachodnie, w mezoregionie Beskidu Małego (południowo-zachodnia część gminy). Granicę między mezoregionami wyznaczają północne stoki pasma Beskidu Małego, opadające w kierunku stosunkowo równinnej części Pogórza Śląskiego.

Zróżnicowanie rzeźby terenu wynika więc z sąsiedztwa doliny Skawy, pogórkowatych wzniesień Pogórza Śląskiego i Wielickiego oraz stromych stoków Beskidu Małego.

Obszar Beskidu Małego rozciąga się w południowo-zachodniej części gminy, na terenach sołectw Kaczyna, Ponikiew, Jaroszwice oraz Gorzeń Górny i Zawadka. Obejmuje on strome stoki opadające od wąskiego grzbietu głównego w kierunku północnym. Wzniesienia Beskidu Małego w granicach administracyjnych Gminy wynoszą od ok. 470-580 m n.p.m. (Pasma Bliźniaków) do 886 m n.p.m. (Groń Jana Pawła II). Teren przecinany jest gęstą siecią dolin potoków górskich o często skalistych zboczach przebiegających prostopadle do równoleżnikowej doliny Ponikiewki stanowiącej tzw. próg denudacyjny oddzielający pasmo Beskidu Małego od Pogórzy.

Pogórze Śląskie obejmuje zachodnią część Gminy - tereny sołectw Chocznia, Gorzeń Dolny i Gorzeń Górny, Zawadka oraz miasto Wadowice. Pogórze charakteryzują się pojedynczymi wzniesieniami, które opadając w kierunku północnym łagodnie przechodzą w płaskowyż Kotliny Oświęcimskiej. Deniwelacje terenu wynoszą tutaj ok. 50 m, a rzędne wysokościowe wynoszą od ok. 320 m. n.p.m. w części północnej do 370 m. n.p.m. w części południowej.

Centralna i północna część Gminy obejmująca wsie Klecza Dolna i Górna, Barwałd Dolny, Stanisław Górny, Wysoka, Babica i Roków charakteryzuje się bardziej urozmaiconą rzeźbą terenu Pogórza Wielickiego z garbami w przebiegu wschód-zachód układającymi się w dwa pasma: na północy pasmo Draboża z rzędnymi 400-440 m n.p.m. oraz bezimienne pasmo w centralnej części, gdzie rzędne wynoszą 350 – 400 m n.p.m. W występujących obniżeniach pomiędzy pasmami przepływa Kleczanka wraz z dopływami.

Rzeźba doliny Skawy i dolnych odcinków jej głównych dopływów – Choczenka, Dąbrówka, Konówka – charakteryzują się płaskim dnem teras zalewowych i ukształtowanymi stożkami napływowymi głównych dopływów. Najniższym punktem doliny Skawy jest ujście Kleczanki – 250 m n.p.m.

Urozmaicona rzeźba terenu i sąsiedztwo pasm Beskidu powodują, że Wadowice stanowią atrakcyjny pod względem krajobrazowym obszar dla rozwoju budownictwa mieszkaniowego i rekreacyjnego. Niewielkie nachylenia stoków, korzystne dla realizacji zabudowy oraz infrastruktury dodatkowo ten efekt wzmacniają.

2. BUDOWA GEOLOGICZNA I STRATYGRAFIA

Gmina Wadowice znajduje się na skraju Karpat Zewnętrznych. Podłoże zbudowane jest z wielkich zespołów stratygraficzno – facjalnych ponasuwanych na siebie. Utwory te określane są mianem fliszu karpackiego i występują w trzech seriach:

- seria zewnętrzna - eoceńskie łupki ilaste i margliste oraz oligoceńskie warstwy krośnieńskie, przykryte dużą ilością lessu i glin, występujące na zachód od rzeki Skawy w Choczni i Zawadce oraz na wschodzie gminy między Wadowicami i Kleczą Górną;
- seria podśląska – utwory kredy i paleogenu z okresu starszego trzeciorzędu: warstwy gezowe dolne i górne zbudowane z porowatych piaskowców bezwapiennych (Barwałd Dolny) oraz piaskowce wapniste i piaskowce glaukonitowe (Gorzeń Dolny);
- seria śląska – utwory kredy i paleogenu: łupki cieszyńskie (Jaroszowice), warstwy lgockie zbudowane z czarnych łupków i piaskowców krzemienistych (pasmo brzegowe Beskidu Małego w Ponikwi i Kaczynie oraz pasmo północne biegnące od Rokowa do Wysokiej), pstre łupki ilaste, miękkie, szare, czerwone i zielone (od Kleczy Dolnej na wschód), warstwy godulskie z piaskowcami glaukonitowymi, drobnoziarniste, przekładane łupkami szarozielonymi (Ponikiew, Kaczyna).

Wierzchnie warstwy przeważającej powierzchni gminy pokrywają utwory czwartorzędowe plejstoceńskie, lessy lub utwory lessowate pochodzenia wodnego. W dolinie Skawy i mniejszych cieków nagromadziły się utwory akumulacji wodnej – gliny, piaski i żwiry, z których wytworzyły się mady.

Na podstawie właściwości podłoża oraz ukształtowania powierzchni w Opracowaniu ekofizjograficznym dla gminy Wadowice wyznaczono 5 rodzajów podłoża ze zróżnicowanymi wskazaniem na potrzeby planowania przestrzennego i budownictwa:

- obszary gruntów piaszczysto – żwirowych terasów wyższych powyżej 4 – 6 m. Podłoże budowlane z piasków i żwirów tworzą warunki budowlane dobre, które polepszają się w miarę obniżania zwierciadła wody;
- obszary gruntów skalistych (osadowych silnie zdiagenezowanych, iłołupkowych lub fliszowych), geologicznie stwarzają warunki budowlane dobre. Morfologicznie warunki pogarszają się w miarę nachylenia zboczy, przekształcając się w mało przydatne do budownictwa, gdy nachylenie terenu jest większe niż 15°;
- obszary gruntów skalistych typu fliszu z przewagą łupków stwarzają geologiczne podłoże i dobre warunki budowlane, które pod względem geologicznym pogarszają się wybitnie w miarę wzrostu zaburzeń tektonicznych, a morfologicznie w miarę nachylenia i przy nachyleniu większym niż 15° są mało przydatne dla budownictwa;
- obszary gruntów madowych terasów niższych, poniżej 4 – 6 m i makroporowatych na fliszu lub gruntach spoistych. Warunki budowlane przeważnie złe ze względu na dużą zmienność rodzajów i stanów gruntu oraz obecność gruntów organicznych;
- obszary gruntów makroporowatych na fliszu lub gruntach spoistych. Podłoże budowlane dobre lub dostatecznie dobre zależnie od zawodnienia. Możliwość rozwoju powierzchniowych

ruchów masowych w zależności od zawodnienia podłoża. Zagrożenie powierzchniowymi ruchami masowymi wymaga oceny geotechnicznej dla każdej lokalizacji.

3. WODY POWIERZCHNIOWE I ICH JAKOŚĆ

Sieć hydrograficzna na terenie gminy jest bogata, a składają się na nią liczne cieki i zbiorniki wodne, z których większe (znajdujące się w północnej części gminy) pełnią funkcję stawów hodowlanych. Istniejące rzeki i potoki tworzą nie tylko rozwinięty system wód, ale także system terenów zielonych (w tym terenów przywodnych), który docelowo powinien stać się jednym z istotnych elementów obszaru przestrzeni zielonych w gminie.

Gmina Wadowice w całości położona jest w prawostronnym dorzeczu Wisły. Głównym ciekim jest rzeka Skawa, która na terenie gminy ma przebieg południkowy i jest zlewnią II-go rzędu rzeki Wisły. Źródła Skawy znajdują się poza terenem gminy – w masywie Łysej Góry.

Lewobrzeżnymi dopływami Skawy są:

- Choczenka odwadniająca część północno – zachodnią miasta Wadowice, Chocznę Dolną, Chocznę Górną, Kaczyń – Pańkówkę oraz Kaczyń. Tereny źródłiskowe tej rzeki znajdują się w południowo – zachodniej części gminy (na terenie Kaczyń), a do jej większych dopływów należą Pilny Potok oraz Konówka;
- Dąbrówka odwadniająca Zawadkę, fragment Gorzenia Dolnego i południowo-zachodnią część miasta Wadowice. Jej źródła stanowią liczne bezimienne cieki na terenie Zawadki.
- Ponikiewka odwadniająca Gorzeń Górny, Ponikiew i tereny leżące przy południowej granicy gminy, mającą swoje źródła na północnych stokach Groni Jana Pawła II.

Prawobrzeżnym dopływem Skawy jest Kleczanka odwadniająca tereny Kleczy Górnej i Dolnej oraz fragment sołectwa Roków. Dopływami Kleczanki są Dropa oraz Babiczanka (spod Wysokiej). O ile Dropa posiada niewielką zlewnię i odwadnia jedynie fragment Kleczy Dolnej, to Babiczanka wraz ze swymi źródłami i bezimiennymi dopływami odwadnia całą Wysoką i Babice.

Tereny leżące w południowej części gminy należące do Jaroszewic po obu stronach rzeki Skawy są odwadniane przez bezimienne dopływy Skawy. Północno – wschodnia część gminy należy do zlewni II-go rzędu rzeki Brodawki (Młynówki) – bezpośredniego dopływu Wisły. Stanisław Górny odwadniany jest przez źródła rzeki Łubianki oraz źródła potoku Przytkowickiego I stanowiące dopływy rzeki Cedron. Działy wodne posiadają przebieg pewny z wyjątkiem zurbanizowanych terenów miasta Wadowice, gdzie nie można dokładnie określić przebiegu granicy zlewni.

Teren Gminy Wadowice leży w zasięgu dziewięciu jednolitych części wód powierzchniowych (JCWP):

- JCWP o nazwie „Wieprzówka od Targaniczanki bez Targaniczanki od ujścia” (kod: PLRW20006213489) obejmująca swym zasięgiem zachodnie fragmenty Gminy, o złym stanie i statusie silnie zmienionej części wód;
- JCWP o nazwie „Radoczanka” (kod: PLRW200062134796), w zasięgu której leży północno-zachodnia część terenu opracowania, o złym stanie i statusie naturalnej części wód;
- JCWP o nazwie „Skawa od Klęczanki bez Klęczanki do ujścia” (kod: PLRW200015213499), do której należą północne fragmenty Gminy Wadowice, o złym stanie i statusie silnie zmienionej części wód;

- JCWP o nazwie „Brodawka” (kod: PLRW20001621353899) obejmująca niewielką północno-wschodnią część terenu opracowania, o złym stanie i statusie naturalnej części wód;
- JCWP o nazwie „Cedron” (kod: PLRW20001221356899), w zasięgu której leży wschodnia część Gminy, o dobrym stanie i statusie naturalnej części wód;
- JCWP o nazwie „Kleczanka” (kod: PLRW2000122134789), do której należy środkowa, środkowo-wschodnia część Gminy Wadowice, o złym stanie i statusie silnie zmienionej części wód;
- JCWP o nazwie „Choczenka” (kod: PLRW200062134769), w zasięgu której znajduje się środkowo-zachodni fragment terenu objętego opracowaniem, o złym stanie i statusie silnie zmienionej części wód;
- JCWP o nazwie „Ponikiewka” (kod: PLRW20001221347549), do której należy południowa część Gminy, o dobrym stanie i statusie silnie zmienionej części wód;
- JCWP o nazwie „Skawa od zapory zb. Świnna Poręba do Klęczanki bez Klęczanki” (kod: PLRW200014213477), do której należy środkowa część Gminy, o dobrym stanie i statusie silnie zmienionej części wód.

Możliwość osiągnięcia celów środowiskowych jest zagrożona dla wszystkich JCWP na terenie Gminy Wadowice. Zagrożenie dla stanu czystości wód powierzchniowych stanowią wprowadzane do nich ścieki komunalne, przemysłowe i pochodzące z terenów rolnych, a także zanieczyszczenia z wód opadowych, spływy z zanieczyszczonych powierzchni utwardzonych oraz nawozy i środki ochrony roślin.

Według programu Państwowego Monitoringu Środowiska dla województwa małopolskiego na lata 2013 – 2015 na terenie gminy zlokalizowane są dwa punkty kontroli jakości wód powierzchniowych Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Krakowie. Punkt „Skawa – Gorzeń Górny” znajduje się na rzece Skawie, a punkt „Choczenka – Wadowice” na cieku Choczenka. Na podstawie danych z tych punktów JCWP „Skawa od zapory zb. Świnna Poręba do Klęczanki bez Klęczanki” wykazała dobry potencjał ekologiczny i dobry stan chemiczny, a JCWP „Choczenka” zły potencjał ekologiczny. Pozostałe JCWP występujące w granicach terenu opracowania nie podlegały Państwowemu Monitoringowi Środowiska dla województwa małopolskiego na lata 2013 – 2015.

4. UJĘCIA WÓD POWIERZCHNIOWYCH

W miejscowości Gorzeń Dolny znajduje się ujęcie wody powierzchniowej z rzeki Skawy. Strefy ochronny bezpośredniej i pośredniej ujęcia ustanowione zostały w Rozporządzeniu nr 1/2012 Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Krakowie z dnia 18 lipca 2012 r. w sprawie ustanowienia strefy ochronnej ujęcia wody powierzchniowej z rzeki Skawy w miejscowości Gorzeń Dolny, gmina Wadowice, powiat Wadowicki, zmienionym Rozporządzeniem nr 12/2013 Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Krakowie z dnia 24 września 2013 r., Rozporządzeniem nr 16/2015 Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Krakowie z dnia 24 sierpnia 2015 r. oraz Rozporządzeniem nr 29/2016 Dyrektora Zarządu Gospodarki Wodnej w Krakowie z dnia 26 sierpnia 2016 r.:

- strefa ochrony bezpośredniej obejmuje ujęcie wody powierzchniowej (brzegowe i drenażowe) wraz z terenem Stacji Uzdatniania Wody, w obrębie istniejącego ogrodzenia i terenem pomiędzy ogrodzeniami a rzeką Skawą (łącznie 6,65 ha),

- strefa ochrony pośredniej obejmuje rzekę Skawę do zbiornika Świnna Poręba oraz jej dopływy wraz z przyległym pasem gruntów (obszar 920 ha).

We wschodniej części Gminy Wadowice (głównie na obszarze sołectwa Stanisław Górny) przebiega granica strefy ochronnej pośredniej dla ujęcia wody powierzchniowej rzeki Skawinki ustanowiona Rozporządzeniem nr 2/2011 Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Krakowie z dnia 6 lipca 2011 r. w sprawie ustanowienia strefy ochronnej dla ujęcia wody powierzchniowej w km 5+500 rzeki Skawinki w miejscowości Skawina, gmina Skawina, powiat krakowski, zmienionym Rozporządzeniem nr 3/2011 Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Krakowie w sprawie zmiany rozporządzenia ustanawiającego strefę ochronną dla ujęcia wody powierzchniowej w km 5+500 rzeki Skawinki w miejscowości Skawina, gmina Skawina, powiat krakowski.

W zasięgu poszczególnych stref ochrony w/w rozporządzenia ustalają zakazy w zakresie użytkowania gruntów i sposobu ich zagospodarowania.

5. WODY PODZIEMNE I ICH JAKOŚĆ

Wody podziemne występują w dwóch poziomach: w obrębie podłoża fliszowego i w obrębie utworów zwietrzelinowo-pokrywowych i aluwialnych.

W obrębie podłoża fliszowego woda pochodzi ze szczelin warstw gruboławicowych piaskowców lub łupków trzeciorzędu (paleogen) oraz w piaskowcach, łupkach i marglach kredy. Wody te występują na różnych głębokościach i nie tworzą wspólnego zwierciadła (stąd duże różnice głębokości występowania wody w sąsiednich studniach gospodarczych). Woda wypływa na powierzchnię w postaci źródeł, przeważnie zboczowych, o charakterze szczelinowo-warstwowym. Ze względu na urozmaiconą rzeźbę terenu głębokość zalegania zwierciadła w obrębie podłoża fliszowego wynosi od 3 do 20 m.

W południowo-zachodniej części gminy w poziomie podłoża fliszowego wydzielono Lokalny Zbiornik Wód Podziemnych nr 447 Zbiornik Warstw Godula (Beskid Mały).

Ze względu na ograniczoną wodonośność poziomu podłoża fliszowego, na terenie gminy wody te nie są eksploatowane dużymi ujęciami wód. Według materiałów archiwalnych głębokie wody tego poziomu w północno-wschodniej części zostały zaliczone do potencjalnych basenów wód geotermalnych.

Poziomem użytkowym w granicach gminy są wody związane z osadami czwartorzędowymi – żwirami i piaskami dolin rzecznych. W najbardziej zasobnym fragmencie doliny Skawy wydzielono udokumentowany Główny Zbiornik Wód Podziemnych nr 444 Dolina rzeki Skawa. Czwartorzędowy poziom w dolinie rzeki Skawy oraz jej dopływów eksploatowany jest na terenie gminy licznymi studniami zarówno przez użytkowników indywidualnych jak i jednostki prowadzące działalność gospodarczą. Poziom ten jest podatny na zanieczyszczenia partii stropowych poprzez wody infiltrujące oraz zanieczyszczenia głębszych partii w wyniku intensywnej i ciągłej eksploatacji. W związku z tym, iż jest to aktualnie główne źródło zasilania w wodę, w planowanym rozwoju należy położyć szczególny nacisk na ochronę dolin rzecznych oraz prawidłową gospodarkę ściekową i odpadami.

Na obszarze Gminy Wadowice wyznaczono trzy jednolite części wód podziemnych (JCWPd):

- JCWPd PLGW2000151, obejmująca swym zasięgiem północno-wschodnią część gminy;
- JCWPd PLGW2000152, obejmująca swym zasięgiem centralną i zachodnią część gminy;
- JCWPd PLGW2000153, obejmująca swym zasięgiem wschodni fragment gminy;

Stan ilościowy i chemiczny JCWPd określony został jako dobry, a ocena ryzyka niezagrażona. Do źródeł zagrożeń na przedmiotowym terenie należą potencjalne zanieczyszczenia pochodzące z sektora komunalnego oraz przemysłowego, a także z sektora rolniczego i leśnego (nawozy i środki ochrony roślin).

6. WARUNKI KLIMATYCZNE

Pod względem klimatycznym gmina należy do dwóch dzielnic: regionu Pogórza Karpackiego i regionu beskidzkiego.

Region Pogórza Karpackiego obejmuje przeważającą część obszaru gminy poza wsiami Ponikiew, Kaczyna i górnymi partiami Gorzenia Górnego. Klimat na tym obszarze zalicza się do umiarkowanie ciepłego piętra klimatycznego, o charakterze przejściowym pomiędzy górami a kotlinami podgórskimi, a jego specyfika związana jest z położeniem na północnych stokach pogórza. Cechy charakterystyczne klimatu pogórza to:

- w głęboko wciętych dolinach krótki okres bezprzymrozkowy, inwersje temperatur, liczne zamglenia,
- stosunkowo wysoka suma opadów powodowana spiętrzaniem się wilgotnych mas powietrza (średnia roczna wysokość opadów 700-900 mm),
- możliwość wystąpienia długotrwałych opadów w miesiącach letnich, powodujących lokalne powodzie,
- średnia roczna temperatura 7,6 °C,
- 60-80 dni z pokrywą śnieżną,
- długość okresu wegetacyjnego 210-220 dni,
- przewaga wiatrów zachodnich (68%) i wschodnich (25%) o średniej sile 1,8-3,4 m/s.

Region beskidzki obejmuje wsie Ponikiew, Kaczyna i górne partie Gorzenia Górnego. Cechy charakterystyczne tego klimatu to:

- pokrywa śnieżna, w zależności od ekspozycji stoków i wysokości n.p.m. utrzymuje się od 100 – 120 dni,
- sumy roczne opadów przekraczają 1000 mm,
- okres wegetacji zmniejsza się od 200 do poniżej 180 dni,
- wpływ lokalnej cyrkulacji górsko-dolinnej i wiatrów halnych oraz zwiększona siła wiatru,
- przewaga wiatrów zachodnich (45%) i południowych (24%), o sile sięgającej odpowiednio 3,0 m/s i 4,9 m/s,
- wyraźnie zaznaczona różnica mikroklimatu szczytów, stoków – w zależności od ekspozycji oraz dolin i kotlin.

Zanieczyszczenie powietrza w gminie wynika z niskiej emisji, emisji spalin przez pojazdy mechaniczne i emisji z obiektów przemysłowych (jako wynik procesów technologicznych i grzewczych). Zanieczyszczenie kumuluje się w okresie grzewczym oraz w terenach najgęściej zabudowanych, o ograniczonym przewietrzaniu.

7. HAŁAS

Głównym źródłem hałasu na terenie gminy jest ruch drogowy. Najbardziej obciążonymi drogami są drogi krajowe nr 28 i 52, w części przebiegające przez tereny zabudowy mieszkaniowej. W związku ze stale zwiększającą się liczbą samochodów oraz towarzyszącym temu wzrostem natężenia ruchu ulicznego można przypuszczać, że w sąsiedztwie dróg mogą powstawać przekroczenia dopuszczalnych norm hałasu.

Przebiegająca przez gminę linia kolejowa w większości omija tereny mieszkaniowe. Wpływ hałasu kolejowego może mieć znaczenie na fragmencie linii biegnącym przez miasto Wadowice.

Kolejnym potencjalnym źródłem hałasu jest działalność zakładów przemysłowych oraz obiektów handlowych i usługowych. Na terenie gminy znajdują się liczne zakłady przemysłowe, a największe z nich zlokalizowane są na terenie administracyjnie należącym do miasta Wadowice. Największym pracodawcą jest Grupa Maspex Sp. z o.o.. Wśród innych przedsiębiorstw wymienić należy: Ponar Wadowice S.A., Zakład Przemysłu Cukierniczego Skawa S.A., Metchem Sp. z o.o., Fabryka Papieru i Tektury Beskidy S.A., Badura S.A. W związku z brakiem danych o wielkości emisji hałasu z tych źródeł nie można określić, w jakim stopniu wpływają one na warunki akustyczne na tym terenie.

Najbardziej niekorzystne warunki pod względem emisji hałasu występują więc na terenie miasta Wadowice, gdzie dochodzi do nakładania się źródeł hałasu.

8. PROMIENIOWANIE NIEJONIZUJĄCE

Głównymi emitarami promieniowania niejonizującego są:

- 1) napowietrzne jednotorowe linie elektroenergetyczne o napięciu znamionowym 110 kV:
 - Poręba – Andrychów – Wadowice,
 - Poręba – Zaskawie, Zaskawie – Sucha,
 - Zaskawie - Kalwaria,
- 2) napowietrzne i kablowe linie elektroenergetyczne średniego napięcia o wartości 15 kV,
- 3) stacje transformatorowe,
- 4) stacje bazowe telefonii komórkowej.

Badania poziomu promieniowania niejonizującego prowadzone przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Krakowie nie były prowadzone na terenie gminy ani w gminach sąsiednich.

9. ROLNICZA PRZESTRZEŃ PRODUKCYJNA

Użytki rolne stanowią 57,53% powierzchni gminy, co nadaje jej charakter rolniczy. Gleby należy uznać za dobre - wśród gruntów ornych przeważają gleby klasy III. Najcenniejsze gleby klas II i III występują głównie na obszarze sołectwa Chocznią, w północnej części Jaroszowic, w południowej części sołectw Klecza Dolna, Klecza Górna i Barwałd Dolny, w Rokowie oraz w zachodniej części sołectwa Babica.

Na dominującej powierzchni gminy warunki klimatyczne i ukształtowanie terenu są korzystne dla rolnictwa.

Klasyfikacja glebowa pod względem przydatności rolniczej na terenie gminy wyróżnia następujące kompleksy glebowo-rolnicze gruntów ornych:

- kompleks zbożowo – pastewny mocny,
- kompleks pszenno dobry średniogórski i podgórski,

- kompleks zbożowy górski,
- kompleks owsiano – ziemniaczany górski,
- kompleks owsiano – pastewny górski,
- gleby orne przeznaczone pod użytki zielone.

W opracowaniu ekofizjograficznym dla gminy Wadowice na podstawie klas bonitacji i kompleksów glebowo-rolniczych wyznaczonych zostało 5 kategorii gleb:

- kategoria I – kompleks zbożowo-pastewny mocny na glebach klas III i IV,
- kategoria II – kompleks pszeniczny dobry średnio górski i podgórski na glebach klas III i IV,
- kategoria III – kompleks zbożowo-pastewny mocny na glebach klas V,
- kategoria IV – kompleks zbożowo-górski i owsiano-ziemniaczany górski na glebach klas III, IV i V,
- kategoria V – kompleks owsiano-pastewny górski i gleby orne przeznaczone pod użytki zielone na glebach klas IV i V.

Kategorie I i II gleb wskazane zostały do ochrony.

Zgodnie z danymi Powszechnego Spisu Rolnego z 2010 r. na obszarze Wadowic jest 3 200 gospodarstw rolnych, z czego 2 323 prowadzi działalność rolniczą. Prawie wszystkie (z wyjątkiem jednego) to gospodarstwa indywidualne. Gospodarstw o areale do 1 ha włącznie jest 1 862, a powyżej 1 ha 1 338, z czego jedynie 54 gospodarstwa mają powierzchnię 5 ha i więcej. Zgodnie ze spisem łączna powierzchnia zasiewów wynosiła 1 239,94 ha, w tym: zboża – 78,5% (pszenica 32,0%), ziemniaki 14,7%, warzywa gruntowe 0,7%.

10. LEŚNA PRZESTRZEŃ PRODUKCYJNA

Grunty leśne w gminie obejmują tereny o powierzchni 3 302 ha, co daje lesistość gminy na poziomie 29,1% (GUS, 2015). Grunty leśne prywatne stanowią ok. 76,4%, a publiczne 33,6%. Wszystkie lasy stanowiące własność Skarbu Państwa będące w zarządzie Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe Nadleśnictwa Andrychów na terenie Gminy Wadowice uznane zostały zgodnie z decyzją Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa z dnia 8 listopada 1995 r. za lasy ochronne.

Są to w całości lasy wodochronne, obejmujące:

- lasy u źródeł rzek i potoków, spełniające głównie funkcje wodochronne i przeciwpowodziowe, a także polochronne,
- lasy wzdłuż rzek, potoków, kanałów, jezior i innych zbiorników wodnych, spełniające głównie funkcje wodochronne, przeciwpowodziowe i turystyczne, oraz
- lasy na ważniejszych wododziałach, spełniające głównie funkcje wodochronne.

Lasy porastają głównie grzbiety i stoki Beskidu Małego o dużych spadkach oraz głębokie doliny cieków. Drzewostan tworzą gatunki liściaste: dęby, brzoza brodawkowata, buk, klon jawor, wiąz szypułkowy i iglaste: świerk pospolity, sosna zwyczajna, modrzew europejski.

Wskazano jest dopuszczenie zwiększenia lesistości, szczególnie w oparciu o nieużytki oraz ochrona istniejących i wprowadzanie nowych zadrzewień śródpolnych oraz przywodnych.

11. SZATA ROŚLINNA

Szata roślinna na terenie gminy podlega wpływom antropogenicznym i w znacznej mierze utraciła naturalny charakter. Pomimo tego charakteryzuje się stosunkowo dużą bioróżnorodnością. Do siedlisk występujących w granicach gminy należą m.in. lasy, łąki, antropogeniczne pola uprawne i pastwiska wraz z zadrzewieniami i zakrzewieniami śródpolnymi oraz siedliska wodne związane z ciekami i zbiornikami wodnymi, a ponadto siedliska typowo antropogeniczne do których zaliczyć można tereny zieleni urządzonej (np. cmentarze), oraz obszary ruderalne takie jak nieużytki porośnięte roślinnością spontaniczną.

Do potencjalnej roślinności naturalnej (Matuszkiewicz, 2008) na terenie gminy Wadowice należą zbiorowiska, takie jak:

- ols środkowoeuropejski w północnej części Gminy,
- nadrzeczne łęgi wierzbowo – topolowe, w północnej, środkowej i zachodniej części gminy, wzdłuż koryta rzeki Skawa oraz jej dopływów,
- niżowy łęg jesionowo – olszowy w południowej części gminy w dolinie cieku Ponikiewka,
- grąd subkontynentalny forma podgórska, w centralnej, wschodniej i zachodniej części gminy,
- żyzna buczyna karpacka, w południowo-zachodniej części gminy,
- uboga buczyna górska, w południowej części gminy,
- górski, żyzny las jodłowy, w południowo-zachodniej części gminy,
- acydofilny podgórski las dębowy, w południowej, północnej i północno-wschodniej części gminy,
- dolneregłowy bór świerkowo-jodłowy, w południowo-wschodniej części gminy.

Pola uprawne zajmują największą część powierzchni gminy. Roślinom uprawnym towarzyszą gatunki synantropijne. Elementem urozmaicającym krajobraz i wzbogacającym różnorodność biologiczną obszaru są zadrzewienia i zakrzewienia śródpolne (głównie brzozy i dęby) oraz towarzyszące ciekom wodnym (jesiony, olsza czarna, topola osika, klony i dęby). W bezpośrednim sąsiedztwie cieków wodnych i zbiorników występują olsze i wierzby.

Pastwiska występują głównie na wschodzie gminy, natomiast zbiorowiska łąkowe na obszarze całej gminy. Łąki koncentrują się w północnej części terenu, w dolinie rzeki Skawy, natomiast w formie rozproszonej towarzyszą także użytkom rolnym. Łąki mają częściowo zdegradowany charakter, o czym świadczy obecność gatunków inwazyjnych i ekspansywnych (nawłóć, trzcinnik piaskowy, wrotycz pospolity, pokrzywa, szczaw). Ciekom i stawom towarzyszą zbiorowiska roślinności szuwarowej (pałka, manna mielec, trzcina pospolita, uczepek, rdest ostrogorzki, rzęsa wodna, rzęśl, wywłócznik).

W terenach zabudowanych roślinność występuje w ogrodach i sadach towarzyszących zabudowie mieszkaniowej (rośliny ozdobne i użytkowe, drzewa owocowe i krzewy). Ciągom komunikacyjnym towarzyszą zbiorowiska ruderalne (przy ogrodzeniach, przydrożach), a także pojedyncze drzewa czy aleje. Przy starych kościołach, cmentarzach i obiektach zabytkowych często występuje starodrzew.

12. ŚWIAT ZWIERZĘCY

Zróżnicowanie gatunkowe fauny jest w znacznej mierze związane z charakterem siedlisk występujących w granicach omawianego terenu: leśnych, rolnych i wodnych.

Do ssaków potencjalnie występujących na terenie gminy zaliczyć należy gatunki związane z lasami: jeleń szlachetny, dzik, sarna, lis, borsuk, kuna leśna, kuna domowa, wiewiórka, jeż zachodni oraz polami i łąkami: zając szarak, myszy, norniki, krety. Pojawiają się również przedstawiciele rzędu nietoperzy.

Stawy hodowlane są miejscami koncentracji ptactwa wodno-błotnego – występuje kaczka krzyżówka, łyska, łabędź niemy, czapla siwa. Wśród pól i łąk, a także terenów zadrzewionych żerują: wróbel domowy, sikorka bogatka, modraszka, sroka, sójka, wrona siwa, gawron, rudzik, pliszka siwa, szpak, kos, skowronek polny, kukułka, bażant, pojawia się również myszołów.

Wśród płazów i gadów występują żaby zielone i brunatne oraz zaskroniec zwyczajny.

13. OBIEKTY I OBSZARY CHRONIONE

Na terenie Gminy Wadowice występują punktowe i obszarowe formy ochrony przyrody:

- Park Krajobrazowy Beskidu Małego wraz z otuliną,
- Obszar Natura 2000 – Obszar Specjalnej Ochrony Ptaków „Dolina Dolnej Skawy” (PLB 120005) – zlokalizowany w dolinie rzeki Skawy w północnej części gminy,
- pomnik przyrody nieożywionej – skałka fliszowa w Ponikwi,
- pomniki przyrody ożywionej (ujęte w tabeli nr 2).

Park Krajobrazowy Beskidu Małego obejmuje swoim zasięgiem południowo-zachodnią część gminy. Naturalne walory krajobrazowe leżących w jego otulinie dolin Choczenki i Ponikiewki, porośniętych borem świerkowym, mieszanym i buczyny karpackiej, stanowią wartość podlegającą działaniu przyrodniczemu parku.

Park został utworzony Rozporządzeniem nr 9/98 Wojewody Bielskiego z dnia 16 czerwca 1998 r. Powierzchnia parku wynosi 25 770 ha, a jego otulina, zgodnie z rozporządzeniem ustanawiającym formę ochrony, zajmuje powierzchnię 22 758 ha. Park jest obszarem chronionym ze względu na szczególne wartości przyrodnicze, krajobrazowe i kulturowe Beskidu Małego, a celem jego utworzenia jest zachowanie, popularyzacja i upowszechnianie tych wartości w warunkach racjonalnego gospodarowania, zgodnie z zasadami rozwoju zrównoważonego. Celem utworzenia otuliny natomiast jest zachowanie harmonijnego krajobrazu oraz zabezpieczenie parku przed szkodliwym działaniem czynników zewnętrznych.

W celu zapewnienia warunków dla właściwych form ochrony i kształtowania środowiska, przy równoczesnym rozwoju funkcji dydaktyczno-naukowych, turystycznych i rekreacyjnych, na terenie parku i jego otuliny obowiązuje stosowanie następujących ogólnych zasad i kierunków działania:

- ochrona dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego,
- ochrona środowiska i krajobrazu przed zakłóceniami stosunków wodnych, degradacją gleb i szaty roślinnej, zanieczyszczeniami powietrza, zakłóceniami harmonii w krajobrazie,
- czynna ochrona środowiska poprzez likwidację lub ograniczenie na terenie parku działalności gospodarczej szkodliwej dla środowiska, prawidłową politykę przestrzenną oraz utrzymanie, odnawianie i wzbogacanie zasobów przyrodniczych, krajobrazowych i kulturowych.

Północna część gminy położona jest w zasięgu obszaru Natura 2000 – Obszaru Specjalnej Ochrony Ptaków „Dolina Dolnej Skawy” o kodzie europejskim PLB 120005. Obejmuje on stawy hodowlane oraz dolinę rzeki Skawy wraz z towarzyszącymi użytkami zielonymi. „Dolina Dolnej Skawy” położona jest

we wschodniej części mezoregionu Dolina Górnej Wisły, wchodzącego w skład Kotliny Oświęcimskiej. Obejmuje fragment doliny Wisły i uchodzącej do niej rzeki Skawy. Charakterystyczną cechą krajobrazu jest mozaika pól uprawnych i łąk oraz wód stawów hodowlanych. W omawianej ostoi stwierdzono występowanie 17 gatunków wymienionych w Załączniku I Dyrektywy Ptasiej, w tym 7 gatunków zostało wymienionych w Polskiej Czerwonej Księdze Zwierząt jako ptaki zagrożone. Dolina jest jedną z najważniejszych w Polsce ostoi ślepowrona i bączka. Zagrożeniem dla powyższego obszaru Natura 2000 jest przede wszystkim likwidacja wysp na stawach, wycinanie zadrzewienia na groblach, usuwanie szuwarów i roślinności wodnej na stawach, zaniechanie użytkowania stawów oraz regulacja rzek i wycinanie zadrzewień nadrzecznych w dolinie Wisły i Skawy.

Pomnikiem przyrody nieożywionej jest skałka fliszowa w Ponikwi, wznosząca się na szczycie góry Żar w Beskidzkie Małym (671 m n.p.m). Ma ona kształt baszty wysokiej na około 9 m i podstawę o długości 40 m.

Pomniki przyrody ożywionej wyszczególniono w tabeli nr 2.

Tabela 2. Pomniki przyrody ożywionej na terenie gminy Wadowice.

L.p.	Nazwa pomnika przyrody	Data utworzenia	Podstawa prawna	Lokalizacja	Obwód na wysokości 1,3 m [cm]
1.	Cis pospolity (<i>Taxus baccata</i>)	06.07.1953 r.	Dec. RL.VI-23/orz-43/53 PWRN w Krakowie z dn. 06.07.1953	Stanisław Górny, teren działki nr 513	172 cm
2.	Cis pospolity (<i>Taxus baccata</i>)	06.07.1953 r.	Dec. RL.VI-23/orz-51/76 PWRN w Krakowie z dn. 06.07.1953	Stanisław Górny, w okolicach działki nr 42	112 cm
3.	Lipa Drobnolistna (<i>Tilia cordata</i>)	18.03.1964 r.	Dec. Rol.IX-3/95/63 PWRN w Krakowie z dn. 18.03.1964 r.	Ponikiew, obok kościoła, działka nr 3322/1	425 cm
4.	Dąb Szypułkowy (<i>Qercus robur</i>)	12.09.1972 r.	Dec. RL-op-8311/98/72 PWRN w Krakowie z dn. 12.09.1972 r.	Klecza Dolna, obok kościoła, działka nr 1355/1	500 cm
5.	Lipa Drobnolistna (<i>Tilia cordata</i>)	12.09.1972 r.	Dec. RL-op-8311/99/72 PWRN w Krakowie z dn. 12.09.1972 r.	Gorzeń Górny, przy bramie wejściowej do muzeum im. Emila Zegadłowicza, działka nr 505/2	350 cm
6.	Wiąz polny (<i>Ulnus minor</i>)	12.09.1972 r.	Dec. RL-op-8311/100/72 PWRN w Krakowie z dn. 12.09.1972 r.	Gorzeń Górny, w zadrzewieniu w otoczeniu dolnej części ogrodu niedaleko żywotnika olbrzymiego, Muzeum E. Zegadłowicza, działka nr 527/1	573 cm
7.	Lipa szerokolistna (<i>Tilia platyphyllos</i>)	22.12.1993 r.	Rozp. Nr 6/93 Woj. Bielsk. z dn. 22.12.1993 r. (Dz. Urz. Woj. Bielsk. Nr 15, poz. 89)	Wadowice, przy ul. Polnej w odległości ok. 130 m od budynku dworu, działka nr 2974/10	545 cm
8.	Lipa drobnolistna (<i>Tilia cordata</i>)	01.09.1998 r.	Rozp. Nr 12/98 Woj. Bielsk. z dn. 01.09.1998 r.	Jaroszowice, nad drogą przy brzegu Skawy u podnóża PD, stoku góry Jaroszowickiej, działka nr 178/3333	293 cm
9.	klon jawor (<i>Acer pseudoplatanus</i>)	01.09.1998 r.	Rozp. Nr 12/98 Woj. Bielsk. z dn. 01.09.1998 r.	Chocznią, ul. Zawale 117, działka nr 705/1	275 cm
10.	Lipa drobnolistna (<i>Tilia cordata</i>)	01.09.1998 r.	Rozp. Nr 12/98 Woj. Bielsk. z dn. 01.09.1998 r.	Jaroszowice, przy kapliczce przed stadionem LKS „Skawa” Jaroszowice, działka nr 1406/1	522 cm
11.	Żywotnik olbrzymi (<i>Thuja plicata</i>)	13.04.2004 r.	Rozp. Nr 7 Woj. Małop. z dn. 13.04.2004 r. (Dz. Urz. Woj. Małop. Nr 85, poz. 1086)	Gorzeń Górny, w zadrzewieniu w otoczeniu Muzeum E. Zegadłowicza, działka nr 527/1	Dwupienny: 230 cm + 230 cm
12.	Dąb szypułkowy (<i>Qercus robur</i>)	26.04.2012 r.	Uchw. Nr XIII/120/2012 RM w Wadowicach z dn. 26.04.2012 r. (Dz. Urz. Woj. Małop. poz. 2637)	Wadowice, na terenie Parku Miejskiego na zboczu Kopca Mickiewicza, działka nr 923/6	446 cm
13.	Dąb szypułkowy (<i>Qercus robur</i>)	26.04.2012 r.	Uchw. Nr XIII/120/2012 RM w Wadowicach z dn. 26.04.2012 r. (Dz. Urz. Woj. Małop. poz. 2637)	Wadowice, w pasie zieleni ul. Polnej przy dworku Mikołaja, działka nr 2974/9	393 cm

Źródło: Inwentaryzacja pomników przyrody gmina Wadowice 2015

14. KORYTARZE EKOLOGICZNE

Przez teren gminy przebiegają korytarze ekologiczne:

- Dolina Skawy (kod KPd-13D), obejmujący dolinę rzeki Skawy,
- Beskid Mały (KPd-13C), obejmujący południowo-zachodnią część gminy.

Powyższe korytarze stanowią część Korytarza Południowego biegnącego od Bieszczadów poprzez Góry Słonne, Pogórze Przemyskie, Pogórze Dynowskie, parki krajobrazowe: Czarnorzecko-Strzyżowski, Pasma Brzanki, Ciężkowicko-Rożnowski i Wiśnicko-Lipnicki, następnie przechodzi przez Beskid Wyspowy, Gorce, Beskid Makowski, Beskid Żywiecki, Beskid Śląski, Pogórze Śląskie, lasami wokół zbiornika Goczałkowickiego, Lasy Pszczyńsko-Kobiórskie, aż do Lasów Rudzkich. Korytarz Południowy jest jednym z siedmiu głównych korytarzy w Polsce, stanowi odcinek korytarza o randze paneuropejskiej, którego rolą jest zapewnienie łączności ekologicznej w skali kraju oraz kontynentu.

15. KRAJOBRAZ, W TYM KRAJOBRAZ KULTUROWY

Urozmaicenie krajobrazu gminy wynika z położenia na styku Beskidu Małego i rejonu pogórza, a także występowania doliny Skawy oraz innych cieków i stawów.

Do najbardziej atrakcyjnych miejsc pod względem krajobrazowym należą obszary położone na południu gminy, gdzie powierzchnia terenu jest najsilniej urzeźbiona oraz zalesiona. Tereny te są chronione poprzez objęcie granicami Parku Krajobrazowego Beskidu Małego wraz z otuliną.

Krajobraz typowy dla rejonów podgórskich występuje na terenach położonych w południowo – zachodniej części gminy. Charakteryzuje się dużym urozmaiceniem - wyniesienia o układzie równoleżnikowym z Górą Bliźniak poprzecinane są dolinami rzecznyymi Choczenki i Ponikiewki. W tej części gminy występują rozległe tereny otwarte zdominowane przez pola uprawne. Atrakcje stanowią również naturalne odsłonięcia na terenie sołectwa Kaczyna wzdłuż rzeki Choczenki.

Tereny północno – wschodnie gminy charakteryzują się wyrównanymi garbami o wysokościach od 300 do 400 m n.p.m. ze stokami porośniętymi lasami bukowymi i grądowymi. Towarzysząca im dolina Babiczanki z licznymi dopływami dodatkowo podnosi atrakcyjność krajobrazu.

Innymi terenami atrakcyjnymi pod względem krajobrazowym są zalewiska ukształtowane przez człowieka w formie stawów hodowlanych. Stawy ze stromymi brzegami, bądź duże powierzchnie wodne wpisane w naturalną roślinność zawsze stanowią atrakcyjną formę krajobrazu.

Krajobraz kulturowy związany jest głównie z osadnictwem, które na terenie gminy obejmuje miasto Wadowice z jego historycznym układem urbanistycznym oraz otaczające wsie o indywidualnych cechach układu osadniczego.

Układ urbanistyczny centrum miast charakteryzuje się średniowiecznym rozplanowaniem w formie owalnicy z szachownicową siecią ulic i działek. Centralnie położony rynek otoczony jest zabudową pierzejową, która stopniowo przechodzi z zabudową jednorodzinną wolnostojącą o charakterze typowym dla małych i średnich miast. Na obszarze miasta występuje również zabudowa wielorodzinna blokowa, która zgrupowana jest głównie w części południowo-wschodniej. Jeszcze dalej na południe i wschód od centrum, po obu stronach rzeki Skawy, występują obszary zabudowy usługowej i produkcyjnej.

W krajobrazie gminy przeważają wsie o układzie ulicówek lub wielodrożnic, gdzie zabudowa koncentruje się wzdłuż głównych dróg. Te z kolei najczęściej wykształciły się wzdłuż potoków czy zgodnie z przebiegiem wierzchołków. Krajobraz gminy wynika również z przebiegu historycznych osi

kompozycyjno-komunikacyjnych związanych z przebiegiem dawnych szlaków: północ-południe i wschód-zachód, które wyznaczyły główne kierunki rozwoju osadnictwa. Charakter ulicowy przeważa w miejscowościach: Chocznia, Gorzeń Górny, Barwałd Dolny, częściowo Jaroszewice, Klecza Górna i Dolna, Stanisław Górny, Wysoka, Babica, część Ponikwi, Roków. Zabudowa w formie przysiółków charakterystyczna jest dla sołectw: Gorzeń Górny, część Jaroszewic, Kaczyna, Ponikiew oraz Zawadka. Szczegółowo układ osadniczy został opisany w rozdziale VI.

Podczas gdy historycznie ukształtowane osadnictwo charakteryzuje się zwartą zabudową, obecnie dochodzi do rozpraszania zabudowy w terenach rolnych. Nierzadko nowa zabudowa rozwija się wzdłuż sięgaczy biegnących w głąb pól uprawnych. Powoduje to zaburzenie charakteru krajobrazu poprzez zacieranie granic między obszarami zurbanizowanymi a otwartymi terenami rolnymi. Poszczególne miejscowości nadal zachowują przestrzenną odrębność, jednak miejscowo dochodzi do ich zlewania się. Świadectwo krajobrazu kulturowego stanowią ponadto cenne obiekty zabytkowe, takie jak kościoły, dwory, obiekty mieszkalne, cmentarze, założenia zieleni projektowanej oraz kapliczki i krzyże przydrożne, którym to obiektom często towarzyszy starodrzew.

ROZDZIAŁ VI

UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE ZE STANU DZIEDZICTWA KULTUROWEGO I

ZABYTKÓW ORAZ DÓBR KULTURY WSPÓŁCZESNEJ

Stan dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej został przedstawiony na rysunku IC. Ze względu na skalę opracowania obiekty wskazane są na rysunku w sposób orientacyjny i symboliczny.

Na dziedzictwo kulturowe gminy składają się wartości materialne, takie jak układy osadnicze i obiekty zabytkowe oraz wartości niematerialne, takie jak historia, zwyczaje i obrzędy, źródła nazewnictwa, znane postaci, itp.

1. UKŁAD OSADNICZY MIASTA I WSI

Układ urbanistyczny centrum miasta pochodzi z przełomu XIII/XIV wieku i charakteryzuje się kompozycją typową dla lokacji na prawie polskim – ma kształt wydłużonej owalnicy. Po nadaniu miastu prawa chełmińskiego ulice i zabudowa zostały rozplanowane w układzie szachownicowym, a rynek zyskał kształt kwadratu. W centrum miasta krzyżowały się dwa trakty: z Bielska-Białej do Krakowa na kierunku wschód-zachód (trakt cesarski) oraz z Zatora do Mucharza i Suchej Beskidzkiej na kierunku północ-południe. W XIX wieku doszło do wyburzenia wschodniej pierzei rynku i przesunięcia jej na linię fasady kościoła, wynikiem czego jest jego obecny, nieregularny kształt. W XIX wieku zabudowa rozwijała się wzdłuż ul. Lwowskiej i ul. Zatorskiej. W 1845 roku w obręb miasta włączono wójtostwo „Mikołaj”, po którym do dzisiejszych czasów pozostał dwór. Przed I Wojną Światową zaczęła się rozwijać dzielnica przemysłowa w okolicach dworca, a po II Wojnie Światowej powstały osiedla willowe (Łąki, Parkowe, wzdłuż ulic Sadowej, Karmelickiej, Alei Wolności) oraz wielkopłytowe (przy ul. M. Wadowity, Pl. Obrońców Westerplatte, ul. Legionów, osiedla Kopernika).

Większość wsi gminy ma układ ulicowy (w tym wielodrożny) lub łańcuchowy układ przysiółkowy. Ważnym czynnikiem wpływającym na układ przestrzenny miejscowości są liczne cieki.

Miejscowość Chocznia jest przykładem widlicy, w której zabudowa zlokalizowana jest przy drogach okalających potok Choczenka. Ważnym elementem kompozycyjnym jest droga biegnąca dawnym traktem cesarskim. Wieś Ponikiew charakteryzuje się układem łańcuchowym, biegnącym w dolinie Ponikiewki, gdzie od głównej drogi odchodzą dojazdy do poszczególnych przysiółków czy pojedynczych siedlisk. Układ ten wywodzi się z XVI-wiecznych zarębnych przysiółków wołoskich. Podobny charakter ma wieś Kaczyna, gdzie zabudowa skupia się wzdłuż Choczenki. Zabudowa we wsi Zawadka koncentruje się przy głównej drodze, na zboczach natomiast kształtuje się w formie kolonii, zagród i pojedynczych domów, poprzecinanych zadrzewionymi dolinkami niewielkich cieków wodnych. Jaroszewice mają układ zwartej wielodrożnicy, stanowiącej główną osadę. W skład sołectwa wchodzi również przysiółki Zbywaczówka i Gołębiówka. W miejscowości Gorzeń Dolny zabudowa skupiona jest wzdłuż drogi Zbywaczówka – Zawadka oraz występuje w formie kolonii na odlesionych stokach. W Gorzeniu Górnym (przy granicy z Gorzeniem Dolnym) znajduje się zespół rezydencjonalny z pozostałością parku (obecnie muzeum Emila Zegadłowicza). Zabudowa ma układ rozproszonych przysiółków. W Kleczy Dolnej i Górnej zabudowa ukształtowana jest głównie w formie ulicówek zlokalizowanych po dwóch stronach doliny Kleczanki, które przecina dawny szlak cesarski. W Kleczy Dolnej znajduje się założenie dworsko-ogrodowe z XIX wieku, któremu niegdyś towarzyszyły stawy.

W Kleczy Górnej również znajduje się dwór z ogrodem z przełomu XVIII/XIX wieku oraz folwark z przełomu XIX/XX wieku z drogami dojazdowymi wysadzonymi szpalerami. Miejscowość Barwałd ma zachowany historyczny układ koncentrujący się przy kościele oraz układ ulicowy na południu. W północnej części sołectw Klecza Dolna, Górna i Barwałd występuje przeważnie zabudowa w układzie łańcuchowo rozlokowanych przysiółków. W miejscowości Babica zachowany jest historyczny układ osadniczy w formie zbliżonej do okolicy. W miejscowościach Wysoka oraz Stanisław Górny zabudowa występuje w układzie kilku ulicówek oraz w formie łańcuchowej.

2. OBIEKTY WPISANE DO REJESTRU ZABYTEKÓW

Gmina Wadowice posiada opracowany Gminny Program Opieki nad Zabytkami gminy Wadowice na lata 2016-2019, zatwierdzony uchwałą nr XX/160/2016 Rady Miejskiej w Wadowicach z dnia 27 kwietnia 2016 r. (Dz. Urz. woj. małopolskiego poz. 3125 z dnia 18.05.2016r.).

Obiekty i obszary wpisane do rejestru zabytków nieruchomych wyszczególniono w tabeli nr 3.

Obiekty wpisane do rejestru zabytków ruchomych wyszczególniono w tabeli nr 4.

3. OBIEKTY ZABYTEKOWE UJĘTE W GMINNEJ EWIDENCJI ZABYTEKÓW (WRAZ Z OBIEKTAMI WPISANYMI DO REJESTRU ZABYTEKÓW)

Obiekty zabytkowe ujęte w gminnej ewidencji zabytków wyszczególniono w tabeli nr 5.

Tabela 3: Obiekty wpisane do rejestru zabytków nieruchomości

L.P.	Miejscowość	Obiekt	Nr rejestru zabytków	Data wpisu do rejestru zabytków
1	Barwałd Dolny	kościół p.w. św. Erazma z ogrodzeniem i drzewostanem	A-338 A-469 A-675/M*	30.11.1971 r. 22.12.1986 r.
2	Chocznia	kościół pw. Narodzenia Św. Jana Chrzciciela	A-1233/M*	08.11.2010 r.
3	Gorzeń Górny	dwór, park	A-349 A-296/78 A-832/M*	07.02.1972 r. 20.04.1978 r.
4	Klecza Dolna	dwór, pozostałości założenia parkowego	A-423 A-870/M*	18.03.1987 r.
5	Klecza Górna	zespół dworsko-parkowy	A-493 A-871/M*	24.03.1987 r.
6	Wadowice	układ urbanistyczny	A-514 A-1090/M*	16.09.1987 r.
7	Wadowice	bazylika pw. Ofiarowania NMP	A-737 A-387/M*	09.06.1999 r.
8	Wadowice	kościół p.w. Św. Józefa przy klasztorze OO. Karmelitów Bosych	A-6/M	17.04.2003 r.
9	Wadowice	cmentarz rzymsko-katolicki	A-495/87 A-1093/M*	24.04.1987 r.
10	Wadowice	cmentarz żydowski	A-661/90 A-1095/M*	08.06.1990 r.
11	Wadowice	cmentarz wojskowy, ul. Wojska Polskiego	A-496/87 A-1094/M*	24.04.1987 r.
12	Wadowice	zespół dworski „Mikołaj”: dwór, czworaki, otoczenie	A-426/87 A-1182/M*	24.03.1987 r.
13	Wadowice	zespół budynków Sądu Rejonowego, ul. Żwirki i Wigury	A-8/M	26.06.2003 r.
14	Wadowice	dom z ogrodem - Muzeum Miejskie, ul. Kościelna 4	A-457/86 A-1092/M*	07.11.1986 r.
15	Wadowice	dom, ul. Kościelna 6	Kl.V-115/5/53 A-1091/M*	23.01.1953 r.
16	Wadowice	budynek d. koszar wojskowych, pomnik żołnierzy 12 Pułku Piechoty, otoczenie, ul. Lwowska 40	A-422/82 A-1116/M*	14.04.1982 r.
17	Wadowice	dom, Plac Jana Pawła II 18/ul. Zatorska 2	A-695/93 A-1115/M*	13.12.1993 r.

* nowe numery rejestru dla obiektów przeniesionych do księgi rejestru województwa małopolskiego.

Tabela 4: Obiekty wpisane do rejestru zabytków ruchomych

L.P.	Miejscowość	Obiekt	Nr rejestru zabytków	Data wpisu do rejestru zabytków
1	Chocznia	wyposażenie kościoła parafialnego pw. Narodzenia św. Jana Chrzciciela	B-190/M	25.03.1971 r. 16.02.2010 r.
2	Ponikiew	wyposażenie kościoła parafialnego pw. św. Aleksego	B-44/M	30.11.2007 r.
3	Barwałd Dolny	wystrój wewnętrzny kościoła p.w. św. Erazma	B-283	30.11.1971 r.
4	Wadowice	Pomnik poległych	A-422	14.04.1982

Tabela 5: Obiekty wpisane do gminnej ewidencji zabytków.

L.P.	Symbol	Miejscowość	Ulica	Nr adresowy	Funkcja obiektu
1	BA/1	Babica		przy nr 73B	kapliczka
2	BA/2	Babica		72	budynek mieszkalny
3	BD/1	Barwałd Dolny		przy drodze krajowej DK 52	kościół pw. św. Erazma z ogrodzeniem i drzewostanem (obiekt wpisany do rejestru zabytków pod nr A-675/M)*
4	BD/2	Barwałd Dolny		przy kościele	płyta nagrobna ks. Waleriana Stanisławskiego
5	BD/3	Barwałd Dolny		przy kościele	figura św. Jana Nepomucena
6	BD/4	Barwałd Dolny		przy nr 52	kapliczka
7	BD/5	Barwałd Dolny		obok nr 61	kapliczka
8	BD/6	Barwałd Dolny		przy nr 155	kapliczka słupowa Serca Matki Bożej
9	BD/7	Barwałd Dolny		50	plebania
10	BD/8	Barwałd Dolny		49	budynek mieszkalny
11	BD/9	Barwałd Dolny		51	budynek mieszkalny
12	BD/10	Barwałd Dolny		53	budynek mieszkalny
13	BD/11	Barwałd Dolny		55	budynek usługowy
14	BD/12	Barwałd Dolny		71	budynek mieszkalny
15	BD/13	Barwałd Dolny		74	budynek dworca PKP, ob. budynek mieszkalny
16	BD/14	Barwałd Dolny		93	budynek mieszkalny
17	BD/15	Barwałd Dolny		94	budynek mieszkalny
18	BD/16	Barwałd Dolny		116	budynek mieszkalny
19	BD/17	Barwałd Dolny		118	budynek mieszkalny
20	BD/18	Barwałd Dolny		123	budynek mieszkalny
21	BD/19	Barwałd Dolny		130	budynek mieszkalny
22	BD/20	Barwałd Dolny		132	budynek mieszkalny
23	CH/1	Chocznia	ul. Biała Droga	przy kościele	kapliczka z figurą św. Jana Nepomucena
24	CH/2	Chocznia	ul. Główna	przy nr 31	kapliczka św. Jana Nepomucena
25	CH/3	Chocznia	ul. Główna	przy nr 340	kapliczka
26	CH/4	Chocznia	ul. Kościelna	przy nr 1	kościół parafialny pw. Narodzenia św. Jana Chrzciciela (obiekt wpisany do rejestru zabytków pod nr A-1233/M)*

27	CH/5	Chocznia	ul. Kościelna	przy kościele	kaplica przy kościele parafialnym pw. Narodzenia św. Jana Chrzciciela
28	CH/6	Chocznia	ul. Kościelna	na cmentarzu	kaplica cmentarna
29	CH/7	Chocznia	ul. Kościelna	przy cmentarzu	kaplica przy cmentarzu
30	CH/8	Chocznia	ul. Kościelna	1	klasztor Szarytek
31	CH/9	Chocznia		w pobliżu os. Patria	kapliczka Serca Pana Jezusa - Boża Męka wraz z cmentarzem cholerycznym
32	CH/10	Chocznia	ul. Kościelna	2	plebania przy kościele parafialnym pw. Narodzenia św. Jana Chrzciciela
33	CH/11	Chocznia	osiedle dr Józefa Putka	4	budynek mieszkalny
34	CH/12	Chocznia	osiedle dr Józefa Putka	14	budynek mieszkalny
35	CH/13	Chocznia	osiedle dr Józefa Putka	47	budynek mieszkalny
36	CH/14	Chocznia	ul. Biała Droga	16	budynek mieszkalny
37	CH/15	Chocznia	ul. Biała Droga	74	budynek mieszkalny
38	CH/16	Chocznia	ul. Biała Droga	136	budynek mieszkalny
39	CH/17	Chocznia	ul. Biała Droga	174	budynek mieszkalny i stodoła
40	CH/18	Chocznia	ul. Biała Droga	178A	budynek mieszkalny
41	CH/19	Chocznia	ul. Biała Droga	228	budynek mieszkalny
42	CH/20	Chocznia	ul. Biała Droga	232	budynek mieszkalny
43	CH/21	Chocznia	ul. Główna	1A	szkoła
44	CH/22	Chocznia	ul. Główna	34	budynek mieszkalny
45	CH/23	Chocznia	ul. Główna	67	budynek mieszkalny
46	CH/24	Chocznia	ul. Główna	112	budynek mieszkalny
47	CH/25	Chocznia	ul. Główna	168	budynek mieszkalny
48	CH/26	Chocznia	ul. Główna	174	budynek mieszkalny
49	CH/27	Chocznia	ul. Główna	228	budynek mieszkalny
50	CH/28	Chocznia	ul. Główna	240	budynek mieszkalny
51	CH/29	Chocznia	ul. Główna	370	Dom Nauczyciela, ob. budynek mieszkalny
52	CH/30	Chocznia	ul. Tadeusza Kościuszki	12	budynek mieszkalny
53	CH/31	Chocznia	ul. Tadeusza Kościuszki	18	budynek mieszkalny

54	CH/32	Chocznia	ul. Tadeusza Kościuszki	24	budynek mieszkalny
55	CH/33	Chocznia	ul. Tadeusza Kościuszki	26	budynek mieszkalny
56	CH/34	Chocznia	ul. Tadeusza Kościuszki	39	budynek mieszkalny
57	CH/35	Chocznia	ul. Tadeusza Kościuszki	42	budynek mieszkalny
58	CH/36	Chocznia	ul. Tadeusza Kościuszki	46	budynek mieszkalny
59	CH/37	Chocznia	ul. Tadeusza Kościuszki	66	budynek mieszkalny
60	CH/38	Chocznia	ul. Tadeusza Kościuszki	103	budynek mieszkalny
61	CH/39	Chocznia	ul. Tadeusza Kościuszki	158	klub rolnika, ob. budynek mieszkalny i usługowy
62	CH/40	Chocznia	ul. Tadeusza Kościuszki	183	biblioteka i sklep, ob. budynek mieszkalny i usługowy
63	CH/41	Chocznia	ul. Zawale	32	budynek mieszkalny
64	CH/42	Chocznia	ul. Zawale	33	budynek mieszkalny
65	GG/1	Gorzeń Górny		1	dwór, ob. Muzeum Emila Zegadłowicza i park (obiekt wpisany do rejestru zabytków pod nr A-832/M)*
66	GG/2	Gorzeń Górny		2	dom „modrzewiowy” na terenie zespołu dworskiego
67	JA/1	Jaroszowice			kościół parafialny pw. św. Izydora
68	JA/2	Jaroszowice		przy nr 6	kapliczka
69	JA/3	Jaroszowice		przy nr 71	krzyż
70	JA/4	Jaroszowice		przy 115	figura Matki Boskiej
71	JA/5	Jaroszowice		przy 245	kapliczka pw. św. Floriana
72	JA/6	Jaroszowice		na cmentarzu	kaplica cmentarna
73	JA/7	Jaroszowice		przy cmentarzu	kapliczka
74	JA/8	Jaroszowice		przy drodze	kapliczka
75	JA/9	Jaroszowice		234	hotel
76	KA/1	Kaczyna		przy nr 7C	krzyż drewniany
77	KA/2	Kaczyna		przy nr 48	figura św. Jana Nepomucena
78	KA/3	Kaczyna		przy nr 64	kaplica pw. św. Małgorzaty
79	KA/4	Kaczyna		15	budynek mieszkalny
80	KA/5	Kaczyna		przy nr 46	piwnica

81	KA/6	Kaczyna		50	szkoła podstawowa, ob. budynek mieszkalny
82	KD/1	Klecza Dolna			kościół parafialny pw. Św. Wawrzyńca
83	KD/2	Klecza Dolna		przy kościele	kaplica pw. Matki Boskiej Królowej Świata
84	KD/3	Klecza Dolna		przy nr 117	krzyż przydrożny
85	KD/4	Klecza Dolna		naprzeciwko nr 149	figura św. Jana Nepomucena
86	KD/5	Klecza Dolna		1	Collegium Marianum ks. Pallotynów
87	KD/6	Klecza Dolna		108	budynek mieszkalny
88	KD/7	Klecza Dolna		111	budynek gospodarczy
89	KD/8	Klecza Dolna		111	budynek mieszkalny
90	KD/9	Klecza Dolna		111	młyn
91	KD/10	Klecza Dolna		120	dwór, pozostałości założenia parkowego (obiekt wpisany do rejestru zabytków pod nr A-870/M)*
92	KD/11	Klecza Dolna		135	budynek mieszkalny
93	KD/12	Klecza Dolna		156	budynek mieszkalny
94	KD/13	Klecza Dolna		164	budynek mieszkalny
95	KD/14	Klecza Dolna		przy nr 169	stodoła
96	KD/15	Klecza Dolna		174	budynek mieszkalny
97	KD/16	Klecza Dolna		przy nr 175	stodoła przy parafii
98	KD/17	Klecza Dolna		176	budynek mieszkalny
99	KD/18	Klecza Dolna		303	budynek mieszkalny
100	KG/1	Klecza Górna		przy nr 9	kapliczka skrzynkowa Matki Bożej Różańcowej
101	KG/2	Klecza Górna		przy nr 23	kapliczka domkowa Matki Bożej Częstochowskiej
102	KG/3	Klecza Górna		przy nr 50	kapliczka słupowa Matki Bożej z Lourdes
103	KG/4	Klecza Górna		przy nr 52 na terenie ogrodu dworskiego	figura Matki Boskiej
104	KG/5	Klecza Górna		przy nr 52 na terenie ogrodu dworskiego	kapliczka
105	KG/6	Klecza Górna		przy nr 52, przed dworem	figura Matki Bożej z Dzieciątkiem

106	KG/7	Klecza Górna		4	budynek mieszkalny
107	KG/8	Klecza Górna		39	budynek mieszkalny
108	KG/9	Klecza Górna		52	zespół dworsko-parkowy (obiekt wpisany do rejestru zabytków pod nr A-871/M)*
109	KG/10	Klecza Górna		przy nr 52, przy zespole dworsko - parkowym	zabudowania dworskie, ob. budynek mieszkalny
110	KG/11	Klecza Górna		56	budynek mieszkalny
111	PO/1	Ponikiew			kościół parafialny pw. św. Aleksego
112	PO/2	Ponikiew		na terenie kościół	kapliczka
113	PO/3	Ponikiew		naprzeciwko nr 78	krzyż przydrożny
114	PO/4	Ponikiew		przy nr 150B	krzyż przydrożny
115	PO/5	Ponikiew		obok nr 142	stodoła
116	PO/6	Ponikiew		146	budynek mieszkalny
117	PO/7	Ponikiew		przy nr 151	stodoła
118	PO/8	Ponikiew		przy nr 152	stodoła
119	PO/9	Ponikiew		przy nr 156	stodoła
120	PO/10	Ponikiew		przy nr 175	budynek mieszkalny
121	PO/11	Ponikiew		przy nr 184	stodoła
122	PO/12	Ponikiew		187	budynek mieszkalny
123	PO/13	Ponikiew		obok nr 187	budynek gospodarczy
124	PO/14	Ponikiew		201	budynek mieszkalny
125	PO/15	Ponikiew		210	budynek mieszkalny
126	RO/1	Roków		3	dworek
127	RO/2	Roków		przy nr 3a	oficyna, ob. bud. Mieszkalny
128	SG/1	Stanisław Górny		przy nr 45	kapliczka słupowa z Matką Bożą z Lourdes
129	SG/2	Stanisław Górny		przy mostku poniżej nr 64	kapliczka
130	SG/3	Stanisław Górny		115	budynek mieszkalny
131	SG/4	Stanisław Górny		132	budynek mieszkalny
132	WA/1	Wadowice	ul. Zielona	4	seminarium
133	WA/2	Wadowice	Aleja Matki Bożej	naprzeciwko	krzyż przydrożny

			Fatimskiej	nr 70	
134	WA/3	Wadowice	Aleja Matki Bożej Fatimskiej	72	cmentarz parafialny, rzymsko-katolicki (wpisany do rejestru zabytków pod nr A-1093/M)* , kaplica, budynek usługowo - administracyjny, ogrodzenie cmentarza z bramą i kaplicami
135	WA/4	Wadowice	ul. Bohaterów Monte Cassino	przy nr 21	figurka św. Jadwigi na Zaskawiu
136	WA/5	Wadowice	ul. Gotowizna	przy nr 12	kapliczka z figurą Matki Bożej i św. Teresy, ob. Dzieciątka Jezus
137	WA/6	Wadowice	ul. Gotowizna	przy nr 43	kapliczka słupowa Matki Bożej z Lourdes
138	WA/7	Wadowice	ul. Karmelicka	22	kościół pw. św. Józefa przy Klasztorze OO. Karmelitów Bosych (obiekt wpisany do rejestru zabytków pod nr A-6/M)*
139	WA/8	Wadowice	ul. Karmelicka	22	figurka św. Józefa
140	WA/9	Wadowice	ul. Jana Matejki	przy nr 6	kapliczka Najświętszej Panny
141	WA/10	Wadowice	ul. Mickiewicza	naprzeciwko nr 51	kapliczka przydrożna
142	WA/11	Wadowice	ul. Lwowska	27	Dom Zgromadzenie Sióstr Najświętszej Rodziny z Nazaretu
143	WA/12	Wadowice	ul. Lwowska	31	klasztor Zgromadzenia Sióstr Najświętszej Rodziny z Nazaretu, ob. Dom Pomocy Społecznej
144	WA/13	Wadowice	Plac Jana Pawła II		Bazylika Mniejsza pw. Ofiarowania Najświętszej Maryi Panny (obiekt wpisany do rejestru zabytków pod nr A-387/M)*
145	WA/14	Wadowice	ul. Wojska Polskiego	52	cmentarz żydowski (wpisany do rejestru zabytków pod nr A-1095/M)*
146	WA/15	Wadowice	ul. Wojska Polskiego		cmentarz wojskowy (wpisany do rejestru zabytków pod nr A-1094/M)*
147	WA/16	Wadowice	ul. Zegadłowicza	przy nr 20	figurka przydrożna
148	WA/17	Wadowice	ul. Źródłana	przy nr 5	kapliczka słupowa z figurą Chrystusa w cierniowej koronie
149	WA/18	Wadowice			układ urbanistyczny (wpisany do rejestru zabytków pod nr A-1090/M)*
150	WA/19	Wadowice	Aleja Matki Bożej Fatimskiej	4	budynek mieszka lno- usługowy
151	WA/20	Wadowice	Aleja Matki Bożej Fatimskiej	5	budynek mieszkalno-usługowy

152	WA/21	Wadowice	Aleja Matki Bożej Fatimskiej	6	budynek mieszkalno-usługowy
153	WA/22	Wadowice	Aleja Matki Bożej Fatimskiej	7	budynek mieszkalno-usługowy
154	WA/23	Wadowice	Aleja Matki Bożej Fatimskiej	8	budynek mieszkalno-usługowy
155	WA/24	Wadowice	Aleja Matki Bożej Fatimskiej	13	budynek mieszkalno-usługowy
156	WA/25	Wadowice	Aleja Matki Bożej Fatimskiej	18	budynek mieszkalno-usługowy
157	WA/26	Wadowice	Aleja Matki Bożej Fatimskiej	20	budynek mieszkalno-usługowy
158	WA/27	Wadowice	Aleja Matki Bożej Fatimskiej	22	budynek mieszkalny
159	WA/28	Wadowice	Aleja Matki Bożej Fatimskiej	48	budynek mieszkalny
160	WA/29	Wadowice	Aleja Matki Bożej Fatimskiej	50	budynek mieszkalny
161	WA/30	Wadowice	Aleja Matki Bożej Fatimskiej	54	budynek mieszkalny
162	WA/31	Wadowice	Aleja Matki Bożej Fatimskiej	56	budynek mieszkalny
163	WA/32	Wadowice	Aleja Matki Bożej Fatimskiej	66	budynek mieszkalny
164	WA/33	Wadowice	Aleja Matki Bożej Fatimskiej	78	budynek mieszkalny
165	WA/34	Wadowice	Aleja Wolności	9	budynek mieszkalny
166	WA/35	Wadowice	Aleja Wolności	13	willa „Józefówka”
167	WA/36	Wadowice	Aleja Wolności	23	budynek mieszkalny
168	WA/37	Wadowice	Aleja Wolności	24	budynek mieszkalny
169	WA/38	Wadowice	Aleja Wolności	31	budynek mieszkalny
170	WA/39	Wadowice	Aleja Wolności	33	budynek mieszkalny
171	WA/40	Wadowice	Aleja Wolności	37	budynek mieszkalny
172	WA/41	Wadowice	Aleja Wolności	43	budynek mieszkalny
173	WA/42	Wadowice	Aleja Wolności	46	budynek mieszkalny
174	WA/43	Wadowice	Aleja Wolności	49	budynek mieszkalny
175	WA/44	Wadowice	Aleja Wolności	52	budynek mieszkalno-usługowy
176	WA/45	Wadowice	Aleja Wolności	53	budynek mieszkalny
177	WA/46	Wadowice	Aleja Wolności	55	budynek mieszkalny
178	WA/47	Wadowice	Aleja Wolności	73	budynek mieszkalny

179	WA/48	Wadowice	Aleja Wolności	79	budynek mieszkalny
180	WA/49	Wadowice	Aleja Wolności	83	budynek mieszkalny
181	WA/50	Wadowice	Plac Jana Pawła II	1	budynek parafii rzymsko-katolickiej ofiarowania NMP
182	WA/51	Wadowice	Plac Jana Pawła II	3	budynek mieszkalno-usługowy
183	WA/52	Wadowice	Plac Jana Pawła II	4	budynek mieszkalno-usługowy
184	WA/53	Wadowice	Plac Jana Pawła II	5	budynek mieszkalno-usługowy
185	WA/54	Wadowice	Plac Jana Pawła II	6	budynek mieszkalno-usługowy
186	WA/55	Wadowice	Plac Jana Pawła II	7	budynek mieszkalno-usługowy
187	WA/56	Wadowice	Plac Jana Pawła II	8	budynek mieszkalno-usługowy
188	WA/57	Wadowice	Plac Jana Pawła II	9	budynek mieszkalno-usługowy
189	WA/58	Wadowice	Plac Jana Pawła II	10	budynek mieszkalno-usługowy
190	WA/59	Wadowice	Plac Jana Pawła II	11	budynek mieszkalno-usługowy
191	WA/60	Wadowice	Plac Jana Pawła II	12	budynek mieszkalno-usługowy
192	WA/61	Wadowice	Plac Jana Pawła II	15	budynek mieszkalno-usługowy
193	WA/62	Wadowice	Plac Jana Pawła II	16	budynek mieszkalno-usługowy
194	WA/63	Wadowice	Plac Jana Pawła II	17	budynek mieszkalno-usługowy
195	WA/64	Wadowice	Plac Jana Pawła II /Zatorska	18 2	budynek mieszkalno-usługowy (obiekt wpisany do rejestru zabytków pod nr A-1115/M)*
196	WA/65	Wadowice	Plac Jana Pawła II	19	budynek mieszkalno-usługowy
197	WA/66	Wadowice	Plac Jana Pawła II	20	budynek mieszkalno-usługowy
198	WA/67	Wadowice	Plac Jana Pawła II	21	budynek mieszkalno-usługowy
199	WA/68	Wadowice	Plac Jana Pawła II	22	budynek mieszkalno-usługowy
200	WA/69	Wadowice	Plac Jana Pawła II	23	budynek dawnej szkoły powszechnej męskiej, ob. Urząd Miejski
201	WA/70	Wadowice	Plac Kościuszki	1	budynek mieszkalno-usługowy
202	WA/71	Wadowice	Plac Kościuszki	2	budynek mieszkalno-usługowy
203	WA/72	Wadowice	Plac Kościuszki	3	budynek mieszkalno-usługowy
204	WA/73	Wadowice	Plac Kościuszki	4	budynek mieszkalno-usługowy
205	WA/74	Wadowice	Plac Kościuszki	17	budynek mieszkalny
206	WA/75	Wadowice	Plac Kościuszki	18	budynek mieszkalno-usługowy
207	WA/76	Wadowice	Plac Kościuszki	21	budynek mieszkalno-usługowy
208	WA/77	Wadowice	Plac Kościuszki	22	budynek mieszkalno-usługowy

209	WA/78	Wadowice	Plac Kościuszki	23	budynek mieszkalno-usługowy
210	WA/79	Wadowice	Plac Obrońców Westerplatte	1	budynek mieszkalno-usługowy
211	WA/80	Wadowice	Plac Obrońców Westerplatte	3	budynek mieszkalno-usługowy
212	WA/81	Wadowice	ul. Barska	3	budynek mieszkalny
213	WA/82	Wadowice	ul. Barska	18	budynek mieszkalny
214	WA/83	Wadowice	ul. Barska	19	budynek mieszkalny
215	WA/84	Wadowice	ul. Barska	22	budynek mieszkalny
216	WA/85	Wadowice	ul. Barska	24	budynek mieszkalny
217	WA/86	Wadowice	ul. Barska	26	budynek mieszkalny
218	WA/87	Wadowice	ul. Barska	30	budynek mieszkalny
219	WA/88	Wadowice	ul. Batorego	6	budynek mieszkalny
220	WA/89	Wadowice	ul. Batorego	7	budynek mieszkalny
221	WA/90	Wadowice	ul. Batorego	8	budynek mieszkalny, obecnie przedszkole
222	WA/91	Wadowice	ul. Batorego	10	budynek mieszkalny
223	WA/92	Wadowice	ul. Batorego	13	budynek mieszkalny
224	WA/93	Wadowice	ul. Batorego	17	budynek mieszkalny
225	WA/94	Wadowice	ul. Batorego	25	budynek mieszkalny
226	WA/95	Wadowice	ul. Błonie	1	zespół dworski „Mikołaj” - dwór, czworaki, otoczenie (obiekty wpisane do rejestru zabytków pod nr A-1182/M) *, ob. Restauracja wraz z figurką św. Matki Boskiej
227	WA/96	Wadowice	ul. Błonie	1	lamus dworski przy dworze „Mikołaj”
228	WA/97	Wadowice	ul. Błonie	1	stajnie, oficyna dworska przy dworze „Mikołaj”
229	WA/98	Wadowice	ul. Cicha	10	budynek produkcyjno -usługowy, ob. nieużytkowany
230	WA/99	Wadowice	ul. Gimnazjalna	6	budynek mieszkalny
231	WA/100	Wadowice	ul. Gimnazjalna	7	budynek mieszkalny
232	WA/101	Wadowice	ul. Gimnazjalna	9	budynek mieszkalny
233	WA/102	Wadowice	ul. Gimnazjalna	11	budynek mieszkalny
234	WA/103	Wadowice	ul. Gimnazjalna	15	budynek mieszkalny
235	WA/104	Wadowice	ul. Gimnazjalna	21	budynek mieszkalno-usługowy
236	WA/105	Wadowice	ul. Gotowizna	15	budynek mieszkalny

237	WA/106	Wadowice	ul. Gotowizna	24	budynek mieszkalny
238	WA/107	Wadowice	ul. Gotowizna	31	budynek mieszkalny
239	WA/108	Wadowice	ul. Gotowizna	41	budynek mieszkalny
240	WA/109	Wadowice	ul. Gotowizna	43	budynek mieszkalny
241	WA/110	Wadowice	ul. Jana Iwańskiego	1	budynek mieszkalny
242	WA/111	Wadowice	ul. Jana Iwańskiego	5	budynek mieszkalny
243	WA/112	Wadowice	ul. Jana Iwańskiego	6	budynek mieszkalny
244	WA/113	Wadowice	ul. Jana Iwańskiego	7	budynek mieszkalny
245	WA/114	Wadowice	ul. Jana Iwańskiego	9	budynek mieszkalny
246	WA/115	Wadowice	ul. Jana Iwańskiego	10	budynek mieszkalny
247	WA/116	Wadowice	ul. Jana Iwańskiego	12	budynek mieszkalny
248	WA/117	Wadowice	ul. Jana Iwańskiego	13	budynek mieszkalny
249	WA/118	Wadowice	ul. Jana Iwańskiego	14	budynek mieszkalny
250	WA/119	Wadowice	ul. Jana Iwańskiego	15	budynek mieszkalny
251	WA/120	Wadowice	ul. Jana Iwańskiego	17	budynek mieszkalny
252	WA/121	Wadowice	ul. Jana Iwańskiego	18	budynek mieszkalny
253	WA/122	Wadowice	ul. Jana Iwańskiego	19	budynek mieszkalny
254	WA/123	Wadowice	ul. Jana Iwańskiego	22	budynek mieszkalny
255	WA/124	Wadowice	ul. Jana Iwańskiego	24	budynek mieszkalny
256	WA/125	Wadowice	ul. Jana Iwańskiego	29	budynek mieszkalny
257	WA/126	Wadowice	ul. Jana Iwańskiego	36	budynek mieszkalny
258	WA/127	Wadowice	ul. Jana Iwańskiego	38	budynek mieszkalny
259	WA/128	Wadowice	ul. Jana Iwańskiego	46	budynek mieszkalny
260	WA/129	Wadowice	ul. Jana	58	budynek mieszkalny

			Iwańskiego		
261	WA/130	Wadowice	ul. Jana Iwańskiego	66	budynek mieszkalny
262	WA/131	Wadowice	ul. Jana Iwańskiego	72	budynek mieszkalny
263	WA/132	Wadowice	ul. Jana Iwańskiego	80	budynek mieszkalny i stodoła
264	WA/133	Wadowice	ul. Karmelicka	25	budynek mieszkalny
265	WA/134	Wadowice	ul. Karmelicka	26	budynek mieszkalny
266	WA/135	Wadowice	ul. Karmelicka	27	budynek mieszkalny
267	WA/136	Wadowice	ul. Karmelicka	30	budynek mieszkalny
268	WA/137	Wadowice	ul. Karmelicka	37	budynek mieszkalny
269	WA/138	Wadowice	ul. Karmelicka	45	budynek mieszkalny
270	WA/139	Wadowice	ul. Karmelicka	49	budynek mieszkalny
271	WA/140	Wadowice	ul. Karmelicka	58	willa „Janina”
272	WA/141	Wadowice	ul. Karmelicka	63	budynek mieszkalny
273	WA/142	Wadowice	ul. Karmelicka	78	budynek mieszkalny
274	WA/143	Wadowice	ul. Konstytucji 3 maja	5	budynek mieszkalny
275	WA/144	Wadowice	ul. Konstytucji 3 maja	23	budynek mieszkalny
276	WA/145	Wadowice	ul. Kościelna	1	budynek mieszkalno-usługowy
277	WA/146	Wadowice	ul. Kościelna	3	budynek mieszkalno-usługowy
278	WA/147	Wadowice	ul. Kościelna	4	dom z ogrodem - Muzeum Miejskie (obiekt wpisany do rejestru zabytków pod nr A-1092/M)*
279	WA/148	Wadowice	ul. Kościelna	5	budynek mieszkalno-usługowy
280	WA/149	Wadowice	ul. Kościelna	6-6A	budynek mieszkalno-usługowy (obiekt wpisany do rejestru zabytków pod nr A-1091/M)*
281	WA/150	Wadowice	ul. Kościelna	7	dom rodzinny Jana Pawła II -muzeum
282	WA/151	Wadowice	ul. Krakowska	3	budynek i oficyna
283	WA/152	Wadowice	ul. Krakowska	4	budynek mieszkalno-usługowy
284	WA/153	Wadowice	ul. Krakowska	5	budynek mieszkalno-usługowy
285	WA/154	Wadowice	ul. Krakowska	7	budynek mieszkalno-usługowy
286	WA/155	Wadowice	ul. Krakowska	8	Czytelnia Mieszczkańska, ob. budynek usługowy
287	WA/156	Wadowice	ul. Krakowska	13	budynek mieszkalno-usługowy

288	WA/157	Wadowice	ul. Krakowska	14	budynek mieszkalny
289	WA/158	Wadowice	ul. Krakowska	16	budynek mieszkalny
290	WA/159	Wadowice	ul. Krakowska	18	budynek mieszkalno-usługowy
291	WA/160	Wadowice	ul. Krakowska	22	budynek mieszkalny
292	WA/161	Wadowice	ul. Krakowska	25	budynek mieszkalny
293	WA/162	Wadowice	ul. Krakowska	28	budynek mieszkalny
294	WA/163	Wadowice	ul. Krakowska	29	budynek mieszkalny
295	WA/164	Wadowice	ul. Krasińskiego	1	budynek mieszkalny
296	WA/165	Wadowice	ul. Krasińskiego	3/5	budynek mieszkalny
297	WA/166	Wadowice	ul. Krasińskiego	4	budynek mieszkalny
298	WA/167	Wadowice	ul. Krasińskiego	12	budynek mieszkalny
299	WA/168	Wadowice	ul. Krasińskiego	14	budynek mieszkalny
300	WA/169	Wadowice	ul. Krótka	1	budynek mieszkalny
301	WA/170	Wadowice	ul. Legionów	5	budynek mieszkalny
302	WA/171	Wadowice	ul. Legionów	11	Państwowa Szkoła Muzyczna I i II stopnia
303	WA/172	Wadowice	ul. Legionów	15	budynek mieszkalny
304	WA/173	Wadowice	ul. Legionów	17	budynek mieszkalno-usługowy
305	WA/174	Wadowice	ul. Legionów	25	budynek mieszkalny
306	WA/175	Wadowice	ul. Legionów	naprzeciwko nr 35	Zakład Produkcji Tektury, ob. budynek usługowy
307	WA/176	Wadowice	ul. Lwowska	2	budynek mieszkalno-usługowy
308	WA/177	Wadowice	ul. Lwowska	3	budynek mieszkalno-usługowy
309	WA/178	Wadowice	ul. Lwowska	8	budynek mieszkalno-usługowy
310	WA/179	Wadowice	ul. Lwowska	9	budynek usługowo -administracyjny
311	WA/180	Wadowice	ul. Lwowska	13	policja
312	WA/181	Wadowice	ul. Lwowska	przy nr 16	budynek usługowy
313	WA/182	Wadowice	ul. Lwowska	16	budynek mieszkalno-usługowy
314	WA/183	Wadowice	ul. Lwowska	18	budynek mieszkalno-usługowy
315	WA/184	Wadowice	ul. Lwowska	19	budynek mieszkalno-usługowy
316	WA/185	Wadowice	ul. Lwowska	20	budynek usługowy - bank
317	WA/186	Wadowice	ul. Lwowska	21	budynek mieszkalno-usługowy
318	WA/187	Wadowice	ul. Lwowska	24	Zespół Szkół Ekonomicznych, ob. przedszkole, biblioteka

319	WA/188	Wadowice	ul. Lwowska	26	budynek mieszkalno-usługowy
320	WA/189	Wadowice	ul. Lwowska	28	budynek mieszkalno-usługowy
321	WA/190	Wadowice	ul. Lwowska	33	budynek mieszkalno-usługowy
322	WA/191	Wadowice	ul. Lwowska	34	budynek mieszkalno-usługowy
323	WA/192	Wadowice	ul. Lwowska	37	budynek mieszkalno-usługowy
324	WA/193	Wadowice	ul. Lwowska	39	budynek mieszkalno-usługowy
325	WA/194	Wadowice	ul. Lwowska	40	budynek dawnych koszar wojskowych, pomnik żołnierzy 12 Pułku Piechoty, otoczenie (obiekty wpisane do rejestru zabytków pod nr A-1116/M)*
326	WA/195	Wadowice	ul. Lwowska	41	budynek mieszkalny
327	WA/196	Wadowice	ul. Lwowska	42	budynek mieszkalno-usługowy
328	WA/197	Wadowice	ul. Lwowska	43	budynek mieszkalno-usługowy
329	WA/198	Wadowice	ul. Lwowska	44	budynek mieszkalny
330	WA/199	Wadowice	ul. Lwowska	45	budynek mieszkalny
331	WA/200	Wadowice	ul. Lwowska	49	budynek mieszkalno-usługowy
332	WA/201	Wadowice	ul. Lwowska	52	budynek mieszkalny
333	WA/202	Wadowice	ul. Lwowska	54-56	budynek mieszkalny
334	WA/203	Wadowice	ul. Lwowska	63	budynek mieszkalny
335	WA/204	Wadowice	ul. Lwowska	72	budynek mieszkalny
336	WA/205	Wadowice	ul. Lwowska	73	budynek mieszkalny
337	WA/206	Wadowice	ul. Lwowska	74	budynek mieszkalny
338	WA/207	Wadowice	ul. Lwowska	75	budynek mieszkalny
339	WA/208	Wadowice	ul. Łazówka	19	budynek mieszkalny
340	WA/209	Wadowice	ul. Łazówka	53	budynek mieszkalny
341	WA/210	Wadowice	ul. Jana Matejki	14	budynek mieszkalny
342	WA/211	Wadowice	ul. Mickiewicza	3	budynek mieszkalno-usługowy
343	WA/212	Wadowice	ul. Mickiewicza	4	budynek mieszkalno-usługowy
344	WA/213	Wadowice	ul. Mickiewicza	5	budynek mieszkalno-usługowy
345	WA/214	Wadowice	ul. Mickiewicza	7	budynek mieszkalno-usługowy
346	WA/215	Wadowice	ul. Mickiewicza	11	budynek mieszkalno-usługowy
347	WA/216	Wadowice	ul. Mickiewicza	12	budynek mieszkalny
348	WA/217	Wadowice	ul. Mickiewicza	14	budynek mieszkalno-usługowy
349	WA/218	Wadowice	ul. Mickiewicza	15	budynek mieszkalny, ob. budynek

					mieszkalno-usługowy
350	WA/219	Wadowice	ul. Mickiewicza	16	Liceum Ogólnokształcące im. Marcina Wadowity
351	WA/220	Wadowice	ul. Mickiewicza	18	budynek mieszkalny
352	WA/221	Wadowice	ul. Mickiewicza	19	budynek mieszkalno-usługowy
353	WA/222	Wadowice	ul. Mickiewicza	22	budynek mieszkalny
354	WA/223	Wadowice	ul. Mickiewicza	23	przedszkole garnizonowe, ob. budynek mieszkalny
355	WA/224	Wadowice	ul. Mickiewicza	36	budynek mieszkalny, ob. budynek mieszkalno-usługowy
356	WA/225	Wadowice	ul. Mickiewicza	61	budynek mieszkalny
357	WA/226	Wadowice	ul. Mickiewicza	65	budynek mieszkalny
358	WA/227	Wadowice	ul. Młyńska	84	budynek mieszkalny
359	WA/228	Wadowice	ul. Nadbrzeżna	10	budynek mieszkalny
360	WA/229	Wadowice	ul. Nadbrzeżna	22	budynek mieszkalny
361	WA/230	Wadowice	ul. Niecała	10	budynek mieszkalny
362	WA/231	Wadowice	ul. Niwy	5	budynek mieszkalny
363	WA/232	Wadowice	ul. Niwy	28	budynek mieszkalny
364	WA/233	Wadowice	ul. Piaskowa	1	budynek mieszkalno-usługowy
365	WA/234	Wadowice	ul. Marszałka Józefa Piłsudskiego	8	budynek mieszkalny przy dworcu PKP
366	WA/235	Wadowice	ul. Marszałka Józefa Piłsudskiego	10	budynek dworca PKP
367	WA/236	Wadowice	ul. Marszałka Józefa Piłsudskiego	15	budynek mieszkalny
368	WA/237	Wadowice	ul. Marszałka Józefa Piłsudskiego	25	Zakład przemysłu Cukierniczego
369	WA/238	Wadowice	ul. Marszałka Józefa Piłsudskiego	31	budynek mieszkalny
370	WA/239	Wadowice	ul. Generała Pułaskiego	12	budynek mieszkalny
371	WA/240	Wadowice	ul. Generała Pułaskiego	16	budynek mieszkalny
372	WA/241	Wadowice	ul. Sienkiewicza	3	budynek mieszkalny
373	WA/242	Wadowice	ul. Sienkiewicza	9	Zespół Szkół Publicznych Nr 3

374	WA/243	Wadowice	ul. Sienkiewicza	15	budynek mieszkalny i bank
375	WA/244	Wadowice	ul. Sienkiewicza	16	budynek mieszkalny
376	WA/245	Wadowice	ul. Sienkiewicza	17	budynek mieszkalny
377	WA/246	Wadowice	ul. Sienkiewicza	19	budynek mieszkalny
378	WA/247	Wadowice	ul. Sienkiewicza	23	budynek mieszkalny
379	WA/248	Wadowice	ul. Sienkiewicza	24	budynek mieszkalno-usługowy
380	WA/249	Wadowice	ul. Sienkiewicza	25	budynek mieszkalny
381	WA/250	Wadowice	ul. Sienkiewicza	27	budynek mieszkalno-usługowy
382	WA/251	Wadowice	ul. Sienkiewicza	36	budynek mieszkalny
383	WA/252	Wadowice	ul. Sienkiewicza	44	budynek i oficyna
384	WA/253	Wadowice	ul. Sienkiewicza	46	budynek mieszkalny
385	WA/254	Wadowice	ul. Sienkiewicza	54	budynek mieszkalny
386	WA/255	Wadowice	ul. Słowackiego	6	budynek mieszkalny
387	WA/256	Wadowice	ul. Słowackiego	7	budynek mieszkalny
388	WA/257	Wadowice	ul. Słowackiego	10	budynek mieszkalny
389	WA/258	Wadowice	ul. Słowackiego	18	budynek mieszkalny
390	WA/259	Wadowice	ul. Słowackiego	20	budynek mieszkalny
391	WA/260	Wadowice	ul. Słowackiego	26	budynek mieszkalny
392	WA/261	Wadowice	ul. Słowackiego	36	budynek mieszkalny
393	WA/262	Wadowice	ul. Spadzista	7	budynek mieszkalny
394	WA/263	Wadowice	ul. Sportowców	16	budynek mieszkalny
395	WA/264	Wadowice	ul. Szpitalna	2	budynek mieszkalno-usługowy
396	WA/265	Wadowice	ul. Tatrzańska	20	budynek mieszkalny
397	WA/266	Wadowice	ul. Teatralna	1	Wadowickie Centrum Kultury
398	WA/267	Wadowice	ul. Trybunalska	1	budynek mieszkalno-usługowy
399	WA/268	Wadowice	ul. Trybunalska	10	budynek mieszkalny
400	WA/269	Wadowice	ul. Trybunalska	12	budynek mieszkalno-usługowy
401	WA/270	Wadowice	ul. M. Wadowity	15	budynek mieszkalny i przedszkole
402	WA/271	Wadowice	ul. M. Wadowity	17	budynek mieszkalny
403	WA/272	Wadowice	ul. M. Wadowity	18	budynek mieszkalny
404	WA/273	Wadowice	ul. M. Wadowity	20	budynek mieszkalny
405	WA/274	Wadowice	ul. Wojska Polskiego	1	budynek mieszkalno-usługowy

406	WA/275	Wadowice	ul. Wojska Polskiego	3	budynek mieszkalny
407	WA/276	Wadowice	ul. Wojska Polskiego	5, 5A	budynek mieszkalno-usługowy
408	WA/277	Wadowice	ul. Wojska Polskiego	25	budynek mieszkalny
409	WA/278	Wadowice	ul. Wojska Polskiego	51	budynek mieszkalny
410	WA/279	Wadowice	ul. Wojska Polskiego	53	młyn
411	WA/280	Wadowice	ul. Emilii i Karola Wojtyłów	7	budynek mieszkalny
412	WA/281	Wadowice	ul. Emilii i Karola Wojtyłów	13	budynek mieszkalny
413	WA/282	Wadowice	ul. Emilii i Karola Wojtyłów	20	budynek mieszkalny
414	WA/283	Wadowice	ul. Emilii i Karola Wojtyłów	24	budynek usługowy
415	WA/284	Wadowice	ul. Zatorska	1	budynek mieszkalno-usługowy
416	WA/285	Wadowice	ul. Zatorska	3	budynek mieszkalno-usługowy
417	WA/286	Wadowice	ul. Zatorska	4	budynek mieszkalno-usługowy
418	WA/287	Wadowice	ul. Zatorska	5	budynek mieszkalno-usługowy
419	WA/288	Wadowice	ul. Zatorska	8	budynek mieszkalno-usługowy
420	WA/289	Wadowice	ul. Zatorska	12	budynek mieszkalno-usługowy
421	WA/290	Wadowice	ul. Zatorska	14	budynek mieszkalno-usługowy
422	WA/291	Wadowice	ul. Zatorska	18	budynek mieszkalno-usługowy
423	WA/292	Wadowice	ul. Zatorska	19	budynek mieszkalno-usługowy
424	WA/293	Wadowice	ul. Zatorska	22	budynek mieszkalno-usługowy
425	WA/294	Wadowice	ul. Zatorska	28	budynek mieszkalny
426	WA/295	Wadowice	ul. Zegadłowicza	18	budynek mieszkalny
427	WA/296	Wadowice	ul. Zegadłowicza	20	budynek mieszkalny
428	WA/297	Wadowice	ul. Zegadłowicza	35	budynek mieszkalno-usługowy
429	WA/298	Wadowice	ul. Zegadłowicza	42	budynek mieszkalny
430	WA/299	Wadowice	ul. Źródłana	17	budynek mieszkalny
431	WA/300	Wadowice	ul. Źwirki i Wigury	4	budynek mieszkalno-usługowy
432	WA/301	Wadowice	ul. Źwirki i Wigury	5	budynek mieszkalno-usługowy
433	WA/302	Wadowice	ul. Źwirki i Wigury	7-9	Zespół budynków Sądu Rejonowego (obiekty wpisane do

					rejestru zabytków pod nr A-8/M)*
434	WA/303	Wadowice	ul. Żwirki i Wigury	10	budynek mieszkalny
435	WA/304	Wadowice	ul. Legionów	19	budynek mieszkalno-usługowy
436	WA/305	Wadowice	ul. Wojska Polskiego	17	Koszary „Chocimskie”
437	WY/1	Wysoka			kościół parafialny pw. św. Józefa i Marii Magdaleny
438	WY/2	Wysoka		naprzeciwko nr 14	kapliczka słupowa św. Józefa
439	WY/3	Wysoka		przy nr 210	kapliczka słupowa św. Antoniego
440	WY/4	Wysoka		przy nr 239	kapliczka słupowa
441	WY/5	Wysoka		183	zabudowania mieszkalne przy dworze
442	WY/6	Wysoka		238	budynek mieszkalny i stodoła
443	ZA/1	Zawadka		obok nr 63A	kapliczka św. Jana Nepomucena

* obiekty wpisane do rejestru zabytków, wyszczególnione również w tabeli nr 3.

4. STANOWISKA ARCHEOLOGICZNE

Na obszarze gminy znajduje się 56 zewidencjonowanych stanowisk archeologicznych datowane od epoki kamienia do epoki nowożytnej.

Tabela 6: Stanowiska archeologiczne na obszarze gminy Wadowice.

Lp.	Miejscowość	Nr obszaru AZP	Nr stanowiska w miejscowości	Nr stanowiska na obszarze
1	Wysoka	105-53	1	8
2	Babica	105-53	1	9
3	Chocznia	106-52	11	1
4	Chocznia	106-52	12	2
5	Chocznia	106-52	13	3
6	Chocznia	106-52	14	4
7	Chocznia	106-52	15	5
8	Chocznia	106-52	16	6
9	Wadowice	106-52	1	7
10	Wadowice	106-52	2	8
11	Jaroszowice	106-52	8	9
12	Klecza Dolna	106-52	1	10
13	Klecza Dolna	106-52	2	11
14	Klecza Dolna	106-52	3	12
15	Klecza Dolna	106-52	4	13
16	Roków	106-52	1	14
17	Wadowice	106-52	3	15
18	Klecza Dolna	106-53	1	1
19	Klecza Górna	106-53	1	2
20	Barwałd Dolny	106-53	1	3
21	Chocznia	106-51	1	33
22	Chocznia	107-51	17	8
23	Ponikiew	107-52	1	1
24	Chocznia	107-52	2	2
25	Chocznia	107-52	3	3
26	Chocznia	107-52	4	4
27	Chocznia	107-52	5	5
28	Chocznia	107-52	6	6
29	Chocznia	107-52	7	7
30	Ponikiew	107-52	2	8

31	Chocznia	107-52	8	9
32	Chocznia	107-52	9	10
33	Chocznia	107-52	10	11
34	Ponikiew	107-52	3	12
35	Zawadka	107-52	1	13
36	Ponikiew	107-52	4	14
37	Ponikiew	107-52	5	15
38	Ponikiew	107-52	6	16
39	Ponikiew	107-52	7	17
40	Ponikiew	107-52	8	18
41	Zawadka	107-52	2	19
42	Zawadka	107-52	3	22
43	Gorzeń Górny	107-52	2	23
44	Ponikiew	107-52	9	27
45	Gorzeń Górny	107-52	3	30
46	Gorzeń Górny	107-52	4	32
47	Gorzeń Górny	107-52	5	34
48	Gorzeń Górny	107-52	6	37
49	Gorzeń Górny	107-52	1	39
50	Jaroszowice	107-52	1	41
51	Jaroszowice	107-52	2	45
52	Jaroszowice	107-52	3	47
53	Jaroszowice	107-52	4	48
54	Jaroszowice	107-52	5	59
55	Jaroszowice	107-52	6	61
56	Jaroszowice	107-52	7	64

5. DOBRA KULTURY WSPÓŁCZESNEJ

Na obszarze gminy nie wskazuje się dóbr kultury współczesnej.

6. DZIEDZICTWO KULTURY NIEMATERIALNEJ, W TYM HISTORIA GMINY

Pierwsze osadnictwo na terenie gminy pojawiło się w czasach prehistorycznych, o czym świadczą zachowane relikty. Do pierwszej lokacji miasta doszło prawdopodobnie po 1316 roku. Pierwsza wzmianka o Wadowicach pochodzi z 1325 roku ze źródeł kościelnych. W 1430 r. pożar doszczętnie strawił miasto. Aby szybko je odbudować, książę Kazimierz na mocy przywileju z 1430 r. nadał Wadowicom prawo chełmińskie, na podstawie którego doszło do drugiej lokacji.

Do XVIII wieku miasto rozwijało się powoli. W wyniku pierwszego rozbioru Wadowice weszły w skład Imperium Habsburgów. Pod koniec XVIII wybudowano Pierwszy Galicyjski Trakt Handlowo-Pocztowy, łączący Lwów z Wiedniem, co przyczyniło się do przyspieszenia rozwoju miasta. W 1845 roku do miasta włączono wójtostwo wadowickie „Mikołaj”. W 1819 roku przeniesiono do Wadowic urząd cyrkularny, czego następstwem był napływ ludności oraz przebudowa i rozbudowa miasta. W 1888 r. uruchomiono linię kolejową Kalwaria Zebrzydowska Lanckorona – Bielsko-Biała, która przebiegała przez Wadowice. W 1918 roku miasto powróciło do Polski, natomiast podczas II Wojny Światowej znalazło się pod okupacją niemiecką.

Na początku XX wieku w mieście zaczął rozwijać się przemysł – w 1909 r. powstała rzemieślnicza fabryka opłatków (która wraz z innym zakładem cukierniczym dała początek obecnym ZPC SKAWA S.A.) oraz fabryka papieru (obecnie Fabryka Papieru i Tektury Beskidy S.A.).

Największy rozwój miasta nastąpił po II Wojnie Światowej – tereny zabudowane rozrosły się, powstały osiedla wielorodzinne, rozwinął się przemysł.

Początki poszczególnych wsi gminy przedstawiają się następująco:

- Babica – wieś lokowana na prawie niemieckim, wzmiankowana po raz pierwszy w 1242 roku.
- Barwałd Dolny – wieś lokowana na prawie niemieckim, wzmiankowana po raz pierwszy w 1326 roku.
- Chocznia – wieś lokowana na prawie niemieckim, wzmiankowana po raz pierwszy w 1355 roku, dzieląca się na Chocznę Starą (Niższą) i Chocznę Nową (Wyższą) - wieś zarębną zasiedloną przez pasterzy wołoskich.
- Gorzeń Dolny i Górny – wieś lokowana na prawie niemieckim, wzmiankowana po raz pierwszy w 1390 roku. Podział administracyjny na dwie wsie Gorzeń Górny i Dolny pojawił się na przełomie XVIII i XIX wieku, będąc zatwierdzeniem dawniejszej odrębności własnościowej.
- Jaroszwice – wieś lokowana na prawie niemieckim w 1317 roku. Według innych hipotez wieś istniała wcześniej, by w 1317 roku zostać tylko przeorganizowaną na prawo niemieckie, a dzisiejsze wsie: Jaroszwice, Klecza Górna i Dolna stanowiły jedną wieś Jaroszwice.
- Kaczyna – wieś założona na prawie zarębnym kolonii wsi Ponikiew, skolonizowana przez pasterzy wołoskich w XVI wieku, wzmiankowana po raz pierwszy w 1663 roku.
- Klecza Dolna i Górna - wieś lokowana na prawie niemieckim, wzmiankowana po raz pierwszy w 1304 roku. Prawdopodobnie w XIV wieku obie Klecze i Jaroszwice stanowiły całość, a podział na Kleczę Dolną i Górną nastąpił na przełomie XVI i XVII wieku.

- Ponikiew - wieś założona na prawie zarębnym, skolonizowana przez pasterzy wołoskich, wzmiankowana po raz pierwszy w 1564 roku. Z Ponikwi wyodrębniła się Kaczyna jako osobna wieś, natomiast Chobot pozostał oddzielną kolonią, Rzyczkowa, Paluchowa, Koczarawa – przysiółkami w obrębie wsi.
- Roków - wieś lokowana na prawie niemieckim, wzmiankowana po raz pierwszy w 1228 roku. Do XVII w. wsiawładały norbertanki z krakowskiego Zwierzyńca.
- Stanisław Górny - wieś lokowana na prawie polsko-śląskim, wzmiankowana po raz pierwszy w 1448 roku.
- Wysoka - wieś lokowana w XIII w. na prawie niemieckim, wzmiankowana po raz pierwszy w 1355 roku.
- Zawadka - wieś lokowana w XIV w. na prawie niemieckim, wzmiankowana po raz pierwszy w 1522 roku. Do XV wieku tworzyła jedną wieś z Babicą.

Herb Wadowic to tarcza dzielona w pionie na dwa pola, na lewym błękitnym umieszczona jest połowa orła Piastów śląskich, a na prawym czerwonym biała baszta z blankami. Nad tarczą herbową umieszczono koronę, za nią – skrzyżowane klucze Piotrowe związane czerwonym sznurem, symbolizujące związek Jana Pawła II – Karola Wojtyły z Wadowicami.

Dawne nazwy miejscowości oraz źródła nazewnictwa są następujące:

- nazwa miasta Wadowice według jednej hipotezy pochodzi od imienia Wad - domniemanego zasadzcy; zgodnie z drugą założenie osady przypisuje się księciu oświęcimskiemu Władysławowi, którego imię w Czechach zdrabnia się jako Wad lub Wadec;
- nazwa Babica (dawniej Babycza);
- nazwa Barwałd (dawniej Barenwald, Berwald, Berwałd) wywodzi się od połączenia niemieckich słów „der Ber” (niedźwiedź) i „der Wald” (las), czyli „Niedźwiedzi Las”;
- nazwa Chocznia (dawniej również Coczenije) jest niewyjaśniona;
- nazwa Gorzeń (dawniej również Gorzena, Gorzenn) pochodzi od słowa „gorzeć”, nadawana osadom powstałym na pogorzelisku (lasu lub wcześniejszej osady);
- nazwa Jaroszwice (dawniej również Jaroschow) wywodzi się od imienia Jarosza – zasadzca, sołtys;
- nazwa Kaczyna (dawniej Kocyna) wywodzi się od wołoskiego słowa „kacia” (miejsca gdzie koca się owce) lub „cocina” (chlew, zagroda dla bydła, drobiu);
- nazwa Klecza (dawniej Klecze, Clecza, Cleszcza, Cleczcza, Kletci) ma nieznane pochodzenie;
- nazwa Ponikiew prawdopodobnie pochodzi z języka słowackiego, ewentualnie od dawnego słowa „ponik” (mały strumień, źródło);
- nazwa Roków (dawniej Rogów, Rokow);
- nazwa Stanisław Górny jest odimienna, inaczej Stanisław zwany był Szlacheckim;
- nazwa Wysoka (dawniej Vissoka);
- nazwa Zawadka (dawniej również Zawada) oznacza przeszkodę, co może świadczyć, że znajdowały siena jej obszarze jakieś elementy obronne (np. wały).

Znani Wadowiczanie to m.in.:

- Karol Wojtyła (1920-2005) – papież Jan Paweł II;

- Marcin Wadowita (1567-1641) – duchowny, teolog, dziekan Akademii Krakowskiej;
- Emil Zegadłowicz (1888-1941) – poeta;
- Jędrzej Wowro (1864-1937) – rzeźbiarz ludowy;
- Walerian Czuma (1890-1962) – generał Wojska Polskiego;
- Leonard Prochownik (1883-1963) – proboszcz wadowickiej parafii;
- Wincenty Bałys (1906-1939) – artysta rzeźbiarz.

Miejsca związane z życiem Karola Wojtyły to bazylika p.w. Ofiarowania Najświętszej Maryi Panny (miejsce jego chrztu, I Komunii Świętej, bierzmowania i prymicji), jego dom rodzinny i gimnazjum im. Marcina Wadowity. Postać papieża upamiętniona została przez nazwanie rynku Placem Jana Pawła II oraz nadanie nazwy ulicy imienia Emilii i Karola Wojtyłów. Na terenie miasta znajduje się pomnik Papieża i liczne tablice upamiętniające. Wytoczony został również szlak turystyczny imienia Karola Wojtyły.

ROZDZIAŁ VII

UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z REKOMENDACJI I WNIOSKÓW ZAWARTYCH W AUDYCIE KRAJOBRAZOWYM LUB OKREŚLENIA PRZEZ AUDYT KRAJOBRAZOWY GRANIC KRAJOBRAZÓW PRIORYTETOWYCH

Na podstawie art. 10 ust. 1 pkt 4a ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym w studium uwzględnia się uwarunkowania wynikające w szczególności z rekomendacji i wniosków zawartych w audycie krajobrazowym lub określenia przez audyt krajobrazowy granic krajobrazów priorytetowych. Do czasu opracowania niniejszego studium, audyt krajobrazowy dla województwa małopolskiego nie został sporządzony. Z związku z powyższym identyfikacji krajobrazu i form jego ochrony dokonuje się na podstawie wartości krajobrazowych zidentyfikowanych w uwarunkowaniach.

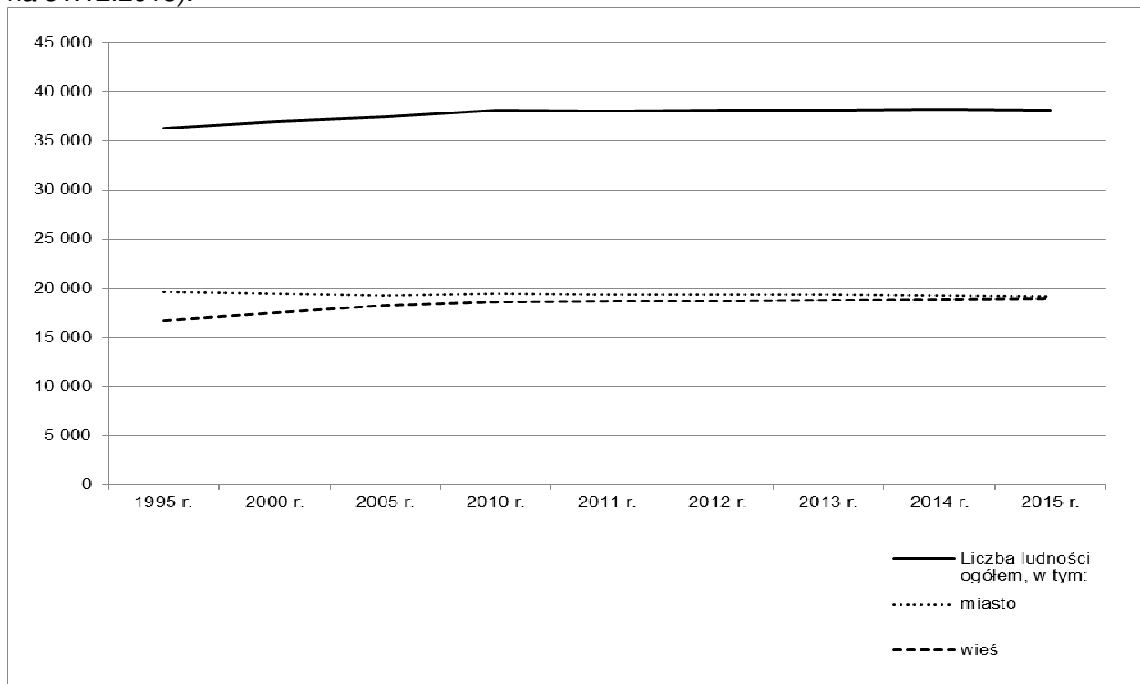
ROZDZIAŁ VIII

UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z WARUNKÓW I JAKOŚCI ŻYCIA MIESZKAŃCÓW, W TYM OCHRONY ICH ZDROWIA

1. DEMOGRAFIA

Gmina Wadowice zamieszkiwana jest przez 38 118 osób (GUS, stan na 31.12.2015 r.). Miasto Wadowice ma 19 179 mieszkańców, a obszar wiejski 18 939. Analizę dynamiki zmian liczby ludności przeprowadzono w oparciu o dane statystyczne dotyczące faktycznego miejsca zamieszkania w latach 1995-2015. Zmiany liczby ludności w Gminie Wadowice z uwzględnieniem terenów miejskich i wiejskich prezentuje poniższy wykres i tabela.

Wykres 1: Zmiany liczby ludności w Gminie Wadowice z uwzględnieniem terenów miejskich i wiejskich (stan na 31.12.2015).

opracowanie własne na podstawie informacji Banku Danych Lokalnych GUS, 2016

Tabela 7: Zmiany liczby ludności w gminie Wadowice z uwzględnieniem terenów miejskich i wiejskich w latach 1995-2015 (stan na 31.12.2015).

Wyszczególnienie	1995	2000	2005	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Liczba ludności ogółem, w tym:	36 352	36 960	37 455	38 048	38 017	38 068	38 118	38 172	38 118
miasto	19 640	19 460	19 200	19 430	19 363	19 356	19 309	19 254	19 179
wieś	16 712	17 500	18 255	18 618	18 654	18 712	18 809	18 918	18 939

źródło: Bank Danych Lokalnych GUS, 2016

Liczba ludności w Gminie Wadowice w latach 1995-2010 wzrastała średnio o 500-600 na każde 5 lat. W ciągu ostatnich 5 lat wzrost ten był mniejszy i wyniósł 70 osób. W stosunku do roku 1995 odnotowano wzrost liczby ludności o 4,9%, natomiast w ciągu ostatnich 5 lat wzrosła jedynie o 0,2%. Liczba ludności obszarów wiejskich w tym okresie stale rosła, natomiast w mieście Wadowice występował jej niewielki spadek.

Porównanie zmian liczby ludności w Wadowicach i pozostałych gminach powiatu bielskiego przedstawia poniższa tabela.

Tabela 8: Zmiany liczby ludności gmin w powiecie wadowickim w latach 1995-2015 (stan na 31.12.2015).

Gmina	Typ gminy	1995 r.	2015 r.	przyrost [%]
Powiat wadowicki:	-	152 045	159 538	4,9%
Andrychów	gmina miejsko-wiejska	43 158	43 957	1,9%
Kalwaria Zebrzydowska	gmina miejsko-wiejska	18 708	19 897	6,4%
Wadowice	gmina miejsko-wiejska	36 352	38 118	4,9%
Brzeźnica	gmina wiejska	9 819	10 188	3,8%
Lanckorona	gmina wiejska	5 788	6 148	6,2%
Mucharz	gmina wiejska	3 900	4 034	3,4%
Spytkowice	gmina wiejska	8 891	10 242	15,2%
Stryków	gmina wiejska	6 656	6 824	2,5%
Tomice	gmina wiejska	6 666	7 930	18,9%
Wieprz	gmina wiejska	12 107	12 200	0,8%

źródło: Bank Danych Lokalnych GUS, 2016

Na tle pozostałych gmin powiatu bielskiego Wadowice cechuje średni wzrost liczby mieszkańców – piąty w powiecie i równy średniej powiatu (4,9%).

Strukturę ludności pod względem płci obrazuje poniższa tabela.

Tabela 9: Struktura ludności gminy Wadowice według płci (stan na 31.12.2015).

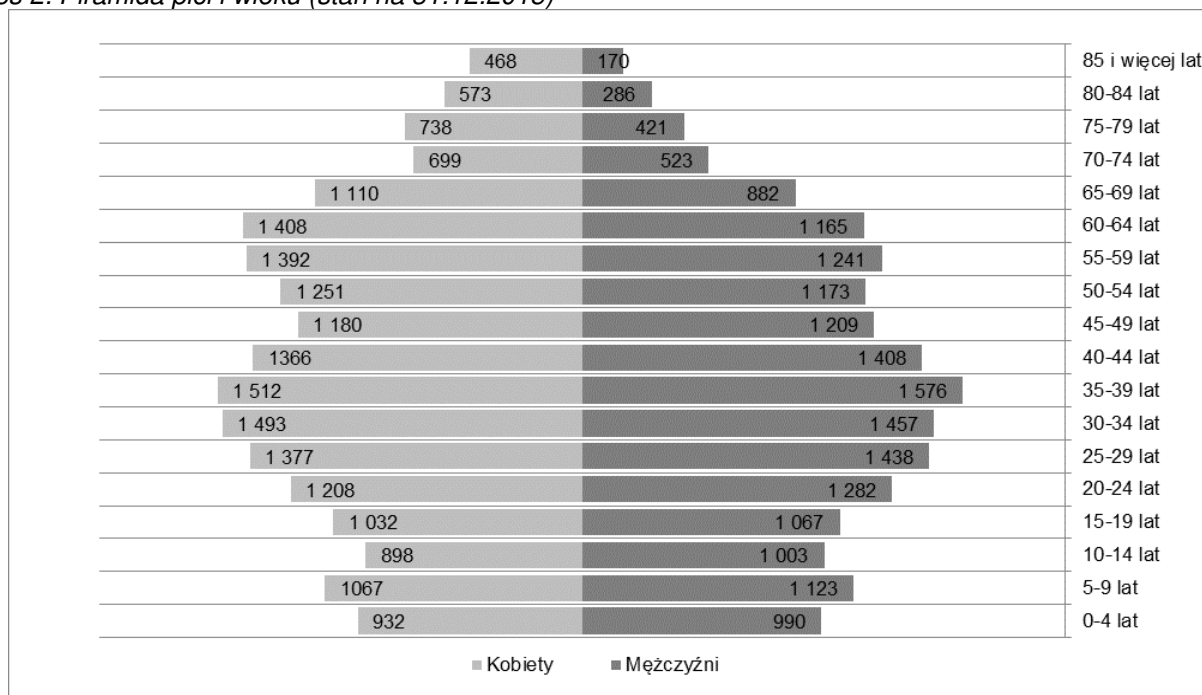
	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety
Ogółem	38 118	18 414	19 704
0-4.	1 922	990	932
5-9.	2 190	1 123	1 067
10-14.	1 901	1 003	898
15-19.	2 099	1 067	1 032
20-24.	2 490	1 282	1 208
25-29.	2 815	1 438	1 377
30-34.	2 950	1 457	1 493

35-39.	3 088	1 576	1 512
40-44.	2 774	1 408	1 366
45-49.	2 389	1 209	1 180
50-54.	2 424	1 173	1 251
55-59.	2 633	1 241	1 392
60-64.	2 573	1 165	1 408
65-69.	1 992	882	1 110
70-74.	1 222	523	699
75-79.	1 159	421	738
80-84.	859	286	573
85 i więcej.	638	170	468

źródło: Bank Danych Lokalnych GUS, 2016

W współczynnik feminizacji wynosi 107,0%. Największe dysproporcje w strukturze płci poszczególnych grup wiekowych występują wśród osób, które ukończyły 70 rok życia. Graficzną interpretację struktury demograficznej mieszkańców w postaci piramidy płci i wieku przedstawia poniższy wykres.

Wykres 2: Piramida płci i wieku (stan na 31.12.2015)

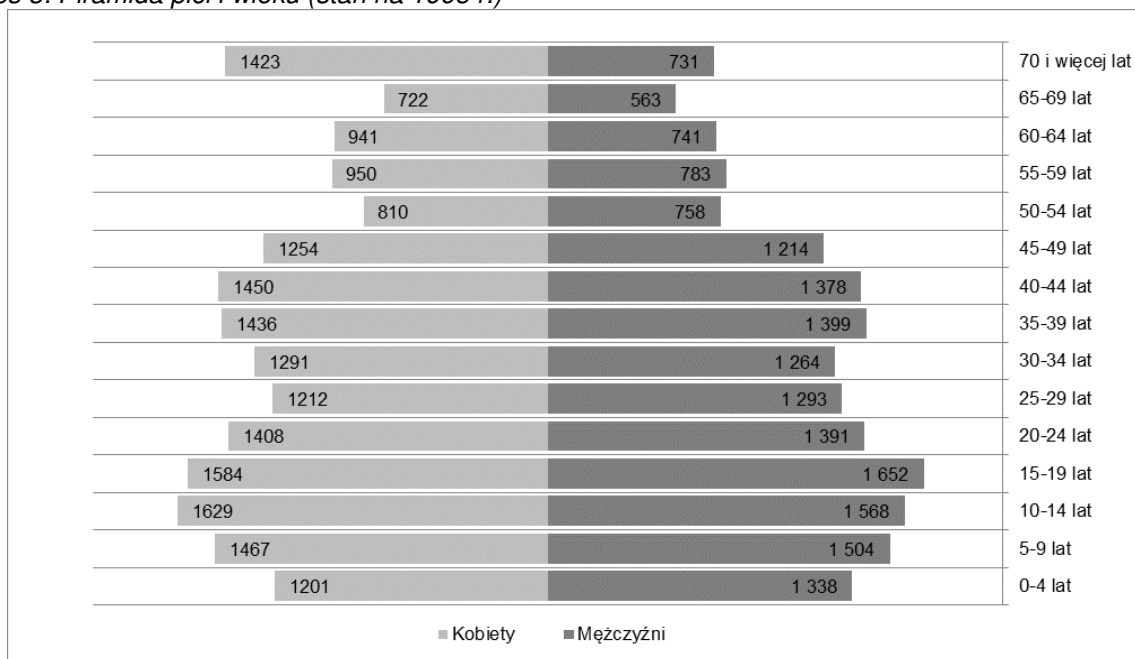

opracowanie własne na podstawie informacji Banku Danych Lokalnych GUS, 2016

Struktura płci i wieku mieszkańców w 2015 roku wskazuje na starzenie się społeczeństwa. Udział ludności w wieku powyżej 65 lat wynosi 15,4%, z czego 61,1% stanowią kobiety. Mieszkańcy w wieku przedprodukcyjnym (14 lat i mniej) stanowią 15,8% ogółu mieszkańców, a poprodukcyjnym 19,1% (60 lat kobiety, 65 mężczyźni). W 2015 r. najliczniejszą grupą są osoby w wieku 35-39 lat. W kolejnych latach liczebność roczników stopniowo malała - ilość osób w wieku 35-39 lat wynosi obecnie 3 088, a liczebność w wieku 0-4 lat - 1 922 osób.

W 1995 roku sytuacja demograficzna była odmienna, co przedstawia poniższy wykres.

Wykres 3: Piramida płci i wieku (stan na 1995 r.)

opracowanie własne na podstawie informacji Banku Danych Lokalnych GUS, 2016

W roku 1995 ludność w wieku przedprodukcyjnym stanowiła 23,9%, natomiast poprodukcyjnym 12,0%. Liczebność poszczególnych roczników była znacznie bardziej wyrównana, a najliczniejsze obecnie roczniki znajdowały się jeszcze w wieku przedprodukcyjnym.

Na przestrzeni lat 1995-2015 ze społeczeństwa Wadowic, którego strukturę płci i wieku obrazowała piramida o charakterze zastoju, wykształciło się społeczeństwo posiadające cechy populacji starzejącej się. Na przestrzeni 20 lat liczebność grupy w wieku przedprodukcyjnym spadła o ok. 30%, podczas gdy liczebność osób w wieku produkcyjnym wzrosła o ok. 7%, a w wieku poprodukcyjnym o ok. 66%.

Zmiany liczby ludności w latach 1995-2015 z uwzględnieniem płci przedstawia poniższa tabela.

Tabela 10. Dynamika zmian liczby ludności gminy Wadowice w latach 1995-2015 (stan na 31.12.2015).

Wyszczególnienie	1995	2000	2005	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Liczba ludności ogółem, w tym:	36 352	36 960	37 455	38 048	38 017	38 068	38 118	38 172	38 118
kobiety	18 776	19 094	19 331	19 644	19 617	19 655	19 683	19 692	19 704
mężczyźni	17 576	17 866	18 124	18 404	18 400	18 413	18 435	18 480	18 414
Współczynnik feminizacji	106,8%	106,9%	106,7%	106,7%	106,6%	106,7%	106,8%	106,5%	107,0%

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS, 2016.

Na przestrzeni lat 1995-2014 liczba kobiet zwiększyła się o 4,9%, natomiast populacja mężczyzn wzrosła o 4,8%. Współczynnik feminizacji, wskazujący na liczbę kobiet przypadających na 100 mężczyzn, wahał się od 106,5 do 107,0. Wartość wskaźnika jest determinowana przez osoby po 65 roku życia - w 2015 roku w Wadowicach mieszkało 56,8% więcej kobiet niż mężczyzn w tej grupie wiekowej.

Na dynamikę zmian liczby ludności wpływają takie składowe jak przyrost naturalny i saldo migracji. Ich analiza pozwala na ocenę rzeczywistego przyrostu liczby ludności.

Poniższa tabela prezentuje przyrost naturalny w rozbiciu na liczbę urodzeń i zgonów.

Tabela 11. Przyrost naturalny w gminie Wadowice w latach 1995-2015 (stan na 31.12.2015)

Wyszczególnienie	1995	2000	2005	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Urodzenia ogółem	456	447	410	463	402	406	367	401	343
kobiety	203	224	178	225	193	189	174	203	176
mężczyźni	253	223	232	238	209	217	193	198	167
Zgony ogółem	328	311	323	347	375	345	350	350	376
kobiety	167	164	149	147	181	152	178	174	169
mężczyźni	161	147	174	200	194	193	172	176	207
Przyrost naturalny	+128	+136	+87	+116	+27	+61	+17	+51	-33

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS, 2015.

Przyrost naturalny w gminie Wadowice w ostatnich latach utrzymywał się na poziomie dodatnim. Wyjątek stanowi 2015 rok, w którym nastąpił spadek przyrostu naturalnego o -33 osoby. Na razie nie można wysnuć na tej podstawie wniosku, że przyrost naturalny w kolejnych latach będzie utrzymywał się na ujemnym poziomie – wyciągnięcie go byłoby możliwe, gdyby ujemna wartość przyrostu wystąpiła kilka lat z rzędu. Należy uznać, że przyrost naturalny w ostatnich latach ma dodatni wynik, wynoszący średnio +39,8 osoby (średnia z lat 2010-2015).

Na rzeczywisty przyrost ludności duże znaczenie ma również saldo migracji, przedstawione w poniższej tabeli.

Tabela 12. Migracje na pobyt stały w gminie Wadowice w latach 1995-2015 (stan na 31.12.2015).

Wyszczególnienie	1995	2000	2005	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Zameldowania w ruchu wewnętrznym	439	349	444	314	351	325	389	321	431
Wymeldowania w ruchu wewnętrznym	425	336	382	363	423	392	391	360	461
Saldo migracji wewnętrznych	+14	+13	+62	-49	-72	-67	-2	-39	-30
Zameldowania z zagranicy	3	3	8	11	14	8	9	7	brak danych
Wymeldowania z zagranicy	2	3	19	2	0	6	20	28	brak danych
Saldo migracji zagranicznych	+1	0	-11	+9	+14	+2	-11	-21	brak danych
Saldo migracji ogółem	+15	+13	+51	-40	-58	-65	-13	-60	-30 (tylko ruch wewn.)

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS, 2015.

Saldo migracji w latach 1995-2000 było stale dodatnie. W latach 2000-2010 wykazywało znaczne wahania poziomu (od -48 do +55). Od roku 2010 saldo migracji znajduje się stale na ujemnym poziomie, wynoszącym średnio – 47,2 osoby (średnia z lat 2010-2014).

Podsumowując liczba ludności gminy Wadowice w ostatnich 5 latach utrzymuje się prawie na tym samym poziomie. Podczas gdy przyrost naturalny w latach 2010-2014 był dodatni, to saldo migracji na pobyt stały jest wyraźnie ujemne.

Tabela 13. Prognoza liczby ludności powiatu wadowickiego na lata 2015-2045 (prognoza z 2014 r.)

Wyszczególnienie	2015	2020	2025	2030	2035	2040	2045
Prognoza liczby ludności	159 455	160 092	160 105	159 387	157 949	155 893	153 332

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS, 2016.

Z prognoz liczby ludności opracowanych przez GUS dla powiatu wadowickiego wynika, że do roku 2025 liczba ludności będzie rosła w niewielkim stopniu (o 0,4 % w ciągu najbliższych 10 lat). W dalszej perspektywie prognozowany jest spadek liczby ludności, który w roku 2045 wyniesie -3,8% względem roku 2015.

2. Warunki mieszkaniowe

Analiza wieku mieszkań, wielkości mieszkania w stosunku do liczby zamieszkujących je osób, wyposażenia w infrastrukturę techniczną umożliwia ocenę warunków mieszkaniowych w Gminie Wadowice. Informacje o wieku zasobów mieszkaniowych przedstawia poniższa tabela.

Tabela 14. Mieszkania w gminie Wadowice wg. okresu budowy budynku.

	Rok budowy					
	do 1918	1918-1944	1945-1970	1971-1978	1979-1988	1989-2002
Liczba mieszkań	643	880	3 177	1 926	1 882	1 309
Powierzchnia użytkowa mieszkań	40 507	63 594	223 043	135 105	151 781	143 471
Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania [m ²]	63,00	72,27	70,21	70,15	80,65	109,60

Źródło: Narodowy spis powszechny 2002, GUS 2016.

Narodowy Spis Powszechny z 2002 roku wykazał, że na terenie gminy przeważają mieszkania wybudowane w latach 1971-2002 (52,1%). W latach 1945-1970 wybudowano 3177 mieszkań (32,4%), natomiast mieszkań starszych niż 70 lat jest łącznie 1523 (15,5%). Większość zasobu mieszkaniowego Gminy Wadowice jest więc stosunkowo nowa. Wzrost średniej powierzchni użytkowej świadczy o polepszeniu warunków mieszkaniowych i popularyzacji trendu budowania mieszkań większych niż 100 m².

Informacje na temat wielkości mieszkań i liczby zamieszkujących je osób przedstawia poniższa tabela.

Tabela 15.. Zasoby mieszkaniowe w gminie Wadowice w latach 1995-2015.

	1995	2000	2005	2010	2011	2012	2013	2014	2015
liczba mieszkań, w tym:	9 427	9 877	10 995	11 598	11 657	11 771	11 860	11 963	12 120

miasto	b/d	b/d	6 408	6 744	6 768	6 833	6 869	6 902	6 969
wieś	b/d	b/d	4 587	4 854	4 889	4 938	4 991	5 061	5 151
izby, w tym:	34 162	36 407	43 618	47 279	47 604	48 083	48 496	48 981	49 673
miasto	b/d	b/d	23 361	25 031	25 158	25 370	25 490	25 600	25 842
wieś	b/d	b/d	20 257	22 248	22 446	22 713	23 006	23 381	23 831
powierzchnia użytkowa, w tym:	618 022	672 199	865 283	933 483	941 734	952 735	962 816	974 894	991 562
miasto	b/d	b/d	417 025	445 409	448 645	452 999	455 740	458 447	464 114
wieś	b/d	b/d	448 258	488 074	493 089	499 736	507 076	516 447	527 448
przeciętna liczba osób na 1 mieszkanie	b/d	b/d	3,41	3,28	3,26	3,23	3,21	3,19	3,15
przeciętna liczba izb w mieszkaniu	b/d	b/d	3,97	4,08	4,08	4,08	4,09	4,09	4,10
przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania [m²]	b/d	b/d	78,7	80,5	80,8	80,9	81,2	81,5	81,8
przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania na 1 osobę	b/d	b/d	23,1	24,5	24,8	25,0	25,3	25,5	26,0

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS, 2016.

Od 1995 roku obserwowany jest trend wzrostu liczby mieszkań oraz coraz większej ich powierzchni użytkowej. W latach 2005-2014 przeciętna liczba izb w mieszkaniu wzrosła z 3,97 do 4,10. W tym samym okresie przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania wzrosła z 78,7 m² do 81,8 m². W 2015 roku na mieszkańca przypadało o 2,9 m² powierzchni więcej niż w roku 2005. Statystyczne mieszkanie w Wadowicach ma 81,8 m² powierzchni użytkowej i na jednego mieszkańca przypada ponad 26,0 m². Wyraźny jest wzrost zarówno liczby izb w mieszkaniach, jak i ich powierzchni użytkowej, w tym także powierzchni użytkowej przypadającej na jednego mieszkańca. Z kolei liczba osób przypadająca na 1 mieszkanie stale maleje, w 2015 roku wynosiła 3,15 osoby/mieszkanie.

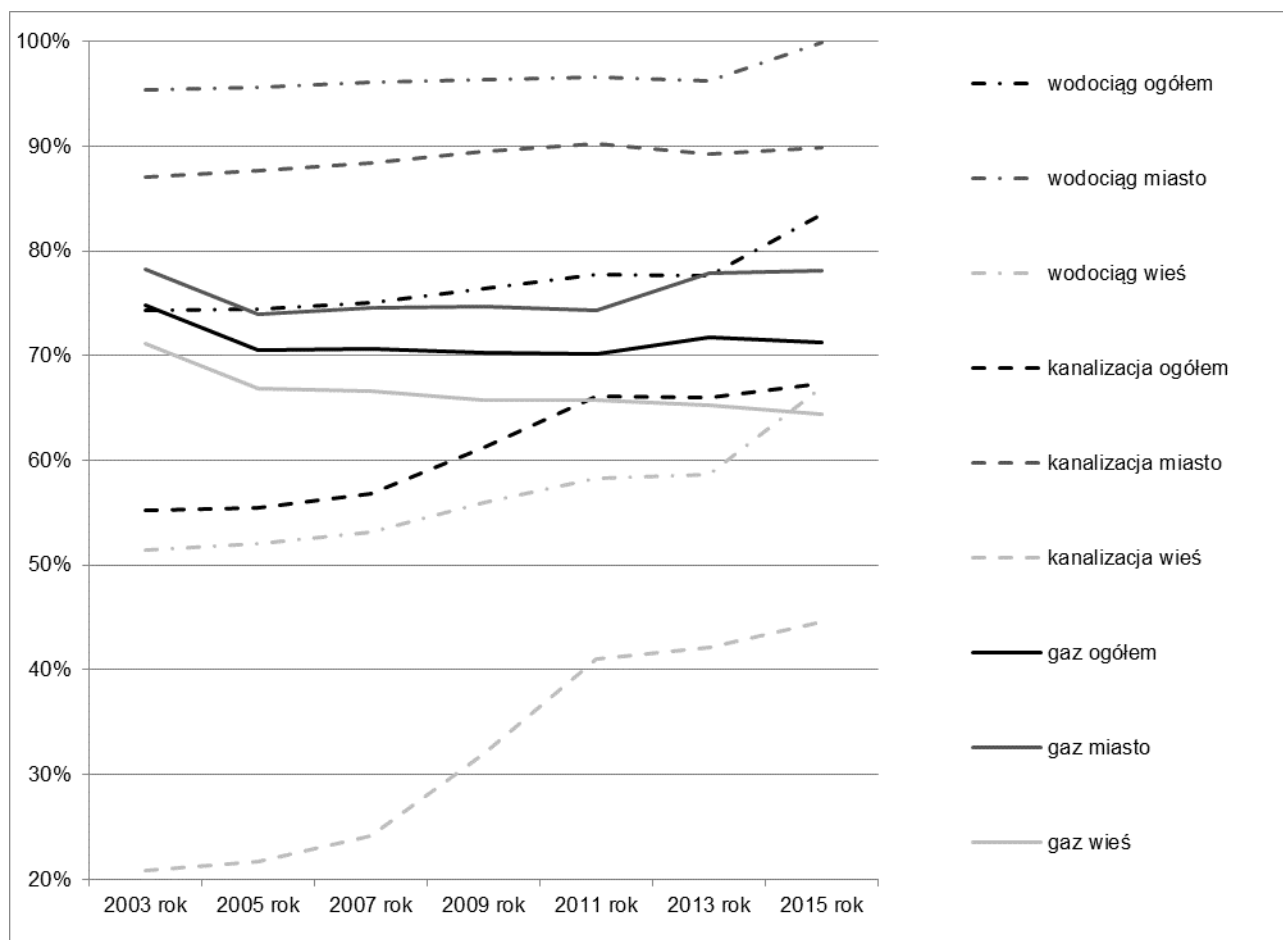
Warunki mieszkaniowe zależą od dostępności do mediów, dlatego analizie poddano odsetek mieszkańców posiadających dostęp do infrastruktury w latach 2005-2015, co przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 16. Odsetek mieszkańców gminy Wadowice posiadających dostęp do sieci infrastruktury w latach 2003-2015.

Sieć	Odsetek mieszkańców						
	2003	2005	2007	2009	2011	2013	2015
wodociąg, w tym:	74,3	74,4	75,0	76,4	77,8	77,6	83,5
miasto	95,4	95,6	96,1	96,3	96,6	96,2	99,9
wieś	51,4	52,1	53,2	56,0	58,3	58,6	67,0
kanalizacja, w tym:	55,2	55,5	56,8	61,2	66,1	66,0	67,4
miasto	87,1	87,6	88,4	89,5	90,2	89,2	89,9
wieś	20,8	21,7	24,1	32,0	41,0	42,2	44,6
gaz, w tym:	74,8	70,5	70,7	70,3	70,1	71,7	71,3
miasto	78,2	74,0	74,6	74,7	74,3	77,9	78,1
wieś	71,1	66,8	66,6	65,8	65,8	65,3	64,4

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS, 2016.

Wykres 4. Odsetek mieszkańców gminy Wadowice posiadających dostęp do sieci infrastruktury w latach 2003-2015.

Opracowanie własne na podstawie informacji Banku Danych Lokalnych GUS, 2016.

W roku 2015 z sieci wodociągowej w całej gminie korzystało 83,5% mieszkańców. Podczas gdy dostęp do wodociągu na terenie miasta jest bardzo wysoki (99,9%), to na obszarze wiejskim wskaźnik ten jest o wiele niższy (67,0). Podobna dysproporcja występuje w przypadku dostępu do kanalizacji – uśredniony wskaźnik dla gminy wynosi 67,4%, podczas gdy wskaźniki dla miasta i obszaru wiejskiego wynoszą odpowiednio 89,9% i 44,6%. Z kolei dostęp mieszkańców do sieci gazowej jest stosunkowo wysoki i wyrównany (71,3%) – zarówno w mieście (78,1%) jak i na obszarze wiejskim (64,4%). W analizowanym okresie największe zmiany zaszły w dostępie mieszkańców wsi do kanalizacji, zwłaszcza w latach 2007-2011. W latach 2013-2015 udało się natomiast zwiększyć dostępność sieci wodociągowej. Spadek odsetka mieszkańców korzystających z sieci gazociągowej można odczytywać jako wynik zwiększenia liczby mieszkańców przy jednoczesnym braku nowych inwestycji.

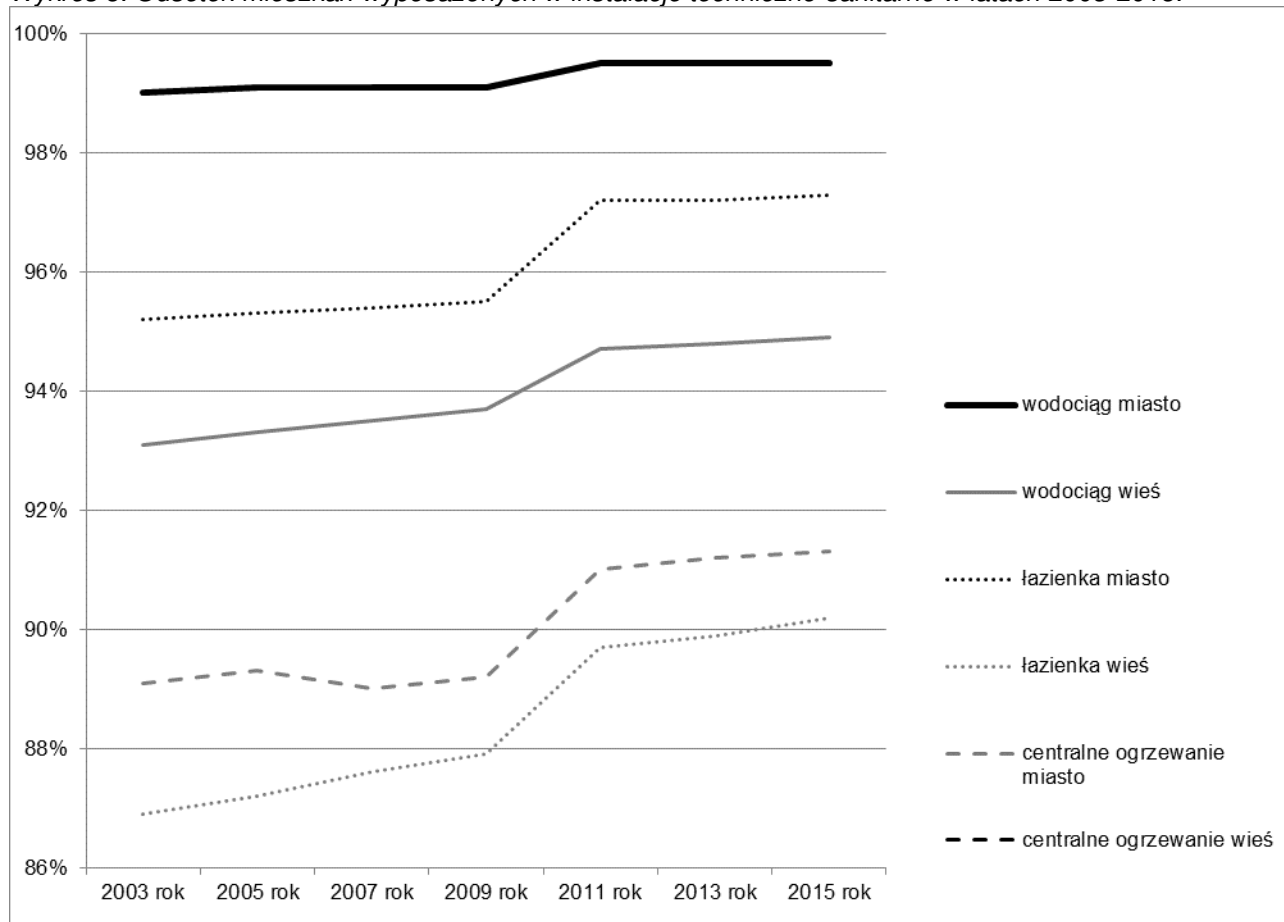
Tabela 17. Odsetek mieszkań wyposażonych w instalacje techniczno-sanitarne w latach 2003-2015.

Wposażenie mieszkania	Odsetek mieszkań w roku:						
	2003	2005	2007	2009	2011	2013	2015
wodociąg - miasto	99,0	99,1	99,1	99,1	99,5	99,5	99,5
wodociąg- wieś	93,1	93,3	93,5	93,7	94,7	94,8	94,9
łazienka - miasto	95,2	95,3	95,4	95,5	97,2	97,2	97,3

łazienka - wieś	86,9	87,2	87,6	87,9	89,7	89,9	90,2
centralne ogrzewanie - miasto	89,1	89,3	89,0	89,2	91,0	91,2	91,3
centralne ogrzewanie - wieś	77,7	78,0	78,5	79,0	81,0	81,4	81,9

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS, 2016.

Wykres 5. Odsetek mieszkań wyposażonych w instalacje techniczno-sanitarne w latach 2003-2015.

Opracowanie własne na podstawie informacji Banku Danych Lokalnych GUS, 2016.

W 2015 roku 99,9% mieszkań w gminie i 67,0% mieszkań na wsi posiadało przyłącze do sieci wodociągowej. Z kolei odsetek mieszkań wyposażonych w instalację wodociągową wyniósł odpowiednio 99,5% w mieście i 94,9% na wsi. Różnice te pozwalają wyszacować jaką część mieszkań na wsi korzysta z własnych ujęć wody. Do 2015 roku dostęp do sieci kanalizacji zapewniono 67,4% mieszkańców, natomiast łazienkę posiadało 97,3% mieszkań w mieście i 90,2% na wsi. Funkcjonowanie zbiorników bezodpływowych (szamb) i przydomowych oczyszczalni ścieków jest zasadne na obszarach o niskim wskaźniku urbanizacji, gdzie ze względu na rozproszenie zabudowy realizacja sieci kanalizacyjnej jest nieekonomiczna. Mieszkania wyposażone są w instalacje centralnego ogrzewania stanowią 91,3% w mieście i 81,9% na wsi.

Warunki mieszkaniowe na terenie gminy Wadowice są dobre. Wiek większości budynków nie przekracza 50 lat, mieszkania są duże oraz dobrze wyposażone w instalacje i urządzenia techniczno-sanitarne. Rozważenia wymaga dalsza rozbudowa sieci wodociągowej i kanalizacyjnej na obszarze wiejskim.

3. STRUKTURA ZATRUDNIENIA I BEZROBOCIE

Strukturę zatrudnienia w gminie Wadowice przedstawia poniższa tabela.

Tabela 18. Pracujący w gminie Wadowice w latach 1995-2015 i ich udział w ogólnej liczbie ludności.

	1995	2000	2005	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Liczba ludności	36 352	36 960	37 455	38 048	38 017	38 068	38 118	38 172	38 118
Pracujący, w tym:	10 244	11 308 ^m	11 347	11 465	11 299	11 064	11 295	11 960	11 936
mężczyźni	4 970	5 347 ^m	5 524	5 344	5 209	5 224	5 201	5 431	5 380
kobiety	5 274	5 961 ^m	5 823	6 121	6 090	5 840	6 094	6 529	6 556
Pracujący [%]	28,2%	30,6%	30,3%	29,8%	29,7%	29,1%	29,6%	31,3%	31,3%

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS, 2016

m – zmiana metodologii

Liczba osób pracujących w stosunku do ogólnej liczby mieszkańców gminy na przestrzeni lat 1995-2015 wzrosła z 28,2% do 31,3%. Odsetek pracujących w innych miastach powiatu jest znacznie niższy i wynosi 17,7% w Andrychowie i 20,7% w Kalwarii Zebrzydowskiej.

Strukturę bezrobocia w gminie obrazują poniższe tabele.

Tabela 19. Liczba bezrobotnych zarejestrowanych w gminie Wadowice w latach 2005-2015 i ich udział w ogólnej liczbie ludności (stan na 31.12.2015).

	2005	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Liczba ludności	37 455	38 048	38 017	38 068	38 118	38 172	38 118
Bezrobotni, w tym:	1 901	1 595	1 689	1 881	1 775	1 466	1 135
mężczyźni	825	736	738	911	855	718	550
kobiety	1 076	859	951	970	920	748	585
Bezrobotni w ogólnej liczbie ludności [%]	5,1%	4,2%	4,4%	4,9%	4,7%	3,8%	3,0%
Bezrobotni w liczbie ludności w wieku produkcyjnym [%]	8,1%	6,6%	7,0%	7,8%	7,4%	6,2%	4,8%

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS, 2016.

Na przestrzeni lat utrzymuje się większy odsetek kobiet niż mężczyzn wśród osób bezrobotnych. Pozytywnym sygnałem jest stopniowy spadek liczby bezrobotnych w gminie od 2005 roku. Strukturę bezrobocia w powiecie na tle województwa i kraju obrazuje poniższa tabela.

Tabela 20. Stopa bezrobocia w Polsce, województwie małopolskim i powiecie wadowickim w latach 1995-2015.

	2005	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Polska	17,6%	12,4%	12,5%	13,4%	13,4%	11,4%	9,7%
Województwo małopolskie	13,8%	10,4%	10,5%	11,4%	11,5%	9,7%	8,3%
Powiat wadowicki	15,4%	12,0%	12,5%	13,6%	13,3%	10,9%	8,7%

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS, 2016.

W analizowanym okresie stopa bezrobocia w powiecie wadowickim utrzymywała się na poziomie niższym niż jej wartość dla kraju, ale wyższym niż wartość dla województwa.

Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w gminie Wadowice wynosi 3 115,83 PLN, co odpowiada 75,10% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto w Polsce.

Wśród aktywnych zawodowo mieszkańców gminy Wadowice 4 355 osób wyjeżdża do pracy do innych gmin, a 6 844 pracujących przyjeżdża do pracy spoza gminy - tak więc saldo przyjazdów i wyjazdów do pracy jest zdecydowanie dodatnie.

Okolo 29% aktywnych zawodowo mieszkańców gminy Wadowice pracuje w sektorze rolniczym (rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo), 33% w przemyśle i budownictwie, 10% w sektorze usługowym (handel, naprawa pojazdów, transport, zakwaterowanie i gastronomia, informacja i komunikacja), a 10% w sektorze finansowym (działalność finansowa i ubezpieczeniowa, obsługa rynku nieruchomości).

W gminie Wadowice na koniec 2015 roku zarejestrowanych było 4 522 podmiotów gospodarczych z przewagą małych firm handlowych i usługowych. Zdecydowana większość podmiotów gospodarczych działających na terenie gminy to mikroprzedsiębiorstwa zatrudniające mniej niż 10 osób (95,3%). Małe przedsiębiorstwa zatrudniające od 10 do 49 osób stanowią 3,6%. Kolejną grupę stanowią średnie przedsiębiorstwa zatrudniające 50-249 osób (0,9%) oraz 7 podmiotów zatrudniających ponad 250 osób.

Tabela 21. Podmioty gospodarcze w gminie Wadowice wg form własności w roku 2015.

	Liczba podmiotów	Udział w ogólnej liczbie podmiotów
Sektor prywatny, w tym:	4 402	97,7%
osoby fizyczne prowadzące działalności gospodarczą	3 422	75,9%
spółki handlowe	252	5,6%
spółki handlowe z udziałem kapitału zagranicznego	27	0,6%
spółdzielnie	15	0,3%
fundacje	19	0,4%
stowarzyszenia i podobne organizacje społeczne	92	2,0%
Sektor publiczny, w tym:	104	2,3%
państwowe i samorządowe jednostki prawa budżetowego ogółem	88	1,9%
przedsiębiorstwa państwowe	3	0,1%
spółki handlowe	5	0,1%
spółki handlowe z udziałem kapitału zagranicznego	0	0,0%

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS, 2016.

Podmioty gospodarcze sektora prywatnego stanowią 97,7% wszystkich podmiotów. Przeważają osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą (75,9%). Wskaźniki poziomu przedsiębiorczości zamieszczone w poniższej tabeli wskazują na ich stosunkowo wysoki poziom w porównaniu do wskaźników dla całego powiatu. Dotyczy to zwłaszcza ilości podmiotów gospodarczych na 1000 mieszkańców. Wyjątkowo wysoki jest również udział pracujących w liczbie mieszkańców w wieku

produkcyjnym (prawie 50%, dla porównania w powiecie wadowickim 34%). Aktywność gospodarcza przekłada się na stosunkowo niski poziom bezrobocia.

Tabela 22. Wskaźniki poziomu przedsiębiorczości w roku 2015.

	Podmioty wpisane do rejestru REGON na 1000 ludności	Jednostki nowo zarejestrowane w rejestrze REGON na 1000 ludności	Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 1000 ludności	Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne na 1000 ludności
Województwo małopolskie	108	9,8	79	3,5
Powiat wadowicki	102	7,8	81	2,5
Andrychów	99	8,1	78	1,7
Kalwaria Zebrzydowska	132	9,2	109	2,5
Wadowice	119	8,0	90	2,9

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS, 2016.

Dominującymi branżami, w których prowadzona jest działalność gospodarcza są w kolejności: handel hurtowy, detaliczny i mechanika pojazdowa, przetwórstwo przemysłowe, budownictwo oraz działalność profesjonalna, naukowa, techniczna, doradcza. Około 60% podmiotów gospodarczych ma swoją siedzibę w mieście, a 40% na obszarach wiejskich. Wśród sołectw najwięcej podmiotów gospodarczych działa w Choczni. Charakterystyczną cechą gminy jest duża liczba przedsiębiorstw specjalizujących się w produkcji obuwia oraz mebli.

Większe firmy mające swoją siedzibę na terenie gminy to Grupa Maspex Sp. z o.o. (koncern żywności), Zakłady Przemysłu Cukierniczego Skawa S.A., Ponar Wadowice S.A. (fabryka elementów hydrauliki), Metchem Sp. z o.o. (producent tworzyw sztucznych), Fabryka Papieru i Tektury Beskidy S.A.

W północnej części miasta zlokalizowane są tereny Wadowickiej Strefy Aktywności Gospodarczej (SAG). Strefa (łącznie obszar 58,7 ha) składa się z trzech obszarów: obszar A przy ul. Chopina (15,2 ha), obszar B przy ul. Legionów i Młyńskiej (24,5 ha) oraz obszar C przy ul. Podstawie (19 ha). Obszary A i B są już prawie w całości zainwestowane. Firmy działające na terenie strefy to m.in.: Grupa Maspex Sp. z o.o., Pack Plus Sp. z o.o., Fabryka Papieru i Tektury Beskidy S.A., Wadowicka Spółdzielnia Transportu Wiejskiego, Kaprzak Sp.j., Zakłady Przemysłu Cukierniczego Skawa S.A., Wydawnictwo Lucrum Sp. z o.o., Nowatech Sp. z o.o., Zakłady Mięsne Wadowice Sp. z o.o., Zakład Remontów Hydrauliki Siłowej Hydrem, PPHU Eldrew.

4. INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA

Na terenie gminy Wadowice funkcjonują cztery zespoły szkolno-przedszkolne, w ramach których funkcjonują następujące placówki oświatowe:

1) przedszkola:

- Przedszkole Publiczne Nr 1 w Wadowicach,
- Przedszkole Publiczne Nr 2 im. Kornela Makuszyńskiego w Wadowicach,
- Przedszkole Publiczne Nr 3 w Wadowicach
- Przedszkole Publiczne Nr 5 im. dr Gustawa Studnickiego w Wadowicach,
- Przedszkole Publiczne w Choczni,

- Przedszkole w Jaroszowicach,
- Przedszkole w Kleczy Dolnej;

2) szkoły podstawowe:

- Szkoła Podstawowa Nr 1 im. Jana Pawła II w Wadowicach,
- Szkoła Podstawowa Nr 2 im. Marii Konopnickiej w Wadowicach (w ramach ZSP Nr 3 w Wadowicach),
- Szkoła Podstawowa Nr 4 im. Władysława Broniewskiego w Wadowicach (w ramach ZSP Nr 1 w Wadowicach),
- Szkoła Podstawowa Nr 5 im. Mikołaja Kopernika w Wadowicach (w ramach ZSP Nr 2 w Wadowicach),
- Szkoła Podstawowa Nr 6 w Wadowicach (w ramach ZSS w Wadowicach),
- Szkoła Podstawowa im. Ks. Jana Twardowskiego w Babicy,
- Szkoła Podstawowa Nr 1 im. Tadeusza Kościuszki w Choczni (w ramach ZS Nr 1 w Choczni),
- Szkoła Podstawowa Nr 2 im. Św. Królowej Jadwigi w Choczni (w ramach ZS Nr 2 w Choczni),
- Szkoła Podstawowa im. 12 Pułku Piechoty Ziemi Wadowickiej w Jaroszowicach (w ramach ZS Jaroszowice),
- Szkoła Podstawowa im. Adama Mickiewicza w Kleczy Dolnej (w ramach ZSP w Kleczy Dolnej),
- Szkoła Podstawowa im. Emilii i Karola Wojtyłów w Kleczy Zarąbkach,
- Szkoła Podstawowa im. Poległych za Ojczyznę w Latach 1939-1945 w Wysokiej (w ramach ZSP Wysoka),
- Szkoła Podstawowa w Zawadce,
- Publiczna Szkoła Podstawowa Stowarzyszenia Przyjaciół Szkół Katolickich w Ponikwi,
- Publiczna Szkoła Podstawowa im. Jerzego Kukuczki Stowarzyszenia Przyjaciół Szkół Katolickich w Barwałdzie Dolnym;

3) gimnazja:

- Gimnazjum Nr 1 w Wadowicach (w ramach ZSP Nr 3 w Wadowicach),
- Gimnazjum Nr 2 w Wadowicach (w ramach ZSP Nr 1 w Wadowicach),
- Gimnazjum Nr 3 w Wadowicach (w ramach ZSP Nr 2 w Wadowicach),
- Gimnazjum Nr 4 w Wadowicach (w ramach ZSS w Wadowicach),
- Gimnazjum Nr 1 w Choczni (w ramach ZS Nr 1 w Choczni),
- Gimnazjum Nr 2 w Choczni (w ramach ZS Nr 2 w Choczni),
- Gimnazjum w Jaroszowicach (w ramach ZS Jaroszowice),
- Gimnazjum w Kleczy Dolnej (w ramach ZSP w Kleczy Dolnej),
- Gimnazjum w Wysokiej (w ramach ZSP Wysoka),
- Publiczne Gimnazjum Stowarzyszenia Przyjaciół Szkół Katolickich w Ponikwi,
- Publiczne Gimnazjum Stowarzyszenia Przyjaciół Szkół Katolickich w Barwałdzie Dolnym;

4) szkoły ogólnokształcące:

- I Liceum Ogólnokształcące im. Marcina Wadowity w Wadowicach (w ramach ZSO im. M. Wadowity w Wadowicach),
- II Liceum Ogólnokształcące (w ramach ZS Nr 2 im. Ks. Stanisława Staszica w Wadowicach),

- III Liceum Ogólnokształcące (w ramach ZS Nr 3 im.ks. prof. J. Tischnera w Wadowicach),
- IV Liceum Ogólnokształcące (w ramach ZS Nr 1 w Wadowicach),
- Technikum Nr 1, kształcące w zawodzie technik informatyk, technik pojazdów samochodowych, technik elektryk, technik elektronik (w ramach ZS Nr 2 im. Ks. Stanisława Staszica w Wadowicach),
- Technikum Nr 2, kształcące w zawodzie technik ekonomista, technik handlowiec, technik kelner, technik żywienia i usług gastronomicznych, technik technologii żywności, technik hotelarstwa, technik organizacji reklamy (w ramach ZS Nr 3 im. ks. prof. J. Tischnera w Wadowicach),
- Technikum Nr 3 im. ks. Jana Twardowskiego, kształcące w zawodzie technik budownictwa (w ramach ZS Nr 1 w Wadowicach);

5) zasadnicze szkoły zawodowe:

- Zasadnicza Szkoła Zawodowa Nr 1 w Wadowicach, kształcąca w zawodach mechanik kierowca, blacharz samochodowy, mechanik pojazdów samochodowych, elektromechanik samochodowy, elektryk, operator obrabiarek skrawających, mechanik monter maszyn i urządzeń, fryzjer, stolarz (w ramach ZS Nr 2 im. Ks. Stanisława Staszica w Wadowicach),
- Zasadnicza Szkoła Zawodowa Nr 2 w Wadowicach, kształcąca w zawodach sprzedawca, kucharz, cukiernik, wędliniarz (w ramach ZS Nr 3 im.ks. prof. J. Tischnera w Wadowicach),
- Zasadnicza Szkoła Zawodowa Nr 3 w Wadowicach, kształcąca w zawodach: murarz-tylnik, monter sieci, instalacji i urządzeń sanitarnych (w ramach ZS Nr 1 w Wadowicach),
- Zasadnicza Szkoła Zawodowa Nr 4 w Wadowicach (w ramach ZSS w Wadowicach).

Pośród innych jednostek należy wymienić:

- Zespół Szkół w Wadowicach Zakładu Doskonalenia Zawodowego w Katowicach, prowadzący zasadniczą szkołę zawodową, liceum ogólnokształcące dla dorosłych, technikum, szkołę policealną oraz kwalifikowane kursy zawodowe,
- Zamiejscowy Oddział Dydaktyczny Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie,
- Państwowa Szkoła Muzyczna I i II stopnia w Wadowicach,
- Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy w Kaczynie.

Wśród instytucji kulturalnych wiodącą rolę realizatora działań kulturalnych pełni Wadowickie Centrum Kultury, funkcjonujące w formie trzech jednostek: Domu Kultury, Muzeum Miejskiego i Kina Centrum. WCK prowadzi różnorodne koła zainteresowań i pracownię, organizuje festiwale, konkursy, przeglądy, wystawy, projekcje, koncerty, imprezy i wycieczki oraz odpowiada za Wadowicki Uniwersytet Dzieci i Wadowicki Uniwersytet Trzeciego Wieku. Muzeum Miejskie prezentuje głównie zbiory związane z historią Wadowic oraz dzieła artystów powiązanych z miastem. Ponadto organizuje spotkania, lekcje i warsztaty muzealne. Kino „Centrum” wyświetla komercyjny repertuar, ale też należy do Sieci Kin Studyjnych i Lokalnych. WCK jest również wydawcą Przeglądu Historyczno-Kulturalnego Wadowiana.

Na infrastrukturę społeczną w gminie Wadowice składają się ponadto:

- 1) Wadowicka Biblioteka Publiczna o czterech filiach: dwóch w Wadowicach, Choczni i Wysokiej,
- 2) Muzeum Dom Rodzinny Jana Pawła II,
- 3) Ognisko Pracy Pozaszkolnej w Wadowicach,
- 4) publiczne ośrodki zdrowia:

- Zespół Zakładów Opieki Zdrowotnej w Wadowicach (w tym Szpital Powiatowy im. Jana Pawła II i Powiatowa Przychodnia Specjalistyczna),
- 5) domy, zakłady opieki społecznej, świetlice środowiskowe:
- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Wadowicach,
 - Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie,
 - Dom Pomocy Społecznej im. św. o R. Kalinowskiego, ul. Pułaskiego w Wadowicach,
 - Dom Pomocy Społecznej, ul. Lwowska w Wadowicach,
 - Dom Pomocy Społecznej, ul. Parkowa w Wadowicach,
 - Dom Pielęgnacyjny Stowarzyszenia im. Doktora Edmunda Wojtyły w Wadowicach,
 - Świetlica dla Dzieci im. Jana Pawła II w Wadowicach,
 - Świetlica Terapeutyczno-Integracyjna "Szansa" w Wadowicach
 - Świetlica dla Dzieci Zgromadzenia Sióstr Najświętszej Rodziny z Nazaretu im. Jana Pawła II w Wadowicach
 - TPD Koło Dzieci Niepełnosprawnych w Wadowicach,
 - TPD Środowiskowe Ognisko Wychowawcze w Wadowicach;
- 6) Informacja turystyczna,
- 7) obiekty sportu i rekreacji:
- Kryta Pływalnia „Delfin” w Wadowicach,
 - korty tenisowe;
- 8) kluby sportowe, m.in.:
- LKS „Zaskawianka”,
 - MKS „Skawa Wadowice”,
 - Parafialny Uczniowski Klub Sportowy „Karol Wadowice”,
 - LKS „Olimpia” w Choczni,
 - LKS „Iskra” w Kleczy Dolnej,
 - LKS „Łysa Góra” w Zawadce,
 - LKS „Filkówka” w Kleczy Górnej,
 - LKS „Orzeł”
 - ULKS „Sokole Oko Zawadka”
 - Młodzieżowy Klub Sportowy „Podhalanin” w Wadowicach,
 - Klub Seitedo Karate „Mawashi” w Choczni.

Turystyka w Wadowicach w dużej części opiera się na dziedzictwie Jana Pawła II i sławie Wadowic jako miasta papieskiego. Miasto przyciąga licznych odwiedzających, natomiast stosunkowo mało jest turystów, którzy zatrzymują się na co najmniej jeden nocleg. W konsekwencji nie sprzyja to rozwojowi bazy noclegowej.

Wielkim zasobem gminy są także tereny zielone, szczególnie grupy Beskidu Małego z Leskowcem i masywu Góry Jaroszowickiej, przez co Gmina Wadowice jest dobrym terenem na uprawianie turystyki pieszej, rowerowej i konnej. Na Groniu Jana Pawła II usytuowane jest Sanktuarium Ludzi Gór. Na potrzeby agroturystyki wykorzystać można także północno-wschodnią część obszaru Gminy, malowniczo rozłożoną na krańcach Pogórza Śląskiego i Wielickiego, a także dolinę Skawy. Gmina Wadowice dysponuje profesjonalnym punktem Informacji Turystycznej działającym przy ul. Kościelnej.

Obiekty noclegowe w gminie Wadowice:

- Hotel Wadowice w Wadowicach,
- Hotel Badura w Wadowicach
- Podhalanin w Wadowicach,
- Villa Del Arte w Wadowicach,
- Młyn Jacka Hotel & Spa,
- Ośrodek Szkoleniowo-Wypoczynkowy Ponikiew,
- Czartak Ośrodek Campingowy,
- pokoje gościnne, apartamenty, gospodarstwa agroturystyczne.

Znakowane trasy turystyczne w gminie Wadowice to m.in.:

- niebieski – Wadowice - Przełęcz Czesława Panczakiewicza pod Łysą Górą – Ponikiew - Groń Jana Pawła II, na jego pokonanie potrzeba ok. 3 godz. 45 min.,
- żółty – Klecza Górna - Jaroszowicka Góra - Gorzeń Górny – Iłowiec - Łysa Góra –Bliźniaki – Kaczyna – Ostry Wierch - Inwałd, którym łącznie wędruje się ok. 6 godz.,
- czarny – Wadowice – Goryczkowiec - Gorzeń Górny – Czartak - Jaroszowicka Góra - Łękawica, którym wędruje się ok. 3 godz. 45 min.,
- żółty – Czartak – Żar – Królewizna – Groń Jana Pawła II – Leskowiec – Targoszów – Krzeszów Dolny, którym wędruje się ok. 4 godz. 30 min.,
- czarny – Barwałd Dolny - Zarąbki – Dział – Trawna Góra,
- żółty – Kalwaria-Lanckorona PKP – Kalwaria Zebrzydowska – Zebrzydowice – Wysoka – Babica – Witanowice – Tomice – Wadowice.

Na najbliższym Wadowicom wzniesieniu Goryczkowiec (potocznie Dzwonek 375 m n.p.m.) znajduje się ścieżka przyrodnicza, gdzie podczas spaceru można poznać wybrane gatunki fauny i flory pobliskiej okolicy.

Trasy rowerowe:

- czerwony: parking pl. Kościuszki – ul. Karmelicka – Góralska Droga – Choczniak – Inwałd – Andrychów – Nidek – Kęty, 8 km,
- czarny: parking pl. Kościuszki – ul. Karmelicka – Al. Wolności – Zawadka – Jaroszowice – DK 52 – ul. Zygmunta Starego – Zaskawie – Klecza D., 9,5 km,
- czarny: Przełęcz Zapusta – Pawlikówka, 3 km,
- żółty: Roków - Klecza D. – Stanisław Dolny – Kalwaria Zebrzydowska,
- niebieski: Gorzeń Dolny,
- **międzynarodowy szlak niebieski – „Bursztynowy”**: Zator – Woźniki – Wadowice – Łękawica – Stryków – Kalwaria Zebrzydowska, 10,5 km,
- **trasa rowerowa wzdłuż Skawy** - inicjatywa gminna spójna z wojewódzką koncepcją tras rowerowych - odcinek Velo Skawa.

5. PRZESTRZEŃ PUBLICZNA

Struktura przestrzenna gminy Wadowice jest odwzorowaniem indywidualności gminy, decyduje o jej rozpoznawalności i marce. Jest obszarem, w którym rozgrywa się życie gospodarcze, społeczne, środowiskowe, techniczne i kulturalne gminy. Stanowi specyficzne tło dla obszaru przestrzeni ogólnodostępnych i obszaru przestrzeni publicznej, w tym placów, dróg, parków i skwerów, obszarów sportowo-rekreacyjnych. Zestawienie tych przestrzeni tworzy specyficzną oprawę istniejących i przyszłych terenów zurbanizowanych i zabudowanych.

Główne przestrzenie publiczne gminy koncentrują się w jej centrum. Plac Jana Pawła II wraz przyległymi ulicami jest obszarem o szczególnym znaczeniu dla zaspokajania potrzeb mieszkańców, umożliwiającym również nawiązywanie kontaktów społecznych. Podobną funkcję pełnią główne ulice miasta i wsi, na odcinkach przy których skupiają się różnego rodzaju obiekty usług publicznych i komercyjnych. Przestrzeniami publicznymi są również obszary zieleni urządzonej, takie jak parki, skwery, zieleńce.

Obszary przestrzeni publicznych wymagają właściwych połączeń pieszych i rowerowych. Ponadto ich identyfikacja w przestrzeni za wyjątkiem obszaru centrum gminy winna zostać wzmocniona i podkreślona.

ROZDZIAŁ IX

UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z ZAGROŻENIA BEZPIECZEŃSTWA LUDNOŚCI I JEJ MIENIA

1. ZAGROŻENIA ZWIĄZANE Z WYSTĘPOWANIEM OBSZARÓW NATURALNYCH ZAGROŻEŃ

GEOLOGICZNYCH

Zgodnie z „Mapą osuwisk i terenów zagrożonych ruchami masowymi ziemi dla Gminy Wadowice”, sporządzoną w czerwcu 2011 roku, na obszarze gminy występują obszary osuwisk, jak również tereny zagrożone ruchami masowymi. Obszary osuwisk rozumiane są jako obszary osuwania się mas ziemnych, których wskazanie w studium jest wymagane zgodnie z przepisami ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym. Tereny te wskazano na **rysunku IC**.

Osuwanie się mas ziemnych stanowi poważne i bezpośrednie zagrożenie dla bezpieczeństwa ludności i jej mienia. W celu ograniczenia szkód i zniszczeń wywołanych ruchami masowymi konieczne jest podjęcie działań ograniczających możliwość realizacji nowej zabudowy na terenach objętych ryzykiem osuwiskowym, a także zachowanie środków ostrożności w trakcie realizacji przedsięwzięć mogących powodować podcięcie stoków i uaktywnienie osuwisk. W celu wzmocnienia i stabilizacji stoków wskazane jest zadrzewianie i zakrzewianie obszarów zagrożonych.

2. ZAGROŻENIA ZWIĄZANE Z WYSTĄPIENIEM POWODZI

Na obszarze gminy występują tereny narażone na ryzyko powodzi, w tym tereny szczególnego zagrożenia powodzią, które zostały wskazane na **rysunku IC**. W celu przeciwdziałania zagrożeniom bezpieczeństwa ludności i jej mienia niezbędne jest ograniczenie możliwości realizacji nowej zabudowy na tych obszarach oraz kształtowanie zagospodarowania terenu umożliwiającego odpływ wód powodziowych. W celu ochrony terenów już zainwestowanych wskazane jest ich zabezpieczanie, w tym poprzez budowę zbiorników „małej retencji” oraz modernizację i budowę wałów przeciwpowodziowych.

3. ZAGROŻENIA ZWIĄZANE Z KATASTROFAMI KOMUNIKACYJNYMI I OCHRONA

PRZECIWOPOŻAROWA

Zagrożenie dla bezpieczeństwa ludności i jej mienia stanowi stan infrastruktury drogowej. Drogi w gminie są często wąskie, bez poboczy i w niedostatecznym stanie wyposażenia technicznego, co podnosi ryzyko wystąpienia wypadków drogowych. Z tego powodu, w miarę możliwości należy dążyć do dostosowania szerokości dróg do obowiązujących przepisów - ich poszerzania i wymiany nawierzchni oraz realizacji poboczy, chodników, jak również ścieżek rowerowych.

Na terenie gminy Wadowice funkcjonuje Komenda Powiatowej Państwowej Straży Pożarnej oraz Jednostki Ratowniczo-Gaśniczej PSP w Wadowicach. Do jej zadań należy likwidowanie występujących zagrożeń, m.in. walka z pożarami lub innymi klęskami żywiołowymi, np. skutkami silnych wiatrów, skutkami zalań obiektów i terenów, ratownictwo techniczne, zwłaszcza w wypadkach i katastrofach drogowych oraz ratownictwo chemiczne, zarówno w przypadku awarii na terenie zakładów, jak i podczas wypadków w transporcie drogowym i kolejowym. KP PSP w Wadowicach jest dobrze wyposażona w sprzęt ratowniczo-gaśniczy. Zadania z zakresu likwidacji zagrożeń realizowane są również przez jednostki Ochotniczych Straży Pożarnych, których na obszarze gminy Wadowice działa aż 9.

4. ZAGROŻENIA ZWIĄZANE Z PRODUKCJĄ, SKŁADOWANIEM LUB PRZEŁADUNKIEM

MATERIAŁÓW NIEBEZPIECZNYCH

Na obszarze gminy nie występują zakłady przemysłowe o dużym lub zwiększonym ryzyku wystąpienia awarii ani składowiska odpadów niebezpiecznych. Przez gminę nie przebiegają trasy przewozu materiałów niebezpiecznych.

5. ZAGROŻENIA ZWIĄZANE ZE SPOWOLNIENIEM TEMPА ROZWOJU GOSPODARCZEGO

Pośrednie zagrożenie dla bezpieczeństwa ludności i jej mienia stanowi spowolnienie lub zahamowanie tempa rozwoju gospodarczego, powodujące wzrost niekorzystnych zjawisk społecznych, takich jak bezrobocie i przestępczość. W ostatnich latach w powiecie zauważalny jest spadek bezrobocia (z 13,6% w 2012 roku do 8,7% w 2015 roku), co świadczy o poprawiającej się sytuacji na rynku pracy. Ważną kwestią społeczną jest również poziom ubóstwa, które wywiera destrukcyjny wpływ na rozwój społeczno-gospodarczy. W gminie najczęstszymi powodami udzielania pomocy społecznej są bezrobocie, długotrwała i ciężka choroba, ubóstwo i niepełnosprawność. W celu zapobiegania niekorzystnym zjawiskom gospodarczo-społecznym konieczna jest ciągła troska o zrównoważony rozwój gminy - racjonalne, sprzyjające inwestowaniu przeznaczanie terenów pod funkcje mieszkaniowe i gospodarcze.

6. ZAGROŻENIA ZWIĄZANE Z PRZESTĘPCZOŚCIĄ

Z przeprowadzonych badań opinii publicznej wynika, że poczucie bezpieczeństwa mieszkańców pozostaje na wysokim poziomie. W 2012 roku liczba uciążliwych w odczuciu mieszkańców przestępstw kryminalnych (kradzież cudzej rzeczy, kradzież samochodu, kradzież z włamaniem, rozbój i wymuszenie rozbójnicze, uszkodzenie mienia oraz bójka lub pobicie) w powiecie wadowickim zmalała w porównaniu do roku poprzedniego. Na terenie powiatu wadowickiego w 2012 roku ogółem wszczęto 2141 postępowań, o 163 mniej w porównaniu do 2011 roku (za Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Wadowice na lata 2014-2020). Policja prowadzi konsekwentną walkę z nietrzeźwymi kierowcami. Komenda Powiatowa Policji ściśle współpracuje z instytucjami działającymi na terenie miasta w różnych przedsięwzięciach, zabezpieczając imprezy plenerowe sportowe i kulturalne, a także biorąc udział w działalności edukacyjnej i profilaktycznej. Policja realizuje swoje zadania wspólnie ze Strażą Miejską.

ROZDZIAŁ X

UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z POTRZEB I MOŻLIWOŚCI ROZWOJU GMINY

1. POTRZEBY I MOŻLIWOŚCI ROZWOJU GMINY WYNIKAJĄCE Z DOKUMENTÓW STRATEGICZNYCH

Potrzeby gminy zidentyfikowano i wskazano w dokumentach gminnych, między innymi w Strategii Rozwoju Gminy Wadowice na lata 2014-2020 (Uchwała nr X/63/2015 Rady Miejskiej w Wadowicach z dnia 15 lipca 2015 r.) oraz Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Wadowice, Wadowice 2008.

W Strategii Rozwoju Gminy zawarto następującą wizję, określającą podstawowe wartości i dążenia: „Gmina Wadowice jako miejsce ludzi dialogu wyznających uniwersalne wartości. Społeczeństwo kreatywne i zasobne, potrafiące wykorzystać potencjał, kapitał obywatelski, współpracujące i wykorzystujące efekt synergii. Gmina tworzona przez ludzi przedsiębiorczych i gospodarnych. Obszar wygodny do życia dla wszystkich mieszkańców i atrakcyjny turystycznie dla osób chcących podążać szlakami Karola Wojtyły, Papieża, św. Jana Pawła II”. Wskazano trzy obszary rozwoju i przyporządkowane im cele strategiczne i zadania:

1) społeczeństwo:

- cel strategiczny 1.1: społeczeństwo obywatelskie – wzrost kompetencji i rozwój kapitału ludzkiego:
 - Rozwijanie partycypacji w zarządzaniu procesami społecznymi i pomnażaniu zasobów Gminy,
 - Wzrost kompetencji - rozwój kapitału ludzkiego,
- cel strategiczny 1.2: jakość i dostępność usług w obszarach: zdrowie, kultura, rekreacja/sport:
 - Rozwój programu „Zdrowe Wadowice”,
 - Dostępność, jakość i trwałość oferty kulturalnej,
 - Sportowe Wadowice,
- cel strategiczny 1.3: spójność społeczna:
 - Profilaktyka wykluczeń społecznych + neutralizacja wykluczenia i patologii rodzinnych + sprzeciw społeczny (solidaryzm),
- cel strategiczny 1.4: cyfrowy kapitał społeczny:
 - Wysoka jakość usług publicznych w administracji,
 - Rozwój społeczeństwa informacyjnego;

2) przestrzeń publiczna:

- cel strategiczny 2.1: gmina wygodna do życia:
 - ochrona przestrzeni kulturalnej i tożsamości lokalnej,
 - duża i mała infrastruktura sportu i rekreacji – nowoczesna – dostępna – estetyczna – przyjazna dla ludzi i środowiska przyrodniczego,
 - wzorcowa jakość środowiska,
 - dostępność komunikacyjna i transportowa;

3) gospodarka:

- cel strategiczny 3.1: rozwój przedsiębiorczości – zmiana jakościowa:
 - Kreowanie współpracy pomiędzy samorządem i przedsiębiorcami – tworzenie systemowego wsparcia dla zmian jakościowych przedsiębiorczości lokalnej,

- cel strategiczny 3.2: aktywne zarządzanie majątkiem, finansami i inwestycjami gminy:
 - Zarządzanie finansami i rachunkowością Gminy Wadowice,
 - Pozyskanie środków pozabudżetowych, w tym szczególnie z UE,
 - Poprawa jakości zarządzania majątkiem Gminy.

Spśród licznych zagadnień zawartych w strategii wybrano te, które dotyczą zjawisk przestrzennych lub może mieć na nie przełożenie, w związku z czym powinny zostać uwzględnione przy wyznaczaniu kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy:

- 1) Przebudowa, rozbudowa, modernizacja infrastruktury kultury w celu wzmocnienia oferty kulturalnej;
- 2) Adaptacja obiektów infrastrukturalnych z przeznaczeniem na cele kulturalne;
- 3) Wzmocnienie bazy i oferty kulturalnej w sołectwach;
- 4) Efektywne zarządzanie terenami i obiektami sportowymi i rekreacyjnym;
- 5) Wspieranie podmiotów prowadzących działalność w zakresie sportu i rekreacji;
- 6) Wspieranie inicjatyw i przedsięwzięć podnoszących atrakcyjność turystyczną Gminy Wadowice;
- 7) Internet szerokopasmowy wysokiej szybkości - pełna dostępności w Gminie;
- 8) Skoordynowanie zarządzania przestrzennego i priorytetów uznanych za wiodące w rozwoju Gminy - na przykład rozwój przemysłu turystycznego o wymiernej skali dochodów dla inwestorów i Gminy;
- 9) Estetyka przestrzeni publicznej (m.in. niwelacja reklam, estetyka budynków prywatnych i regionalizacja/ekologizacja usług gastronomicznych, itd.);
- 10) Działania na rzecz poprawy oraz utrzymania estetyki i ładu przestrzennego;
- 11) Zagospodarowanie przestrzeni na cele społeczne lub publiczne (np. place, skwery, parki);
- 12) Modernizacja, renowacja budynków użyteczności publicznej wraz z otoczeniem poprawiające ich estetykę zewnętrzną i funkcjonalność;
- 13) Przebudowa, rozbudowa, modernizacja i adaptacja obiektów infrastrukturalnych wraz z otoczeniem z przeznaczeniem na cele społeczne, kulturalne. Przykłady: adaptacja komunalnego budynku (TP.SA) przy ul. Wojtyłów do funkcji wzbogacających ofertę społeczną i kulturową miasta oraz centrum obsługi ruchu turystycznego; budynek Wadowickiego Centrum Kultury, budynek starej szkoły w Choczni z dostosowaniem do potrzeb społecznych, kulturalnych i edukacyjnych;
- 14) Centrum miasta bez samochodów – reorganizacja ruchu, parkingi zewnętrzne, powstrzymanie degradacji przestrzeni publicznej;
- 15) Zieleń miejska - rozwój ilościowy i jakościowy; kompleksowa rewitalizacja zieleni miejskiej;
- 16) Przeprowadzenie działań rewitalizacyjnych w sferze infrastrukturalnej, gospodarczej, społecznej, środowiskowej i kulturalnej mających na celu ożywienie przestrzeni regionalnej;
- 17) Sukcesywne usuwanie barier architektonicznych z przestrzeni publicznej i budynków użyteczności publicznej;
- 18) Jakość chodników i nowe chodniki;
- 19) Realizacja polityki mieszkaniowej sformułowanej w *Wieloletnim Programie Gospodarowania Mieszkaniowym Zasobem Gminy Wadowice na lata 2014 - 2018*, w tym w szczególności: poprawa jakości estetycznej i technicznej gminnego zasobu mieszkaniowego;
- 20) Organizacja placów rekreacyjnych w formule plenerowych sal gimnastycznych – plenerowych siłowni;

- 21) Przebudowa, rozbudowa, modernizacja i adaptacja obiektów rekreacyjnych wraz z otoczeniem (m.in. ścieżki zdrowia, place zabaw, boiska, stadion KS "Skawa");
- 22) Rzeka Skawa - c.d. procesu wpisywania rzeki w funkcje rekreacyjne, gospodarcze i zagospodarowania bulwarów nadrzecznych;
- 23) Budowa i modernizacja infrastruktury turystycznej (m.in. szlaki turystyczne, trasy rowerowe, trasy biegowe, trasy wielofunkcyjne, szlaki pamięci) wraz z infrastrukturą towarzyszącą;
- 24) Upowszechnienie źródeł energii odnawialnej;
- 25) Kompleksowa termomodernizacja budynków użyteczności publicznej;
- 26) Budowa, rozbudowa i modernizacja systemu wodno-kanalizacyjnego na terenie gminy;
- 27) Kompletna sieć odbioru ścieków komunalnych – zero tolerancji dla nieszczelnych szamb i nielegalnych wypustów ścieków;
- 28) Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków w miejscach, gdzie budowa sieci kanalizacyjnej jest ekonomicznie nieuzasadniona;
- 29) Rozpowszechnianie rolniczego wykorzystania osadów ściekowych oraz odzysku biogazu;
- 30) Rozbudowa systemu kanalizacji deszczowej;
- 31) Szczelny system zbioru, selekcji i odbioru odpadów komunalnych;
- 32) Rekultywacja terenów zdegradowanych przyrodniczo, w tym rekultywacja nieczynnego składowiska odpadów oraz rewitalizacja terenów przyległych;
- 33) Rozwój infrastruktury zabezpieczającej przed skutkami powodzi i innych klęsk żywiołowych;
- 34) Realizacja „Programu ograniczania niskiej emisji na terenie Gminy Wadowice” poprzez wymianę starych kotłów węglowych, montaż pomp ciepła, budowa układu solarnego w zabudowie indywidualnej na terenie Gminy Wadowice;
- 35) Miejskie alternatywy transportowe: intermodalność, rower, transport ekologiczny;
- 36) Strefy ograniczonej emisji, dostosowane do wielkości i potrzeb miasta Wadowice, do których wjazd mają pojazdy spełniające normy emisji spalin;
- 37) Budowa i przebudowa węzłów (centrów) przesiadkowych, systemy park&ride wraz z infrastrukturą;
- 38) Niwelacja hałasu komunikacyjnego;
- 39) Poprawa dostępności terenów o walorach przyrodniczych i turystycznych - ścieżki rowerowe - wypożyczalnie i serwis rowerowy;
- 40) Promocja roweru, jako miejskiej alternatywy transportowej - trasy rowerowe i edukacja: zmiany nawyków transportowych;
- 41) Budowa i modernizacja oświetlenia ulicznego pod kątem zwiększenia jego energooszczędności;
- 42) Opracowywanie dokumentów planistycznych dla form ochrony przyrody, inwentaryzacja i waloryzacja przyrodnicza gminy;
- 43) Poprawa dostępności komunikacyjnej Gminy Wadowice poprzez modernizację lub stworzenie trasy alternatywnej dla drogi krajowej DK-52;
- 44) Budowa pełnej obwodnicy Wadowic (niezależnie od wybranego połączenia strategicznego) wraz z drugą przeprawą mostową przez Skawę;
- 45) Budowa nowych i modernizacja istniejących dróg na terenie gminy (w tym DK-28 i DK52 – jako głównych ciągów komunikacyjnych);
- 46) Budowa i organizacja nowych miejsc parkingowych na terenie gminy;

- 47) Podjęcie działań w sprawie włączenia Wadowic (utworzenie związku interesariuszy, głównie z Kalwarią Zebrzydowską) do programu Szybkiej Kolei Aglomeracyjnej od 2016 r.;
- 48) Realizacja rozwiązań komunikacyjnych w związku z ruchem turystycznym w tranzycie na Jezioro Mucharskie;
- 49) Stworzenie warunków dla powstania inkubatora przedsiębiorczości – centrum obsługi biznesu, profesjonalna pomoc dla lokalnych firm i osób rozpoczynających działalność gospodarczą;
- 50) Opracowanie i wdrożenie programu organizacji i rozwoju marki kulturowej miasta i tym samym, wartości cedowanych na produkty i usługi, które otrzymują cechę „wadowicki”, budowaną w oparciu o piękno przyrody naturalnej, bogactwo kulturalne (znane osoby pochodzące z Wadowic, obiekty muzealne z atrakcyjną ekspozycją, duże znaczenie pielgrzymkowe, prężnie działające instytucje kultury) i historię (galicyjski charakter miasta, wpływy austriackie i żydowskie, dziedzictwo Jana Pawła II);
- 51) Planowanie przestrzenne uwzględniające priorytety Gminy i biznesu, planowanie i tworzenie terenów inwestycyjnych, dążenie do utworzenia podstrefy SSE.

W ramach analizy uwarunkowań dokonano identyfikacji potrzeb i możliwości rozwoju gminy wskazanych jako cele i kierunki działań w Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Wadowice, opracowanego w roku 2008. Należy je uznać za aktualne, a należą do nich:

- 1) poprawa jakości powietrza atmosferycznego – spełnienie norm jakościowych poprzez sukcesywną redukcję emisji zanieczyszczeń do powietrza:
 - ograniczenie emisji niskiej oraz zwiększenie wykorzystania niekonwencjonalnych źródeł energii,
 - minimalizacja uciążliwości od transportu kołowego,
 - ograniczenie emisji z procesów przemysłowych i ciepłowniczych;
- 2) racjonalna gospodarka wodno-ściekowa;
- 3) ochrona zasobów wodnych – ochrona wód powierzchniowych i podziemnych:
 - efektywne zarządzanie zasobami wodnymi,
 - ochrona przeciwpowodziowa,
 - ochrona zasobów i poprawa stanu wód powierzchniowych i podziemnych oraz zapewnienie mieszkańcom wody pitnej;
- 4) poprawa jakości gleb, ochrona powierzchni i kopalin - ochrona gleb przed degradacją, rekultywacja terenów zdegradowanych:
 - ochrona wierzchniej warstwy gleb,
 - rekultywacja i rewitalizacja terenów zdegradowanych;
- 5) zmniejszenie uciążliwości hałasu - ograniczenie emisji hałasu przemysłowego i pochodzącego od ciągów komunikacyjnych:
 - ocena stanu akustycznego środowiska,
 - ograniczenie uciążliwości akustycznej dla mieszkańców;
- 6) zachowanie i wzbogacanie walorów przyrodniczych:
 - ochrona i kształtowanie różnorodności biologicznej w zgodzie z zasadami zrównoważonego rozwoju;

- 7) monitoring środowiska i przeciwdziałanie nadzwyczajnym zagrożeniom środowiska - zmniejszenie ryzyka wystąpienia i ograniczanie skutków nadzwyczajnych zagrożeń dla ludzi i środowiska:
 - zapobieganie i zmniejszanie ekologicznych skutków awarii przemysłowych;
- 8) edukacja ekologiczna - rozwój świadomości ekologicznej mieszkańców gminy:
 - edukacja ekologiczna w szkołach,
 - wdrożenie systemu edukacji społeczeństwa w zakresie tematyki ochrony środowiska.

W związku z zadaniami sformułowanymi w dokumentach strategicznych gminy, w kierunkach zagospodarowania należy dążyć do jednoznacznego wskazania obiektów i obszarów przyrodniczo-krajobrazowych, dążąc jednocześnie do ograniczenia realizacji nowej zabudowy na tych obszarach lub określając na jakich warunkach zabudowa może być realizowana. Należy także uwzględnić planowany rozwój infrastruktury turystycznej, umożliwić realizację tras rowerowych, szlaków, punktów widokowych, szczególnie w obszarach atrakcyjnych krajobrazowo. Istotne będzie również zapewnienie zachowania atrakcyjności krajobrazowej obszaru między innymi poprzez zachowanie odpowiednich relacji pomiędzy krajobrazem terenów zabudowanych i otwartych, umożliwienie ekspozycji atrakcyjnych wglądów i panoram. Gwarancja rozwoju infrastruktury technicznej i społecznej zwiększy atrakcyjność terenów gminy, zapewni ochronę przed zagrożeniami i degradacją komponentów środowiska. Również działania związane z unowocześnieniem szeroko pojętego systemu komunikacji i jego przystosowaniem do współczesnych potrzeb wpisują się w zasadę zrównoważonego rozwoju.

2. POTRZEBY I MOŻLIWOŚCI ROZWOJU GMINY, UWZGLĘDNIAJĄCE W SZCZEGÓLNOŚCI: ANALIZY EKONOMICZNE, ŚRODOWISKOWE I SPOŁECZNE

Potrzeby i możliwości rozwoju gminy w ujęciu ekonomicznym przeanalizowano na podstawie uchwały budżetowej na 2016 r. Ustalono dochód bieżący gminy w wysokości 101 513 091,40 zł, dochód majątkowy w wysokości 1 891 954,20 zł oraz plan wydatków budżetu w wysokości 110 520 591,11 zł. Struktura wydatków (z pominięciem kosztów poniżej 0,1%) kształtuje się następująco:

- rolnictwo i łowiectwo – 0,1%
- transport i łączność – 4,9%
 - lokalny transport zbiorowy – 0,3%,
 - drogi publiczne powiatowe – 0,2%,
 - drogi publiczne gminne – 4,4%,
- gospodarka mieszkaniowa – 4,4%
- działalność usługowa – 0,6%
- **administracja publiczna – 9,4%**, w tym:
 - urząd gminy – 5,9%,
 - bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa – 1,0%,
 - obsługa długu publicznego – 0,8%,
 - różne rozliczenia – 2,3%, w tym rezerwy ogólne i celowe – 2,3%,
- **oświata i wychowanie – 47,0%**, w tym:
 - szkoły podstawowe – 20,0%,
 - przedszkola – 10,4%,
 - gimnazja – 9,1%,

- ochrona zdrowia – 1,3%
- **pomoc społeczna – 13,0%**, w tym:
 - świadczenia rodzinne, świadczenia z funduszu alimentacyjnego oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego – 8,3%,
 - ośrodki pomocy społecznej – 2,0%,
 - domy pomocy społecznej – 0,9%,
 - oświetlenie ulic, placów i dróg – 1,8%,
- edukacyjna opieka wychowawcza – 1,4%,
- **gospodarka komunalna i ochrona środowiska – 9,3%**, w tym:
 - gospodarka odpadami – 3,1%,
 - oczyszczanie miast i wsi – 1,1%,
- kultura i ochrona dziedzictwa narodowego – 2,8%, w tym:
 - centra kultury – 1,4%,
 - kultura fizyczna – 1,6%.

W wydatkach gminy wyraźny jest wysoki udział kosztów związanych z oświatą (47,0%), pomocą społeczną (13,0%) i administracją publiczną (9,4%). Wydatki na utrzymanie szkół i urzędów oraz pomoc społeczna pochłaniają prawie 70% środków, którymi dysponuje gmina. Stosunkowo wysoki jest również udział wydatków związanych z gospodarką mieszkaniową.

Budżet gminy, podobnie jak dokumenty strategiczne, wskazuje na potrzebę inwestycji związanych z transportem i łącznością. W budżecie na 2016 rok założono modernizację dróg w poszczególnych sołectwach, PT dróg miejskich, przebudowę ul. Granicznej, budowę drogi na os. Piastowskim, przebudowę ul. Iwańskiego oraz stworzenie zintegrowanego transportu miejskiego w Wadowicach poprzez budowę węzła przesiadkowego, parkingów Park&Ride oraz ciągu pieszo-rowerowego.

Niedofinansowane są inwestycje z zakresu ochrony środowiska – brak jest m.in. wydatków związanych z rozwojem sieci wodociągowej i kanalizacyjnej. Wśród wydatków inwestycyjnych wyszczególniono dotacje na modernizację źródeł ciepła w ramach programu priorytetowego KAWKA. Ponadto zaplanowano wykonanie „Ogrodu Pielgrzyma”, przebudowę i modernizację targowiska miejskiego, zagospodarowanie przestrzeni publicznej na obszarach wiejskich w Gminie Wadowice we wsiach Stanisław Górny, Babica, Roków, Klecza Dolna. W planie wydatków brak jest zadań z zakresu rozwoju turystyki.

Z analizy uchwały budżetowej wynika, iż potrzeby i możliwości rozwoju gminy związane są głównie z tworzeniem dobrych warunków zamieszkania - zapewnieniu dostępu i wysokiej jakości usług edukacyjnych, rozwijaniu infrastruktury społecznej i kulturalnej oraz zapewnieniu wsparcia w postaci różnych form pomocy społecznej.

Potrzeby i możliwości rozwoju gminy w ujęciu społecznym zostały szczegółowo przeanalizowane w rozdziale VII, dotyczącym warunków i jakości życia mieszkańców, w podziale na następujące zagadnienia: demografii, warunków mieszkaniowych, struktury zatrudnienia i bezrobocia oraz infrastruktury społecznej.

Analizy demograficzne wykazały, że liczba ludności całej gminy w latach 1995-2010 stale rosła. Z kolei w ostatnich 5 latach utrzymywała się prawie na tym samym poziomie. Na dynamikę zmian liczby ludności wpływa przyrost naturalny, który utrzymuje się stale na poziomie dodatnim (za wyjątkiem 2015 roku).

Równoważy go saldo migracji, które od 2010 roku wykazuje stale ujemne wyniki. W związku z tym jednym z celów polityki przestrzennej powinno być przeciwdziałanie odpływowi mieszkańców poprzez zwiększenie atrakcyjności zamieszkiwania na terenie gminy – stworzenie warunków do rozwoju mieszkalnictwa i rynku pracy, zwiększenie dostępności do różnorodnych usług oraz dbanie o wysoką jakość środowiska i przestrzeni publicznych.

Z analiz demograficznych wynika, że w okresie 2010-2015 liczba ludności miasta spadała średnio o 50 osób rocznie, podczas gdy na obszarze wiejskim rosła o ok. 65 osób rocznie. Może to świadczyć o tym, że tereny wiejskie stanowią atrakcyjniejsze miejsce do zamieszkania oraz że preferowaną formą zabudowy są domy jednorodzinne. Potwierdza to wysoka oraz stale rosnąca średnia powierzchnia mieszkań. Dzieje się tak pomimo bariery, jaką dla rozwoju zabudowy mieszkaniowej na obszarach wiejskich jest dużo niższa niż w mieście dostępność sieci kanalizacyjnej i wodociągowej. Natomiast jednym z powodów zmniejszania się liczby mieszkańców miasta może być niska podaż mieszkań, zwłaszcza nowych w zabudowie wielorodzinnej.

Gmina Wadowice, a zwłaszcza jej obszar miejski ma stosunkowo dobrze wykształcony rynek pracy, o czym świadczy m.in. fakt, że znacznie więcej osób spoza gminy przyjeżdża do niej do pracy, niż z niej wyjeżdża. Cechą charakterystyczną rynku jest również wysoki udział pracujących w sektorze usługowym i finansowych (20%) oraz w przemyśle i budownictwie (33%). Ponadto gminę charakteryzuje stosunkowo niski poziom bezrobocia i wysoki poziom przedsiębiorczości.

Z powyższego wynika, że gmina Wadowice ma duży potencjał jako miejsce do mieszkania i pracy. Jego właściwe wykorzystanie m.in. poprzez stymulowanie procesów przestrzennych może ograniczyć niepokojące zjawiska demograficzne, głównie ujemne saldo migracji. Potrzebę rozwoju terenów mieszkaniowych potwierdza znaczna ilość wniosków o zmianę studium w celu przeznaczenia terenu pod zabudowę.

Ponadto należy wziąć pod uwagę, że w analizowanym okresie zrealizowana zostanie droga S52 (Beskidzka Droga Integracyjna), która w znacznym stopniu zwiększy dostępność komunikacyjną gminy. Na terenie gminy zlokalizowane zostaną 4 węzły drogowe, które umożliwią szybki dostęp do drogi mieszkańcom gminy i osobom przemieszczającym się w celach zarobkowych oraz ułatwią transport towarów. Duże znaczenie będzie miało skrócenie czasu dojazdu do Krakowa i Bieska-Białej. Może to spowodować z jednej strony osiedlanie się nowych mieszkańców na terenie gminy, a z drugiej ograniczenie emigracji zarobkowej obecnych mieszkańców. Droga ekspresowa jest również szansą na przyciągnięcie nowych inwestycji produkcyjnych i logistycznych.

Podsumowując, w gminie występuje potrzeba rozwoju zabudowy z dogodnym dostępem do sieci komunikacyjnej i infrastruktury technicznej. Rozwój terenów zabudowy mieszkaniowej i wzrost liczby mieszkańców przełożą się również na większe zapotrzebowanie na usługi, w tym usługi społeczne (a co za tym idzie tworzenie nowych miejsc pracy). Można więc założyć, że zwiększenie liczby mieszkańców wymagać będzie wskazania nowych terenów zabudowy usługowej i produkcyjnej.

Potrzeby i możliwości rozwoju gminy Wadowice w ujęciu środowiskowym przeanalizowano biorąc pod uwagę elementy przyrodnicze prawnie chronione, elementy środowiskowe i krajobrazowe. W gminie ochronie prawnej podlegają Park Krajobrazowy Beskidy Małego wraz z otuliną, obszar Natura 2000 oraz pomniki przyrody. Wśród największych walorów wymienić należy również zróżnicowane ukształtowanie terenu, liczne ciekі, rozległe kompleksy leśne na południu gminy, rozległe tereny otwarte wykorzystywane rolniczo oraz zwarte tereny zabudowy, głównie w zachodniej części gminy.

W związku z walorami przyrodniczymi i krajobrazowymi, rozwój przestrzenny gminy powinien być prowadzony w sposób zrównoważony (respektujący istniejące walory) i z zachowaniem zasad ładu przestrzennego. Zabudowy nie powinno się planować na obszarach chronionych oraz w miejscach cennych ciągów ekologicznych, które tworzone są przez doliny rzek i potoków, lasy i zadrzewienia. Tereny przeznaczane pod zabudowę powinny tworzyć zwarte obszary, co pozwoli na zachowanie rozległych terenów otwartych. W związku z powyższym, obszary wiejskie najbardziej predysponowane do przeznaczenia na cele budowlane to tereny nieużytków i tereny rolne bezpośrednio sąsiadujące z istniejącą zabudową, posiadające dostęp do istniejących dróg i infrastruktury technicznej. Na obszarze miejskim z kolei wskazane jest zwiększenie intensywności wykorzystania go na funkcje budowlane, zwłaszcza w ścisłym centrum. Równocześnie należy dążyć do zachowania obszarów biologicznie czynnych w postaci terenów zieleni urządzonej.

3. PROGNOZY DEMOGRAFICZNE, W TYM UWZGLĘDNIAJĄCE, TAM GDZIE TO UZASADNIONE, MIGRACJE W RAMACH MIEJSKICH OBSZARÓW FUNKCJONALNYCH OŚRODKA WOJEWÓDZKIEGO

Analizy obecnej sytuacji demograficznej gminy wykazały, że liczba ludności w ostatnich latach utrzymuje się prawie na tym samym poziomie (średni wzrost o 14 osób/rok w ciągu ostatnich 5 lat). Podczas gdy przyrost naturalny w latach 2010-2014 był dodatni i wynosił średnio +39 osób/rok, to saldo migracji na pobyt stały jest wyraźnie ujemne. Z związku z tym, za obecne zmiany liczby ludności odpowiada głównie odpływ mieszkańców.

Prognoza demograficzna opracowana w 2014 r. przez GUS dla powiatu wadowickiego przedstawiona została w tabeli nr 13 w rozdziale VII uwarunkowań studium. Wynika z niej, że do roku 2025 liczba ludności będzie rosła w niewielkim stopniu (o 0,4 % w ciągu najbliższych 10 lat). W dalszej perspektywie prognozowany jest spadek liczby ludności, który w roku 2045 wyniesie -3,8% względem roku 2015. Na podstawie tych danych obliczono prognozę ludności GUS dla gminy Wadowice.

Podczas gdy prognozy demograficzne GUS w perspektywie kilku najbliższych lat należy uznać za wysoce prawdopodobne, to w perspektywie 30-letniej tendencje spadku liczby ludności mogą ulec zmianom. W związku z tym przyjęto, że prognoza demograficzna GUS nie może być jedynym czynnikiem brany pod uwagę przy szacowaniu liczby ludności. Właściwie prowadzona polityka gminy, w tym polityka przestrzenna jest w stanie przeciwdziałać negatywnym zjawiskom demograficznym, takim jak niski przyrost naturalny czy migracyjny odpływ mieszkańców. Na prognozowaną liczbę ludności będą miały wpływ również czynniki zewnętrzne, takie jak potencjał rozwojowy regionu, ogólnokrajowe zjawiska społeczno-gospodarcze oraz działania rządowe zmierzające do poprawy sytuacji demograficznej kraju.

Ważnym potencjałem gminy jest planowana Beskidzka Droga Integracyjna. Zakłada się, że polityka przestrzenna gminy, polegająca m.in. na tworzeniu atrakcyjnej oferty terenów usługowych i produkcyjnych zlokalizowanych wzdłuż drogi spowoduje ściągnięcie inwestycji i powstanie nowych miejsc pracy. Realizacja BDI i lokalizacja zakładów produkcyjnych i firm usługowych może odwrócić ujemne wskaźniki migracji w pierwszym okresie, a w dalszym przynieść wzrost liczby mieszkańców. Zakładając wzrost liczby przedsiębiorstw o 10% w każdej z klas wielkości, w gminie zlokalizowanych może zostać 450 nowych przedsiębiorstw, które mogą stworzyć co najmniej 2 500 nowych miejsc pracy. Zakłada się, że przełożą się one na 4 000 nowych mieszkańców gminy w perspektywie 30-letniej.

Kolejnymi czynnikami odpowiadającymi za chęć osiedlenia się lub pozostania w gminie (niezależnym od miejsca zatrudnienia) są tzw. dobre warunki zamieszkania. Elementami polityki gminy są tu: wyznaczanie atrakcyjnych terenów mieszkaniowych, inwestycje w komunikację i infrastrukturę, tereny rekreacyjne oraz dostępność i jakość usług publicznych. Działania te powinny zostać skierowane szczególnie w stronę obszarów wiejskich gminy. Z kolei działaniem, które zmniejszy odpływ mieszkańców miasta jest umożliwienie lokalizacji nowej zabudowy wielorodzinnej. W mieście brakuje lokali mieszkalnych, a powstające nieliczne nowe mieszkania szybko znajdują nabywców. Podsumowując zakłada się, że wszystkie działania w zakresie wspierania i uatrakcyjnienia warunków zamieszkania są w stanie zapewnić wzrost na poziomie 2 000 mieszkańców w perspektywie 30-letniej.

Ogólnokrajowym zjawiskiem społeczno-gospodarczym mającym pośredni wpływ na liczbę ludności jest obecnie niskie bezrobocie, które powoduje zmniejszenie konieczności emigracji zarobkowej. Obecne szacunki mówią, że polska gospodarka potrzebuje dodatkowo 5 milionów pracowników z zagranicy. Zakłada się, że dzięki tym trendom saldo migracji w gminie polepszy się w części wynikającej z migracji za pracę, w wielkości 1 000 osób w zakładanej perspektywie.

Obecne działania rządowe zmierzają do zmiany negatywnych trendów demograficznych poprzez wspieranie zwiększenia liczby rodzących się dzieci (w samym programie 500+ założono efekt w postaci 280 tys. urodzeń więcej w ciągu 10 lat). W gminie Wadowice efekt tych działań powinien przełożyć się na 260 urodzeń więcej w ciągu 10 lat, co w perspektywie 30 lat daje co najmniej 780 więcej mieszkańców.

Podsumowując, przyjmuje się, że w perspektywie 30 lat liczba mieszkańców gminy może sięgnąć 44,5 tys. osób.

Tabela 23. Prognoza demograficzna dla gminy Wadowice w perspektywie 30 lat.

Element prognozy	Liczba ludności
Liczba ludności gminy Wadowice (w 2015 r)	38 118
Prognozowany spadek liczby ludności powiatu wadowickiego zgodnie z danymi GUS (w 2045 r. w stosunku do 2015 r.)	-3,8%
Prognozowana liczba ludności gminy Wadowice na podstawie prognozy GUS dla powiatu wadowickiego (w 2045 r.)	36 670
Wzrost liczby ludności wynikający z rozwoju gospodarczego gminy	4 000
Wzrost liczby ludności wynikający z wspierania dobrych warunków zamieszkania	2 000
Wzrost liczby ludności wynikający z trendów społeczno-gospodarczych	1 000
Wzrost liczby ludności wynikający z działań na poziomie rządowym mających na celu odwrócenie negatywnych trendów demograficznych	780
Prognoza liczby ludności gminy Wadowice w perspektywie 30 lat	44 500

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS, 2016 oraz opracowanie własne.

4. MOŻLIWOŚCI FINANSOWANIA PRZEZ GMINĘ WYKONANIA SIECI KOMUNIKACYJNEJ I INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ, A TAKŻE INFRASTRUKTURY SPOŁECZNEJ, SŁUŻĄCYCH REALIZACJI ZADAŃ WŁASNYCH GMINY.

Wynikające z analizy zapotrzebowanie na tereny zabudowy wymaga zagospodarowania nowych obszarów, dotychczas nieurbanizowanych. Gmina, z racji konieczności realizacji zadań własnych, zobligowana jest do realizacji sieci komunikacyjnych i infrastruktury technicznej oraz społecznej

związanej z lokalizacją nowej zabudowy. Wzrost możliwości finansowych gminy jest uwarunkowany zwiększeniem dochodów własnych, głównie z wpływów z podatków od nieruchomości oraz z udziału we wpływach z podatku dochodowego od osób fizycznych (od podatników zamieszkających na obszarze gminy) oraz od osób prawnych (podatników posiadających siedzibę na obszarze gminy). Rosnąca liczba mieszkańców oraz miejsc pracy będzie generowała wzrost dochodów własnych gminy, które systematycznie i sukcesywnie będą kierowane na realizację infrastruktury w planowanych terenach urbanizacji. Szacuje się, że potrzeby inwestycyjne nie przekroczą możliwości ich finansowania ze względu na prognozowany 30-letni okres realizacji, który umożliwia rozłożenie działań w czasie oraz etapowanie realizacji inwestycji w zależności od możliwości budżetowych w poszczególnych latach.

Gmina uwzględnia w swoich wydatkach potrzeby w zakresie obsługi terenów mieszkaniowych w infrastrukturę społeczną i techniczną. Już teraz gmina ma dobrze rozwiniętą sieć gazową, natomiast sieć kanalizacyjna i wodociągowa jest sukcesywnie rozbudowywana. Sieć drogowa zapewnia dobrą obsługę komunikacyjną większości istniejących terenów zabudowanych, w związku z czym inwestycje w układ komunikacyjny gminy to głównie remonty już istniejących dróg. Na tej podstawie można wyciągnąć wniosek, że gmina jest w stanie zapewniać obsługę komunikacyjną i infrastrukturalną poszczególnym terenom zabudowanym i przeznaczonym w obowiązujących planach miejscowych pod zabudowę.

5. BILANS TERENÓW PRZEZNACZONYCH POD ZABUDOWĘ

W opracowanym bilansie terenów przeznaczonych pod zabudowę:

- sformułowano, na podstawie analiz ekonomicznych, środowiskowych, społecznych, prognoz demograficznych oraz możliwości finansowych gminy, maksymalne w skali gminy zapotrzebowanie na nową zabudowę, w podziale na funkcje zabudowy;
- oszacowano chłonność obszarów o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej;
- oszacowano chłonność obszarów przeznaczonych w planach miejscowych pod zabudowę;
- porównano maksymalne w skali gminy zapotrzebowanie na nową zabudowę z chłonnością obszarów o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej i chłonnością obszarów przeznaczonych w planach miejscowych pod zabudowę;
- określono możliwości finansowania przez gminę wykonania sieci komunikacyjnych i infrastruktury technicznej oraz społecznej, służącej realizacji zadań własnych gminy;
- określono potrzeby inwestycyjne gminy wynikające z konieczności realizacji zadań własnych, związane z lokalizacją nowej zabudowy.

Maksymalne w skali gminy zapotrzebowanie na zabudowę wyrażone w ilości powierzchni użytkowej zabudowy wynosi:

- 2 600 000 m² powierzchni użytkowej mieszkaniowej,
- 380 000 m² powierzchni użytkowej usługowej,
- 600 000 m² powierzchni użytkowej produkcyjnej.

Szacowana chłonność obszarów o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej wyrażona w powierzchni użytkowej zabudowy wynosi:

- 1 198 560 m² powierzchni użytkowej mieszkaniowej,
- 277 160 m² powierzchni użytkowej usługowej,
- 286 688 m² powierzchni użytkowej produkcyjnej.

Szacowana chłonność obszarów przeznaczonych w planach miejscowych pod zabudowę wyrażona w powierzchni użytkowej zabudowy wynosi:

- 2 197 000 m² powierzchni użytkowej mieszkaniowej,
- 292 000 m² powierzchni użytkowej usługowej,
- 484 500 m² powierzchni użytkowej produkcyjnej.

Z uwagi na fakt, że gmina Wadowice w całości posiada obowiązujące miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego, w bilansie terenów porównanie maksymalnego zapotrzebowania na powierzchnię użytkową odniesione zostało do powierzchni oszacowanych na podstawie ustaleń planów.

Tabela 24. Porównanie maksymalnego w skali gminy zapotrzebowania na zabudowę z chłonnością terenów przeznaczonych pod zabudowę w planach miejscowych

Funkcja zabudowy	Chłonność obszarów przeznaczonych pod zabudowę w obowiązujących miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego		Według maksymalnego zapotrzebowania	
	Powierzchnia terenu ogółem [m ²]	Powierzchnia użytkowa zabudowy [m ²]	Maksymalne zapotrzebowanie na powierzchnię terenu ogółem, oszacowane na podstawie maksymalnego zapotrzebowania na powierzchnię użytkową zabudowy i wskaźnika intensywności zabudowy [m ²]	Maksymalne zapotrzebowanie na powierzchnię użytkową zabudowy [m ²]
Mieszkaniowa, w tym mieszkaniowo-usługowa	21 970 000	2 197 000	26 000 000	2 600 000
Usługowa	1 460 000	292 000	1 900 000	380 000
Produkcyjna	1 615 000	484 500	2 600 000	780 000
Łączne zapotrzebowanie:			30 600 000	3 760 000

Źródło: opracowanie własne.

Maksymalne w skali gminy zapotrzebowanie na powierzchnię użytkową zabudowy wynikające z analiz ekonomicznych, środowiskowych, społecznych, prognoz demograficznych i możliwości finansowych gminy przekracza szacowaną chłonność obszarów o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej oraz chłonność obszarów zaplanowanych w obowiązujących miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego. Oszacowane łączne zapotrzebowanie na tereny zurbanizowane (przeznaczone pod zabudowę) wynosi 30 600 000 m².

Szacuje się, że tak zarysowane potrzeby inwestycyjne gminy nie przekroczą jej możliwości finansowania ze względu na prognozowany 30-letni okres oraz prognozowany stały wzrost dochodów związanych ze wzrostem liczby ludności i podmiotów gospodarczych oraz wykorzystywaniem (trend zaobserwowany na podstawie stanu istniejącego) w pierwszej kolejności terenów posiadających dostęp do już istniejącej infrastruktury technicznej. Pozwoli to gminie na rozłożenie działań inwestycyjnych w czasie oraz etapowanie realizacji inwestycji w zależności od możliwości budżetowych w poszczególnych latach. W podsumowaniu bilans terenów wskazano, iż zmianie ulegnie zarówno struktura wiekowa jak i struktura usługowo-produkcyjna gminy. Jednocześnie przełoży się to na zmianę świadczonych usług publicznych,

zmniejszenie zapotrzebowania na media (większa świadomość ekologiczna mieszkańców, wyższe ceny mediów, wyższe wymagania techniczne realizowanych budynków) oraz będzie miało wpływ na infrastrukturę i układ komunikacyjny.

Stąd w bilansie przyjęto jako priorytet wykreowanie wysokiej jakości życia w gminie, realizowanej poprzez podniesienie walorów przestrzennych, technicznych i socjalnych istniejących zasobów zabudowy mieszkaniowej i usługowej, zabudowy związanej z istniejącymi i nowymi miejscami pracy oraz maksymalnym wykorzystaniem walorów środowiska przyrodniczego i kulturowego.

Ustabilizowanie procesów demograficznych wymaga otwartej polityki związanej z rynkiem pracy, wzmocnienia istniejących i wskazania nowych terenów usługowych i produkcyjnych, niekolizyjnych z istniejącym i zaplanowanym zagospodarowaniem, które powinny być podstawowym miejscem pracy dla możliwie największej grupy mieszkańców gminy (zmniejszenie udziału osób pracujących poza miejscem zamieszkania).

Prognozowana poprawa trendów demograficznych wiąże się z realizacją konsekwentnej wieloletniej polityki wspierania nowej, aktywnej społeczności, opartej na silnych więziach sąsiedzkich, kulturowych oraz silnych związkach z miejscem zamieszkania i tradycją osadnictwa gminy.

ROZDZIAŁ XI

UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE ZE STANU PRAWNEGO GRUNTÓW

Stan prawny gruntów zidentyfikowano w zakresie informacji istotnych do podejmowania decyzji w skali i zakresie merytorycznym odpowiadającym studium, to jest w zakresie podstawowych form własności gruntów, ze szczególnym uwzględnieniem gruntów Gminnych i Skarbu Państwa. Grunty te mają decydujące znaczenie dla realizacji większości celów i zadań publicznych związanych ze zmianą struktury przestrzennej gminy.

Analiza stanu prawnego gruntów opracowana została na podstawie informacji o stanie mienia komunalnego Gminy Wadowice na dzień 31 grudnia 2015 roku.

Tabela 25. Grunty we własności lub współwłasności gminy (stan na 31 grudnia 2015 r.).

Miejscowość	Powierzchnia gruntów we własności gminy [ha]	Udział gruntów w powierzchni całej miejscowości [%]
Babica	28,9516	5,10
Barwałd Dolny	9,7385	1,95
Chocznia	39,1341	1,91
Gorzeń Górny	4,6243	2,28
Gorzeń Dolny	4,2899	2,75
Jaroszowice	19,8501	2,48
Kaczyna	4,9515	1,10
Klecza Górna	8,0010	1,46
Klecza Dolna	16,0294	1,49
Ponikiew	5,3513	0,31
Roków	4,8138	2,54
Stanisław Górny	9,1596	1,54
Wysoka	20,9876	2,00
Zawadka	4,9326	1,41
Wadowice	186,5752	17,74
Razem	367,3905	3,25

Źródło: Informacja o stanie mienia komunalnego Gminy Wadowice na dzień 31 grudnia 2015 roku.

Zagospodarowanie gruntów będących własnością i współwłasnością Gminy Wadowice przedstawia się następująco:

- w użytkowaniu wieczystym - 41,2555 ha,
- w użytkowaniu i do nieodpłatnego korzystania - 25,7380 ha,
- w trwałym zarządzie - 13,8112 ha,
- w dzierżawie - 5,6761 ha,
- w użyczeniu - 9,3226 ha,
- oddane w najem - 0,5756 ha,

- umowne administrowanie (place targowe) - 0,9048 ha,
- parkingi - 1,9694 ha,
- pozostałe zasoby - 268,1373 ha.

W zasobach ważną pozycję zajmują:

- drogi publiczne (miejskie i wiejskie) - 82,6008ha,
- pozostałe drogi nie będące drogami publicznymi w rozumieniu ustawy o drogach publicznych (dojazdy do gruntów rolnych i leśnych) - 84,7661 ha,
- grunty zabudowane (bud. mieszk. i inne) - 10,3869 ha,
- lasy i zadrzewienia - 30,9202 ha,
- cmentarze - 6,2403 ha,
- park i zieleń osiedlowa - 12,7444 ha,
- tereny sportu i rekreacji - 4,4875 ha,
- tereny pod zabudowę - 3,7412 ha,
- różne (byłe torowisko, użytki kopalne, byłe wysypisko, wody itp.) - 32,2499 ha.

Gmina jest właścicielem 367,3905 ha gruntów, co stanowi 3,25% powierzchni całej gminy. Zasoby gminy z pominięciem gruntów oddanych w użytkowanie wieczyste, w użytkowaniu, w trwałym zarządzie, w dzierżawie, w użyczeniu, oddanych w najem, umownie administrowanych i parkingów wynoszą 268,1373 ha. Większość z nich stanowią drogi publiczne i dojazdy do gruntów rolnych i leśnych. Tereny gminne przeznaczone pod zabudowę mają powierzchnię 3,7412 ha.

Jak wynika z powyższych zestawień, gmina dysponuje niewielkim potencjałem w zakresie niezagospodarowanych gruntów będących jej własnością. Decydująca większość gruntów nie będących drogami publicznymi jest własnością prywatną osób fizycznych lub prawnych. W tej sytuacji wszelkie podejmowane z punktu widzenia celów polityki przestrzennej gminy działania będą wiązały się z wyprzedzającym uregulowaniem stosunków własnościowych gruntów wskazanych do realizacji konkretnych przedsięwzięć celu publicznego.

ROZDZIAŁ XII
UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z WYSTĘPOWANIA OBIEKTÓW I TERENÓW
CHRONIONYCH NA PODSTAWIE PRZEPISÓW ODREBNYCH

Na obszarze objętym studium występują obiekty i tereny chronione na podstawie przepisów odrębnych, do których należą:

- 1) obszary i obiekty chronione w myśl ustawy prawo ochrony przyrody, omówione w Rozdziale V,
- 2) obszary i obiekty chronione w myśl ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami, omówione w Rozdziale VI,
- 3) obszary udokumentowanych złóż kopalin i zasobów wód podziemnych, omówione w Rozdziale XIII,
- 4) obszary i strefy chronione w myśl ustawy Prawo wodne omówione w Rozdziale XVII,
- 5) kolejowe tereny zamknięte, wskazane w Decyzji nr 3 Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 24 marca 2014 r. w sprawie ustalenia terenów, przez które przebiegają linie kolejowe, jako terenów zamkniętych (DZ.U. MliR z dnia 27 marca 2014 r. z późn. zm.).

ROZDZIAŁ XIII
UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z WYSTĘPOWANIA OBSZARÓW NATURALNYCH
ZAGROŻEŃ GEOLOGICZNYCH

Naturalnymi zagrożeniami geologicznymi na terenie gminy Wadowice są obszary osuwania się mas ziemnych. Z uwagi na położenie miejscowości na styku Beskidów i pogórza osuwanie się mas ziemnych jest charakterystycznym czynnikiem modelującym stoki.

Na obszarze gminy Wadowice na podstawie „Mapy osuwisk i terenów zagrożonych ruchami masowymi ziemi dla gminy Wadowice” opracowanej przez Państwowy Instytut Geologiczny Państwowy Instytut Badawczy zidentyfikowano osuwiska aktywne ciągle, osuwiska aktywne okresowo oraz osuwiska nieaktywne. Obszary osuwisk rozumiane są jako obszary osuwania się mas ziemnych, których wskazanie w studium jest wymagane zgodnie z przepisami ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym. W opracowaniu na terenie gminy wskazane zostały również tereny zagrożone ruchami masowymi ziemi.

Osuwiska i tereny zagrożone ruchami masowymi należą do terenów mało korzystnych dla celów budowlanych, o bardzo trudnych warunkach posadowienia i realizacji inwestycji. Realizacja zabudowy na tych terenach wiąże się z potencjalnym ryzykiem wystąpienia katastrofy budowlanej, stanowiącej zagrożenie dla bezpieczeństwa ludzi i mienia, dlatego ich przeznaczenie pod zabudowę powinno być ograniczone, a wszystkie tereny wskazane w powyższym opracowaniu należy uznać za obszary o skomplikowanych warunkach gruntowych.

ROZDZIAŁ XIV
UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z WYSTĘPOWANIA UDOKUMENTOWANYCH ZŁOŻ
KOPALIN, ZASOBÓW WÓD PODZIEMNYCH ORAZ UDOKUMENTOWANYCH KOMPLEKSÓW
PODZIEMNEGO SKŁADOWANIA DWUTLENKU WĘGLA

1. ZŁOŻA KOPALIN

Na obszarze objętym studium występują złoża:

- 1) Złoże „Klecza Dolna” KD 5423 – złoże kamieni budowlanych (piaskowców lgockich) rozpoznane szczegółowo, o powierzchni 1,18 ha. Zlokalizowane jest na wyniesieniu Łysa Góra, obecnie nieeksploatowane. Dokumentacja geologiczna zatwierdzona została decyzją nr KZK/012/W/5881/90/92,
- 2) Złoże „Barwałd” KD 812 – złoże kamieni drogowych i budowlanych (piaskowców krośnieńskich), zagospodarowane, o powierzchni 27,84 ha. Złoże zlokalizowane jest w południowo-wschodniej części wzgórza w miejscowości Barwałd. Dokumentacja geologiczna zatwierdzona została decyzją nr KZK/012/W/5784/90/91. Obecnie złoże jest eksploatowane zgodnie z koncesją 20/97 z dnia 18.08.1997 r. uzupełnioną decyzją DGWK/Lp/487-4616/98 z 05.11.98.
- 3) Złoże „Jaroszowice” KN 4473 – złoże kruszyw naturalnych, rozpoznane wstępnie, o powierzchni 64,60 ha. Złoże zlokalizowane jest w miejscowości Jaroszowice i występuje na 3 polach, obecnie jest nieeksploatowane. Dokumentacja geologiczna zatwierdzona została decyzją nr KZK/012/K/3207/75 i KZK/012/K/3207/75/3481/75/79, dla której zatwierdzono „Dodatek nr 1 do dokumentacji geologicznej w kat.C₂, z jakością w kat. B złoża kruszywa naturalnego „Jaroszowice” (rozliczenie zasobów) zawierający ustalenie zasobów geologicznych złoża, wg. stanu na dzień 31.12.2016 r. w ilości: 2 900 tys. Mg - zasoby geologiczne w kat. C₂, o powierzchni 32 ha.
- 4) Złoże „Chocznia” IB 1973 – złoże surowców ilastych ceramiki budowlanej, rozpoznane szczegółowo, o powierzchni 22,8 ha. Złoże położone jest w północno-wschodniej części miejscowości Chocznia, po południowo-zachodniej stronie szosy Wadowice – Frydrychowice, obecnie jest nieeksploatowane, a jego teren zajmują pola uprawne. Dokumentacja geologiczna zatwierdzona została decyzją nr KZK/012/S/2863/78.
- 5) Złoże „Roków” KN 6132 – złoże kruszyw naturalnych (pospółka żwirowo-piaskowa), zagospodarowane, o powierzchni 4,6 ha. Złoże zlokalizowane jest na prawym brzegu rzeki Skawy, w północno-wschodniej części miasta Wadowice. Złoże to eksploatowane jest okresowo. Dokumentacja geologiczna zatwierdzona została decyzją nr 42/94 OŚ.IV-7513/1/94.
- 6) Złoże „Wadowice-Miedzne” KN 14300 – złoże kruszyw naturalnych (żwirowo-piaskowe), rozpoznane szczegółowo, o powierzchni 1,985 ha. Złoże zlokalizowane jest na prawym brzegu rzeki Skawy, w północno-wschodniej części miasta Wadowice. Dokumentacja geologiczna zatwierdzona została decyzją nr NPG-751/1/2010. Dla złoża wydana została decyzja o udzieleniu koncesji na wydobywanie nr NPG.6522.5.2016 z dnia 13.10.2016 r.

W odniesieniu do terenów złóż niezbędne jest takie prowadzenie polityki przestrzennej, które umożliwi ich eksploatację i rekultywację po zaprzestaniu wydobywania.

Dla wyżej wymienionych złóż ustanowione zostały obszary i tereny górnicze:

- dla złoża „Barwałd” ustanowiony został obszar górniczy „Barwałd II” i teren górniczy „Barwałd I”,
- dla złoża „Roków” ustanowiony został obszar i teren górniczy „Roków – Pole Północne 1”,
- dla złoża „Wadowice-Miedzne” ustanowiony został obszar i teren górniczy „Wadowice-Miedzne”.

2. ZASOBY WÓD PODZIEMNYCH

Uwarunkowania wynikające z zasobów wód podziemnych zostały szczegółowo omówione w rozdziale V.

Na obszarze gminy wydzielono 2 udokumentowane zbiorniki wód podziemnych:

- Lokalny Zbiornik Wód Podziemnych nr 447 Zbiornik Warstw Godula (Beskid Mały), wydzielony w południowo-zachodniej części gminy w poziomie podłoża fliszowego,
- Główny Zbiornik Wód Podziemnych nr 444 Dolina rzeki Skawa, wydzielony w obrębie doliny Skawy.

Wyznaczone zostały trzy jednolite części wód podziemnych (JCWPd):

- JCWPd PLGW2000151, obejmująca swym zasięgiem północno-wschodnią część gminy,
- JCWPd PLGW2000152, obejmująca swym zasięgiem centralną i zachodnią część gminy,
- JCWPd PLGW2000153, obejmująca swym zasięgiem wschodni fragment gminy.

Stan ilościowy i chemiczny JCWPd określony został jako dobry, a ocena ryzyka niezagrażona. Do źródeł zagrożeń na przedmiotowym terenie należą potencjalne zanieczyszczenia pochodzące z sektora komunalnego oraz przemysłowego, a także z sektora rolniczego i leśnego (nawozy i środki ochrony roślin).

3. UJĘCIA WÓD PODZIEMNYCH

Na terenie gminy nie występują ujęcia wód podziemnych posiadające ustanowione strefy ochronne.

4. UDOKUMENTOWANE KOMPLEKSY PODZIEMNEGO SKŁADOWANIA DWUTLENKU WĘGLA

Na obszarze objętym studium nie występują udokumentowane kompleksy składowania dwutlenku węgla.

ROZDZIAŁ XV
UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z WYSTĘPOWANIA TERENÓW GÓRNICZYCH
WYZNACZONYCH NA PODSTAWIE PRZEPISÓW ODREBNYCH

Na obszarze gminy występują tereny górnicze:

- „Barwałd I”,
- „Roków – Pole Północne 1”,
- „Wadowice – Miedzne”.

Dla złoża kamieni drogowych i budowlanych „Barwałd” zgodnie z decyzją Marszałka Województwa Małopolskiego znak: SR-IX.7422.2.19.2016.RŁ z dnia 03.08.2016 r. ustanowiono obszar górniczy „Barwałd II” i teren górniczy „Barwałd I”. Obszar górniczy „Barwałd II” wpisany został do rejestru obszarów górniczych pod nr 10-6/5/402. Aktualnie eksploatację górniczą złoża prowadzi Kamieniołom Barwałd Sp. z o.o.

Dla złoża kruszyw naturalnych „Roków” zgodnie z decyzją Starosty Powiatowego w Wadowicach znak: NPD.6522.8.2011.2012 z dnia 27.06.2012 r. ustanowiono obszar i teren górniczy „Roków – Pole Północne 1”. Obszar górniczy „Roków – Pole Północne 1” wpisany został do rejestru obszarów górniczych pod nr 10-6/4/340. Wydobywanie żwiru ze złoża „Roków” prowadzone jest okresowo.

Dla złoża kruszyw naturalnych „Wadowice-Miedzne” zgodnie z decyzją Starosty Powiatowego w Wadowicach znak: NPG.6522.5.2016 z dnia 13.10.2016 r. ustanowiono obszar i teren górniczy „Wadowice-Miedzne”. Obszar górniczy „Wadowice-Miedzne” wpisany został do rejestru obszarów górniczych pod nr 10-6/5/406.

ROZDZIAŁ XVI
UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE ZE STANU SYSTEMÓW KOMUNIKACJI I
INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ, W TYM STOPNIA UPORZĄDKOWANIA GOSPODARKI
WODNO - ŚCIEKOWEJ, ENERGETYCZNEJ ORAZ GOSPODARKI ODPADAMI

Uwarunkowania wynikające ze stanu systemów komunikacji i infrastruktury technicznej przedstawia rysunek IA.

1. SYSTEM KOMUNIKACJI DROGOWEJ

Przez gminę przebiegają drogi krajowe:

- nr 28 relacji Zator – Medyka – granica państwa
- nr 52 relacji granica państwa – Cieszyn – Bielsko-Biała – Głogoczów, przy czym na odcinku granica państwa – Bielsko-Biała stanowi drogę S52.

Dzięki nim gmina posiada połączenia zewnętrzne zarówno na kierunku wschód-zachód, jak i północ-południe. Droga krajowa nr 28 na terenie gminy ma przebieg południkowy (rozpoczyna się w Zatorze, a kończy w Medyce), natomiast droga krajowa nr 52 przebiega na kierunku wschód-zachód (od Cieszyna po włączenie do DK 7 w Głogoczowie pod Krakowem). Długość dróg krajowych na obszarze gminy wynosi 17,5 km.

Drogi krajowe prowadzą przez tereny zainwestowane (w części miasta Wadowice, w Choczni, Kleczy Dolnej, Kleczy Górnej, Jaroszowicach, Barwałdzie Dolnym). Poza północną obwodnicą Wadowic brak jest układów obwodnicowych, wyprowadzających ruch poza najsilniej zabudowane tereny. Uzyskanie wymaganej klasy technicznej dróg w obecnym śladzie jest z punktu widzenia ekonomiczno-technicznego, a także własnościowego trudne do osiągnięcia.

W planach jest tzw. Beskidzka Droga Integracyjna, mająca zastąpić dotychczasowe połączenie Bielska-Białej z Krakowem, czyli obecną DK 52. Jej realizacja ma zagwarantować skrócenie czasów przejazdu na tej trasie, zwiększenie bezpieczeństwa i wyprowadzenie ruchu tranzytowego z centrów miejscowości. Obecnie DK 52 jest bardzo obciążona ruchem, co powoduje znaczne spowolnienie ruchu w okresach szczytów porannych, popołudniowych oraz w dni wolne od pracy. Projektowana inwestycja obejmuje budowę pełnego zakresu dwujezdniowej drogi o klasie S na odcinku Bielsko-Biała (węzeł Suchy Potok) - Głogoczów wraz z węzłami, skrzyżowaniami, drogami poprzecznymi i drogami dojazdowymi, umożliwiającymi bezpieczne połączenie z istniejącą siecią dróg. W związku z jej realizacją planowana jest przebudowa węzła na DK 28. Budowa drogi wymagać będzie rozbiórki wielu budynków mieszkalnych, gospodarczych i innych, które kolidować będą z projektowaną trasą.

Podstawowe powiązania komunikacyjne pomiędzy Wadowicami, a gminami ościennymi realizowane są poprzez drogi powiatowe. Łączna ich długość w gminie wynosi ok. 55,6 km. Do dróg powiatowych należą:

- nr 1779K Babica – Witanowice,
- nr 1780K Wadowice – Wysoka,
- nr 1731K Klecza Dolna – POM,
- nr 1799K Klecza Dolna POM - Zarąbki – Wysoka, (w części droga gminna),
- nr 1782K Kalwaria Zebrzydowska – Brzeźnica,
- nr 1784K Wadowice – Przytkowice,

- nr 1731K Klecza Dolna – Stryszów,
- nr 1733K Gorzeń Górny – Chobot – Koziniec,
- nr 1734K Gorzeń Górny – Ponikiew,
- nr 1735K Wadowice – Zawadka,
- nr 1736K Chocznia – Kaczyna,
- nr 1736K Inwałd – Frydrychowice,
- nr 1767K Wadowice – Wieprz.

Wewnętrzny system powiązań między sołectwami ma charakter nieciągły, co sprawia, że komunikacja między nimi oparta jest również na drogach krajowych. Znaczącą barierą komunikacyjną jest rzeka Skawa, na której znajdują się 2 mosty: w centrum gminy, w ciągu DK 52 oraz na południu, w miejscowości Jaroszowice.

Wszystkie drogi powiatowe posiadają nawierzchnię asfaltową, natomiast drogi gminne w części są utwardzone bez nawierzchni. Drogi gminne mają łączną długość 154,2 km.

Odległości Wadowic od wybranych miast regionu wynoszą:

- 50 km od Krakowa (ok. 1 h 20 minut),
- 36 km od Bielska-Białej (ok. 45 minut),
- 33 km od Oświęcimia (ok. 40 minut),
- 35 km od Myślenic (ok. 45 minut),
- 12 km od Andrychowa (ok. 15 minut),
- 22 km od Suchej Beskidzkiej (ok. 25 minut).

2. SYSTEM KOMUNIKACJI KOLEJOWEJ

Ze wschodu na zachód przebiega linia kolejowa nr 117 relacji Kalwaria Zebrzydowska – Wadowice – Bielsko-Biała. Jest to linia drugorzędnej kategorii, jednotorowa, na której funkcjonuje ruch towarowy i pasażerski. Przewozy Regionalne realizują nią połączenia z Krakowem i Bielsko-Białą z częstotliwością ok. 10 przejazdów na dobę. Na linii znajdują się stacje: Klecza Górna, Klecza Dolna, Wadowice (dworzec), Chocznia i Chocznia Górna.

Z północy do centrum miasta Wadowice przebiega linia nr 103 relacji Trzebinia – Wadowice. Jest to linia nieczynna. Całkowita długość linii kolejowych na terenie gminy wynosi ok. 16 km. Dworzec kolejowy położony jest na wschód od centrum miasta.

3. SYSTEM KOMUNIKACJI AUTOBUSOWEJ

W pobliżu dworca kolejowego znajduje się dworzec autobusowy, który obsługuje autobusy miejskie i dalekobieżne. Z uwagi na korzystne skumulowanie różnych środków transportu, w rejonie tym planuje się lokalizację węzła przesiadkowego typu Park&Ride. Korzystając z komunikacji autobusowej z Wadowic można udać się w podróż w następujących kierunkach: Kraków, Katowice, Bielsko-Biała, Wieprz, Sucha Beskidzka, Cieszyn, Wisła, Zawoja, Frydrychowice, Bytom, Kłodzko, Kudowa-Zdrój, Nowy Sącz, Nowy Targ, Nysa, Opole, Oświęcim, Rybnik, Zakopane. Przewozy są realizowane przez przewoźników: PKS w Kłodzku S.A., MK Trans, TRAF-Line, Bryl & Wójcik Sp. z o.o. Kraków, PKS Pasyk Sp. z o.o., PKS w Pszczynie Sp. z o.o., MUT JaN II, Orient Ekspres (przewozy międzynarodowe).

Na terenie miasta działa darmowa autobusowa komunikacja miejska. Busy miejskie rozwożą mieszkańców z centrum i dworca po osiedlach, a następnie z osiedli zwożą ich do centrum – na Plac Kościuszki i dworzec. W ten sposób z głównych przystanków w mieście można się dostać na główne osiedla i do dużych szkół (licea powiatowe), a z osiedli np. do przychodni zdrowia.

Miejski bus zatrzymuje się na 13 istniejących przystankach w mieście. Na każdym postoju jest tablica z godzinowy rozkładem jazdy. Bus kursuje od poniedziałku do soboty wykonując pętlę z dworca autobusowego przez ul. Lwowską, Putka, Zegadłowicza, Niwy, Al. Wolności, Karmelicką, Plac Kościuszki, Mickiewicza, Gimnazjalną, Sikorskiego, ul. Wojska Polskiego i Piłsudskiego.

4. TRANSPORT LOTNICZY

Na terenie gminy występują 3 lądowiska śmigłowcowe:

- sanitarne lądowisko śmigłowców sanitarnych i ratowniczych Wadowice-Szpital, przy ul. Karmelickiej 5, zarządzane przez Zespół Zakładów Opieki Zdrowotnej w Wadowicach, przeznaczone do wykonywania startów i lądowań w dzień i w nocy o dopuszczalnej masie startowej do 5700 kg, wpisane do ewidencji lądowisk Urzędu Lotnictwa Cywilnego pod numerem 232,
- lądowisko Maspex-Wadowice na terenie firmy Grupa Maspex Sp. z o.o., wpisane do ewidencji lądowisk Urzędu Lotnictwa Cywilnego pod numerem 226,
- lądowisko TDJ S.A. Klecza, położone około 6 km na południowy wschód od miasta, przeznaczone do wykonywania startów i lądowań śmigłowców zarówno w dzień jak i w nocy, o dopuszczalnej masie startowej do 5700 kg, wpisane do ewidencji lądowisk Urzędu Lotnictwa Cywilnego pod numerem 241.

5. INFRASTRUKTURA TECHNICZNA – SIEĆ ELEKTROENERGETYCZNA

Dostawcą energii elektrycznej dla gminy Wadowice jest ENION S.A. Oddział Beskidzka Energetyka w Bielsku-Białej. Energia do Wadowic dostarczana jest liniami napowietrznymi 110 kV Poręba-Andrychów, z odczepem do Wadowic i Poręba-Zaskawie, która w Wadowicach rozdziela się na Zaskawie-Kalwaria i Zaskawie-Sucha. W skład infrastruktury elektroenergetycznej wchodzi:

- stacje elektroenergetyczne wewnętrzne 110/15 kV „Wadowice” i „Zaskawie”,
- stacje elektroenergetyczne wewnętrzne 15/0,4 kV,
- stacje elektroenergetyczne słupowe 15/0,4 kV,
- linie 110 kV jednotorowe napowietrzne – 18,5 km: Poręba – Andrychów – Wadowice, Poręba – Zaskawie, Zaskawie – Sucha, Zaskawie - Kalwaria,
- linie 15 kV napowietrzne – 145,5 km,
- linie 15 kV kablowe – 16,2 km,
- linie napowietrzne 0,4 kV – 469 km,
- linie kablowe 0,4 kV – 52 km.

Infrastruktura elektroenergetyczna w gminie Wadowice jest wystarczająca, aby zaopatrzyć w energię elektryczną zarówno odbiorców indywidualnych, jak i instytucje publiczne oraz przedsiębiorstwa. Ponadto sieć nie stanowi bariery rozwojowej dla dalszego inwestowania.

6. INFRASTRUKTURA TECHNICZNA – SIEĆ GAZOWA

Gmina Wadowice posiada stosunkowo wysoki stopień gazyfikacji – w 2015 roku 71,3% mieszkańców posiadało dostęp do sieci gazowej. Jej długość to jedna z mocniejszych stron gminy Wadowice, jak i całego powiatu wadowickiego. Powiat wadowicki pod względem długości sieci zajmuje drugą pozycję za powiatem krakowskim. Istotny wpływ na tą pozycję miał dynamiczny rozwój infrastruktury energetycznej w Polsce w latach 1990-2000, kiedy w Wadowicach wzrosła długość sieci gazowej z 64,9 km do 280,6 km. Obecnie sieć gazowa w gminie ma długość 322 km. Składają się na nią odcinki średnio- i niskoprężne wraz z odpowiednimi przyłączami. W 2015 roku w gminie było 8 435 odbiorców gazu, w tym 4 414 odbiorców ogrzewających nim mieszkania (na 12 120 mieszkań ogółem).

Sieć gazowa na terenie gminy Wadowice jest w większości nowa, w związku z tym jej stan techniczny jest dobry. W gminie istnieją znaczne rezerwy dostępności gazu wynikające ze stosunkowo niewielkiego obciążenia stacji redukcyjno-pomiarowych i dużych rezerw w przepustowości sieci średniego ciśnienia. Rezerwy te pozwalają na przyjęcie nowych odbiorców z uwzględnieniem poboru gazu dla potrzeb grzewczych.

7. INFRASTRUKTURA TECHNICZNA – WODOCIĄGI

Zaopatrzenie w wodę Gminy Wadowice następuje z komunalnej sieci wodociągowej działającej w oparciu o własne ujęcie wody na rzece Skawie o wydajności 200 l/sek. System wodociągowy ponadto składa się z Zakładu Uzdatniania Wody, zbiorników wyrównawczych w sąsiedztwie Parku Miejskiego (2x2000 m³, zapas wody na 24 godziny) oraz sieci wodociągowej z podłączeniami do budynków.

Woda pochodząca z ujęcia kierowana jest do Zakładu Uzdatniania Wody, a następnie poprzez system zbiorników i pompowni rozprowadzana do odbiorców siecią rurociągów magistralnych i rozdzielczych. Dla prawidłowego funkcjonowania systemu dostarczania wody do wyżej położonych części wsi zbudowano hydrofornie (w Choczni, Gorzeniu Dolnym, Kleczy Dolnej-Zarąbkach i Zawadce) oraz zbiornik wyrównawczy (2x150 m³, zapas wody na 24 godz.) w Kleczy Dolnej-Zarąbkach. Kilka wsi w Gminie nie jest podłączona do miejskiego wodociągu (Babica, Kaczyna, Ponikiew, Roków, Stanisław Górny, Wysoka). Ze względu na ich położenie w najwyższych partiach terenu gminy (z wyjątkiem Rokowa), wybudowanie tam wodociągu wymagać będzie znacznych nakładów finansowych. Większość gospodarstw w tych wsiach korzysta obecnie z lokalnych wodociągów grawitacyjnych lub studni indywidualnych. Brak wodociągu jest istotną barierą dla dalszego rozwoju tych miejscowości. Odsetek mieszkańców miasta posiadających dostęp do sieci wodociągowej wynosi 99,9%, podczas gdy obszarze wiejskim jedynie 67,0%.

Ujęcie brzegowe wody gminy Wadowice wsparte jest ujęciem drenażowym (sączek i zbiorniki filtracyjne). Jakość wody przez większość roku jest dobra, ale szczególnie w okresach wysokiej mętności, a więc obniżenia jakości wody surowej (opady, zamulenia itp.), istniejące filtry pośpieszne o złożu piaszkowym 60 cm są niewystarczające. Mętność wody wzrasta wtedy z około 20 mg/l do nawet 2000 mg/l. Dla poprawy jakości wody wykonano obok rzeki dwa zbiorniki ziemne, do których woda dostaje się przez infiltrację. Uzyskana w ten sposób woda ma odpowiednią jakość, ale rozwiązanie takie ma wady. Pierwszą jest zbyt mała wydajność, ze względu na zbyt małą pojemność zbiorników, która będzie się zmniejszać w miarę osadzania zanieczyszczeń, przy braku możliwości rozbudowy czy oczyszczenia (wyplukiwania). Zbiorniki zagrożone są także w przypadku fali powodziowej, która może

je zalać i zamulić. Konieczne jest więc zabezpieczenie możliwości dostarczania wody w sytuacjach zagrożenia powodziowego.

Dla ujęcia ustanowione zostały strefa ochrony bezpośredniej i strefa ochrony pośredniej, co zostało omówione w rozdziale V.

Istniejący układ sieci wodociągowej umożliwia rozwój systemu, jednak należy liczyć się z koniecznością dużych nakładów inwestycyjnych szczególnie, jeżeli chodzi o wykonanie sieci wodociągowej w miejscowościach położonych najwyżej w gminie tj. Babica, Kaczyna, Ponikiew, Stanisław Górny, Wysoka.

8. INFRASTRUKTURA TECHNICZNA – KANALIZACJA

Długość czynnej sieci kanalizacyjnej w całej gminie wynosi 175,5 km i obejmuje 67,4% mieszkańców.

Ścieki z terenu miasta Wadowice odprowadzane są do oczyszczalni za pomocą systemu kanalizacji sanitarnej i ogólnospławnej. Sieć obsługuje obecnie ok. 89,9% ogółu mieszkańców miasta. Stan techniczny sieci jest zróżnicowany, w zależności od czasu powstania i materiału, z którego została wykonana.

Ścieki z części sołectw położonych na lewym brzegu rzeki Skawy odprowadzane są i oczyszczane w oczyszczalni ścieków w Wadowicach. Sieć kanalizacji sanitarnej na wsiach wykonana jest z PCW, jej stan techniczny nie budzi zastrzeżeń. Na terenach wiejskich sieć jest sukcesywnie rozbudowywana, o czym świadczy wzrost odsetka mieszkańców posiadających do niej dostęp - z 21,7% w 2005 r. do 44,6% w 2015 r. Wywóz nieczystości z gospodarstw na terenach nie skanalizowanych odbywa się beczkowozami ze zbiorników wybieralnych (szamb). Zbiorniki te stanowią istotne zagrożenie dla środowiska, przede wszystkim dla ziemi oraz wód podziemnych. Konieczna jest jednak dalsza rozbudowa systemu kanalizacji. W niektórych miejscowościach z uwagi m.in. na ukształtowanie terenu budowa kanalizacji może okazać się utrudniona lub nieopłacalna ekonomicznie. Brak kanalizacji stanowi barierę dla dalszego rozwoju zabudowy na tych obszarach.

Niedobory w zakresie obsługi kanalizacji sanitarnej zanotowano w: Babicy, Barwałdzie Dolnym, Kleczy Dolnej, Kleczy Górnej, Rokowie, Stanisławie Górnym i Wysokiej.

Odprowadzeniu ścieków z terenów, na których nie można zastosować systemu grawitacyjnego służą 3 przepompownie - przy ul. Piłsudskiego (gdzie trafiają ścieki z rejonu ul. Nadbrzeżnej w Wadowicach), przy ul. Błonie (ścieki z Jaroszwic-Zbywaczówki, Gorzenia Górnego, Gorzenia Dolnego oraz Świnnej Poręby w gminie Mucharz) oraz przy ul. Podstawie (ścieki z części miasta Wadowice o tej samej nazwie).

Oczyszczalnia ścieków w Wadowicach oczyszcza ścieki bytowo-gospodarcze pochodzące z gospodarstw domowych oraz ścieki przemysłowe z terenu miasta i Gminy. Składa się z części mechanicznej (kraty mechaniczne i piaskownik) i biologicznej (oczyszczanie metodą osadu czynnego oraz tlenowa stabilizacja osadu nadmiernego i jego zagęszczanie).

W ramach projektu p.n. „Gospodarka wodno-ściekowa na terenie aglomeracji wadowickiej” realizowanego w latach 2004 – 2010, współfinansowanego przez Europejski Fundusz Spójności, oczyszczalnię (wybudowaną w latach 70-tych XX wieku) poddano modernizacji i rozbudowie. W wyniku realizacji inwestycji została osiągnięta zdolność oczyszczania ścieków zgodnie z dyrektywą 91/271/EEC. Docelowa przepustowość oczyszczalni ścieków to 8600 m³/d.

9. INFRASTRUKTURA TECHNICZNA – CIEPŁOWNICTWO

Potrzeby w zakresie energii cieplnej na cele grzewcze i przygotowanie ciepłej wody użytkowej zaspokajane są przez:

- kotłownie rejonowe eksploatowane przez Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej „Termowad” Sp. z o.o.,
- kotłownie przemysłowe,
- kotłownie lokalne,
- indywidualne źródła i urządzenia grzewcze na paliwa stałe, ciekłe i elektryczne.

Głównym dostawcą energii cieplnej dla miasta Wadowice jest komunalne Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej „Termowad” sp. z o.o. Większość energii cieplnej wytwarzana jest w kotłowni rejonowej przy ul. Młyńskiej (węglowej) o mocy zainstalowanej 37,74 MW, a pozostała część w 4 kotłowniach gazowych o mocy zainstalowanej 2,49 MW. Kotłownia gazowa przy ul. M. Wadowity wykorzystywana jest w sezonie grzewczym do produkcji ciepła na potrzeby centralnego ogrzewania. Pozostałe 3 kotłownie gazowe (przy ul. Bałysa, Niwy i Lwowskiej) służą do wytwarzania ciepła na potrzeby ciepłej wody użytkowej. Ponadto przedsiębiorstwo posiada 5 grupowych stacji wymienników ciepła. Głównymi odbiorcami ciepła są: Spółdzielnia Mieszkaniowa, Spółka KOMWAD, Zespół Zakładów Opieki Zdrowotnej, Zakład Karny, Sąd Rejonowy, Zespoły Szkół Publicznych oraz odbiorcy instytucjonalni i indywidualni. Całkowita długość sieci wynosi 17 504 km. W zakresie wytwarzania ciepła kotłownia rejonowa ma nadmiar mocy produkcyjnej w ilości ok. 10 MW, dlatego w celu zwiększenia stopnia wykorzystania potencjału wytwórczego planuje się rozbudowę infrastruktury ciepłowniczej. Możliwości podłączenia nowych obiektów istnieją szczególnie w obszarze pomiędzy ul. Piłsudskiego i Sienkiewicza do rzeki Choczenki oraz pomiędzy ul. dr Józefa Putka i Polną, przy ul. Fabrycznej, pomiędzy ul. Wincentego Bałysa, Podgórką i Zieloną.

Gmina opracowała Program Ograniczenia Niskiej Emisji dla Gminy Wadowice, w którym przedstawiono potrzeby i oczekiwania mieszkańców związane z gospodarką ciepłą oraz propozycje działań zmierzających do poprawy stanu obecnego w tym zakresie. Przyczyną zanieczyszczenia powietrza są głównie instalacje centralnego ogrzewania i kotły węglowe w budynkach indywidualnych: w dużej części nieefektywne, opalane gorszymi gatunkami węgla lub mialu, często produkcji domowej. Powoduje to duże zużycie paliwa i wytworzenie znacznych ilości zanieczyszczeń pyłowo-gazowych m.in. CO, CO₂, SO₂, NO_x, wielopierścieniowe węglowodory aromatyczne (WWA), dioksyne, furany oraz pyły i metale ciężkie. W programie przewiduje się, oprócz przyłączenia do miejskiej sieci ciepłowniczej, zmniejszenie emisji do atmosfery poprzez wymianę niskosprawnych i nieekologicznych kotłów i pieców na nowoczesne urządzenia grzewcze (kotły ekologiczne węglowe, gazowe, olejowe), zastosowanie odnawialnych źródeł energii (kotły na biomasę, kolektory słoneczne) lub montaż pompy ciepła.

Od stycznia 2017 r. obowiązuje uchwała Sejmiku Województwa Małopolskiego w sprawie wprowadzenia na obszarze województwa małopolskiego ograniczeń i zakazów w zakresie eksploatacji instalacji, w których następuje spalanie paliw, która wprowadza regulacje w zakresie spalania paliw stałych.

10. INFRASTRUKTURA TECHNICZNA – SIECI TELEKOMUNIKACYJNE

W związku z postępującym rozwojem technologii telekomunikacyjnych, zastosowaniem sieci telefonii bezprzewodowej i stałą poprawą dostępności do internetu dostępność usług telekomunikacyjnych na terenie gminy należy uznać za wystarczającą.

11. GOSPODARKA ODPADAMI

System Gospodarowania Odpadami Komunalnymi na terenie Gminy Wadowice funkcjonuje w oparciu o zapisy „Regulaminu utrzymania czystości i porządku na terenie Gminy Wadowice”. Gospodarka odpadami na terenie gminy obejmuje zorganizowany: odbiór, transport i zagospodarowanie odpadów komunalnych w Regionalnej Instalacji Przetwarzania Odpadów Komunalnych w Choczni ul. T. Kościuszki 304. Selektywna zbiórka odpadów prowadzona jest z wyodrębnieniem szkła, makulatury, tworzyw sztucznych, odpadów biodegradowalnych oraz popiołów i żużli. Ponadto na terenie Gminy wprowadzono zbiórkę odpadów problemowych (remontowych, wielkogabarytowych, zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego oraz odpadów medycznych).

W roku 2015 gmina osiągnęła poziom recyklingu i przygotowania do ponownego użycia segregowanych frakcji równy 36%.

Odpady dostarczane są do Regionalnej Instalacji Przetwarzania Odpadów Komunalnych w Choczni (RIPOK), zlokalizowanej w odległości ok. 600 m w stronę północno-zachodnią od drogi Wadowice – Bielsko-Biała. W skład Regionalnej Instalacji Przetwarzania Odpadów Komunalnych wchodzi:

- Instalacja do „Mechaniczno Biologicznego Przetwarzania” odpadów komunalnych;
- Kompostownia;
- Składowiska odpadów innych niż niebezpieczne.

Instalacja ta zapewnia:

- odzysk surowców wtórnych z odpadów komunalnych zmieszanych oraz zbieranych selektywnie, z wydzieleniem surowców wtórnych i materiałów opakowaniowych,
- wydzielenie i doczyszczanie frakcji odpadów ulegających biodegradacji przeznaczonej do kompostowania z odpadów komunalnych niesegregowanych,
- prasowanie surowców wtórnych,
- automatyczny załadunek odpadów pozostałych po procesie segregacji do kontenerów, celem wywiezienia na kwaterę składowiska odpadów lub transport tych odpadów zespołem przenośników taśmowych bezpośrednio na kwaterę składowiska,
- selektywne wydzielenie i doczyszczanie metali nieżelaznych i żelaznych,
- wydzielenie odpadów wielkogabarytowych i niebezpiecznych,
- kompostowanie odpadów biodegradowalnych,
- składowanie odpadów balastowych (niezdatnych do dalszego przetwarzania).

Instalacja wybudowana została zgodnie z nowoczesnymi technologiami tak, aby zminimalizować oddziaływanie przetwarzanych odpadów na środowisko. Teren otoczono rowami melioracyjnymi przechwytyjącymi wody powierzchniowe i wody z wylotów drenarskich.

Składowisko odpadów zostało zabezpieczone warstwą izolacyjną przed zanieczyszczeniem wód gruntowych i powierzchniowych oraz zabezpieczone przed działaniem gazu wysypiskowego przez budowę studni odgazowujących.

12. ODNAWIALNE ŹRÓDŁA ENERGII

Energia ze źródeł odnawialnych nie jest powszechnie wykorzystywana na obszarze gminy, jednak w związku z potrzebą ochrony środowiska poprzez ograniczenie niskiej emisji w perspektywie najbliższych lat przewiduje się wzrost wykorzystania energii odnawialnej: głównie słonecznej, energii z biomasy i energii geotermalnej. W Programie Ograniczenia Niskiej Emisji dla Gminy Wadowice proponuje się montaż kolektorów słonecznych, kotłów na biomasę i pomp ciepła.

Najczęściej stosowanym i dostępnym źródłem energii odnawialnej jest energia słoneczna. Może być ona przetwarzana w energię ciepłą w kolektorach cieczowych i powietrznych lub w energię elektryczną w ogniwach fotowoltaicznych. Wykorzystanie energii słonecznej może mieć miejsce w budownictwie, szczególnie w nowym, poprzez odpowiednie usytuowanie i konstrukcję budynków (technologia pasywna), zastosowanie odpowiednich technologii i urządzeń umożliwiających wykorzystanie promieniowania słonecznego do podgrzewania ciepłej wody użytkowej i ogrzewania pomieszczeń (technologia aktywna). Możliwe jest także wyznaczenie obszarów, szczególnie stoków o południowej ekspozycji pod realizację elektrowni solarnych.

Ze względu na liczne cenne siedliska ptasie na terenie gminy, lokalizacja elektrowni wiatrowych jest niewskazana.

Według materiałów archiwalnych wody poziomu fliszowego w północno – wschodniej części zostały zaliczone do potencjalnych basenów wód geotermalnych. Znaczącym ograniczeniem są jednak środki finansowe które powinny zostać przeznaczone na budowę instalacji.

ROZDZIAŁ XVII
UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z ZADAŃ SŁUŻĄCYCH REALIZACJI
PONADLOKALNYCH CELÓW PUBLICZNYCH

Zgodnie z ustawą o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym w studium należy uwzględnić obszary, na których rozmieszczone będą inwestycje celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym, zgodnie z ustaleniami planu zagospodarowania przestrzennego województwa oraz programami zawierającymi zadania rządowe, służące realizacji inwestycji celu publicznego o znaczeniu krajowym. Zadania te zostały zapisane w ustaleniach Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Małopolskiego (przyjęty Nr XLVII/732/18 Sejmiku Województwa Małopolskiego z dnia 26 marca 2018 r., Dz. Urz. Woj. Małopolskiego poz. 3215 z 18 kwietnia 2018r.) jako kluczowe projekty i inicjatywy służące realizacji planu:

- 1) w zakresie transportu i komunikacji:
 - zakup nowoczesnego technologicznie taboru kolejowego na potrzeby rozwoju kolei małopolskich, w tym kolei aglomeracyjnych.
 - modernizację linii kolejowych Lanckorona – Bielsko-Biała,
 - budowa parkingów parkuj i jedź (P&R) przy stacjach kolejowych, węzłach przesiadkowych.
 - przebudowa drogi krajowej nr 52 Bielsko Biała – Wadowice – Głogoczów z obejściami miast Kęty, Andrychów, Wadowice, Kalwaria Zebrzydowska (tzw. BDI - „Beskidzka Droga Integracyjna”)
 - budowa tras rowerowych Velo Małopolska
- 2) w zakresie infrastruktury:
 - uzupełnienie sieci gazowniczej na obszarach gmin bez instalacji gazu sieciowego.
 - wsparcie dla tworzenia klastrów/spółdzielni energetycznych w oparciu o OZE.
 - wsparcie dla budowy spalarni biomasy i biogazowni,
 - likwidacja dysproporcji w obszarach o przewadze odsetka korzystających z kanalizacji w stosunku do korzystających z wodociągów (szczególnie w obszarach funkcjonalnych „Farma” i „Klin”),
 - stopniowa likwidacja „białych plam” w zakresie dostępu do sieci szerokopasmowych, jak również „białych plam” w pokryciu zasięgiem sieci komórkowych,
 - dostęp do bezpłatnej sieci Wi-Fi w miejscach publicznych.
- 3) w zakresie infrastruktury przeciwpowodziowej:
 - ukończenie budowy Zbiornika Świnna-Poręba (Jezioro Mucharskie)
- 4) w zakresie środowiska:
 - uchwalenie planów ochrony istniejących Parków krajobrazowych
 - ustanowienie i ochrona ekologicznych obszarów węzłowych i korytarzy ekologicznych
 - powstanie ośrodków edukacji ekologicznej przy parkach krajobrazowych,
- 5) w zakresie kształtowania krajobrazu:

- rewitalizacja zespołów krajobrazowych dworskich lub pałacowo-parkowych,
- 6) w zakresie rozwoju i rewitalizacji miast:
- wyposażenie ośrodków miejskich danego poziomu w zbiór instytucji usługowych i obiektów infrastruktury społecznej.
 - rewitalizacja centrów miejscowości,
 - utworzenie wielofunkcyjnych terenów sportowo-rekreacyjnych,
 - rozwój centrów doradztwa zawodowego i personalnego w głównych ośrodkach rozwoju – regionalnych oraz powiatowych,
 - rewitalizacja starszych zasobów mieszkaniowych, rozbudowa subsydiowanych mieszkań socjalnych i komunalnych, zapewnienia odpowiedniej podaży niedrogich i uzbrojonych terenów pod budownictwo jednorodzinne oraz budowy mieszkań czynszowych na wynajem,
- 7) w zakresie rozwoju wsi i obszarów wiejskich:
- rozwój terenów i obszarów gospodarki rybackiej – modernizacja i odbudowa stawów rybackich dla umożliwienia wysokojakościowej produkcji rybackiej,
 - ochrona gleb przed erozją wietrzną – wprowadzanie zadrzewień i zalesień śródpolnych,
- 8) w zakresie infrastruktury społecznej:
- budowa nowych i modernizacja powiatowych budynków bibliotecznych w kierunku podwyższenia standardów, tworzenia nowoczesnych miejsc spotkań, poprawienia jakości i stanu księgozbiorów, multimediiów.
 - rozwój średniego szkolnictwa zawodowego z zapleczem warsztatowym w każdym z ośrodków powiatowych.
 - modernizacja kształcenia zawodowego w Małopolsce – utworzenie Centrów Kompetencji Zawodowych w branży społeczno-medycznej i turystyczno-gastronomicznej oraz doposażenie placówek w sprzęt i materiały dydaktyczne.
 - lokalizacja nowych i rozbudowa istniejących domów pomocy społecznej,
- 9) w zakresie gospodarki:
- tworzenie nowych Stref Aktywności Gospodarczej – obszary położone wzdłuż przyszłej Beskidzkiej Drogi Integracyjnej
- 10) w zakresie przemysłu czasu wolnego:
- ochrona zabytków Małopolski – wspieranie wieloletnich zadań budowlanych i konserwatorskich mających na celu poprawę stanu i sposobu użytkowania zabytków oraz przeciwdziałanie ich degradacji,
 - opracowanie studium uwarunkowań i strategii działań kompleksowego zagospodarowania Zbiornika Świnna-Poręba (Jeziora Mucharskiego),
 - wprowadzenie krajowego systemu ewidencji i oznaczeń dróg rowerowych,

- budowa tras rowerowych EuroVelo oraz połączeń z nowymi i istniejącymi lokalnymi szlakami rowerowymi, wyposażenie ich w odpowiednią infrastrukturę turystyczną, miejsca odpoczynku z wiatami i małą infrastrukturą czy kładkami pieszo-rowerowymi poprawiającymi dostępność.
- szlaki kulturowe Małopolski – realizacja prac łączących ochronę i zachowanie dziedzictwa dla przyszłych pokoleń z kreowaniem wizerunku regionu i zwiększaniem ruchu turystycznego: wyposażenie w wiaty, miejsca odpoczynku i postoju dla pieszych, rowerzystów i turystów zmotoryzowanych, przegląd istniejących tablic informacyjnych pod kątem ich jakości i stanu technicznego .
- budowa obiektów sportowych dla uprawiania lekkiej atletyki,
- budowa wież i punktów widokowych, wyposażenie w wiaty i miejsca odpoczynku, wzmocnienie działań promocyjnych i inwestycyjnych w obszarach niewykorzystanych potencjałów turystycznych,

W przyjętej koncepcji przestrzennego zagospodarowania kraju 2030 (Monitor Polski, z dnia 27 kwietnia 2012 r. poz. 252) wprowadzono **cel strategiczny polityki przestrzennego zagospodarowania kraju**. Jest nim: Efektywne wykorzystanie przestrzeni kraju i jej terytorialnie zróżnicowanych potencjałów rozwojowych dla osiągnięcia ogólnych celów rozwojowych – konkurencyjności, zwiększenia zatrudnienia, sprawności funkcjonowania państwa oraz spójności w wymiarze społecznym, gospodarczym i terytorialnym w długim okresie. Drogą do zapewnienia realizacji celu strategicznego polityki przestrzennego zagospodarowania kraju jest koncentracja działań podmiotów publicznych w wybranych obszarach tematycznych i na wyodrębnionych terytoriach. Wybór celów i obszarów interwencji wynika z diagnozy sytuacji, w tym najważniejszych uwarunkowań rozwojowych oraz trendów rozwojowych kraju na tle międzynarodowym, przede wszystkim w skali Unii Europejskiej. Cele wraz z odpowiednimi instrumentami powinny zapewnić realizację wizji przestrzennego zagospodarowania Polski 2030. Rozwój będzie wymagał wzmocnienia i wykorzystania potencjału wewnętrznego regionów, zwłaszcza bazującego na unikatowych zasobach kulturowych i przyrodniczych oraz kapitale ludzkim. Specjalizacja regionów będzie sprzyjać koncentracji wysiłku na realizacji ambicji strategii Europa 2020. Sześć przedstawionych poniżej celów polityki przestrzennego zagospodarowania kraju nie może być traktowanych rozłącznie. Odnosząc się do elementów struktury przestrzennej kraju, są ze sobą ściśle powiązane i dopełniają się wzajemnie:

- Podwyższenie konkurencyjności głównych ośrodków miejskich Polski w przestrzeni europejskiej poprzez ich integrację funkcjonalną przy zachowaniu policentrycznej struktury systemu osadniczego sprzyjającej spójności.
- Poprawa spójności wewnętrznej i terytorialne równoważenie rozwoju kraju poprzez promowanie integracji funkcjonalnej, tworzenie warunków dla rozprzestrzeniania się czynników rozwoju, wielofunkcyjny rozwój obszarów wiejskich oraz wykorzystanie potencjału wewnętrznego wszystkich terytoriów.
- Poprawa dostępności terytorialnej kraju w różnych skalach przestrzennych poprzez rozwijanie infrastruktury transportowej i telekomunikacyjnej.
- Kształtowanie struktur przestrzennych wspierających osiągnięcie i utrzymanie wysokiej jakości środowiska przyrodniczego i walorów krajobrazowych Polski.

- Zwiększenie odporności struktury przestrzennej na zagrożenia naturalne i utratę bezpieczeństwa energetycznego oraz kształtowanie struktur przestrzennych wspierających zdolności obronne państwa.
- Przywrócenie i utrwalenie ładu przestrzennego.

ROZDZIAŁ XVIII
UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z WYMAGAŃ DOTYCZĄCYCH OCHRONY
PRZECIWPOWODZIOWEJ

Na podstawie map zagrożenia powodziowego (MZP) dla rzeki Skawy oraz dla na podstawie „Studium określającego granice obszarów bezpośredniego zagrożenia powodzią dla terenów nieobwałowanych w zlewni Skawy” zidentyfikowano:

- 1) obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest niskie i wynosi raz na 500 lat,
- 2) obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi raz na 100 lat,
- 3) obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest wysokie i wynosi raz na 10 lat,
- 4) obszary obejmujące tereny narażone na zalanie w przypadku zniszczenia lub uszkodzenia wału przeciwpowodziowego,
- 5) wały przeciwpowodziowe,
- 6) zasięg zalewu o prawdopodobieństwie przewyższenia 1% dla potoków: Choczenka, Dąbrówka, Kleczanka, Ponikiewka i Wysoka.

Obszary szczególnego zagrożenia powodzią obejmują:

- a) obszary szczególnego zagrożenia powodzią, określone na podstawie map zagrożenia powodziowego (MZP) dla rzeki Skawy, w tym:
 - obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest wysokie i wynosi raz na 10 lat (Q10%),
 - obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi raz na 100 lat (Q1%);
- b) obszary szczególnego zagrożenia powodzią dla potoków: Choczenka, Dąbrówka, Kleczanka, Ponikiewka i Wysoka, określone w oparciu o zasięg zalewu o prawdopodobieństwie przewyższenia 1% zgodnie ze „Studium określającym granice obszarów bezpośredniego zagrożenia powodzią dla terenów nieobwałowanych w zlewni Skawy”.
- c) tereny pomiędzy brzegiem rzeki, a wałem przeciwpowodziowym.

Obszary te podlegają zakazom i ograniczeniom wynikającym z obowiązujących przepisów prawa wodnego.

ROZDZIAŁ XIX

WNIOSKI I WYTYCZNE Z UWARUNKOWAŃ ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

1. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z DOTYCHCZASOWEGO PRZEZNACZENIA, ZAGOSPODAROWANIA I UZBROJENIA TERENU

- 1) Uwarunkowania wynikające z dotychczasowego zagospodarowania i przeznaczenia terenów oraz zasięgów istniejących sieci infrastruktury technicznej są podstawową wytyczną dla określania kierunków przeznaczenia terenów oraz zasięgu planowanych terenów zurbanizowanych.
- 2) Cały obszar gminy objęty jest obowiązującymi miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego, których ustalenia powinny być uwzględnione w studium.
- 3) W ustawowym terminie przyjmowania wniosków oraz na etapie poprzedzającym procedurę sporządzenia studium, zgłoszono znaczną ilość terenów, w których wskazano na potrzebę zmiany dotychczasowego przeznaczenia terenów. Powinny one w miarę możliwości zostać uwzględnione w studium i powodować modyfikację przeznaczeń terenów ustalonych w planach.

2. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE ZE STANU ŁADU PRZESTRZENNEGO I WYMOGÓW JEGO OCHRONY

- 1) W zakresie wymogu ochrony ładu przestrzennego konieczne jest przyjęcie polityki przestrzennej zmierzającej do utrzymania gdzie to możliwe zwartych terenów zabudowanych, oddzielonych od siebie kompleksami terenów otwartych - pól uprawnych lub terenów zieleni. Studium winno zagwarantować niedopuszczanie do zlewania się poszczególnych miejscowości, utrzymanie ich zwartego charakteru, ochronę charakterystycznych panoram i wglądów. Istotne jest również niedopuszczanie do powstawania konfliktów przestrzennych związanych z kierunkami przeznaczenia terenu czy intensywnością jego zagospodarowania.
- 2) Przekształcenia stanu zagospodarowania rzutujące na stan ładu przestrzennego wiązać się będą z projektowanym śladem drogi krajowej nr 52 (w przyszłości drogi ekspresowej). Planowany przebieg drogi ekspresowej S52 ma duże znaczenie dla stanu ładu przestrzennego, który pomimo, że został wyznaczony przez tereny najslabiej zabudowane, rzutować będzie na sposób zagospodarowania terenów sąsiednich oraz odbiór krajobrazu.

3. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE ZE STANU ŚRODOWISKA, W TYM STANU ROLNICZEJ I LEŚNEJ PRZESTRZENI PRODUKCYJNEJ, WIELKOŚCI I JAKOŚCI ZASOBÓW WODNYCH ORAZ WYMOGÓW OCHRONY ŚRODOWISKA, PRZYRODY I KRAJOBRAZU KULTUROWEGO

- 1) Urozmaicona rzeźba terenu jak i sąsiedztwo doliny Skawy, pagórkowatych wzniesień Pogórza Śląskiego i Wielickiego oraz stromych stoków Beskidu Małego powodują, że Gmina Wadowice jest atrakcyjnym obszarem dla rozwoju budownictwa mieszkaniowego i rekreacyjnego.
- 2) Na terenie gminy Wadowice znajdują się strefy ochrony bezpośredniej i pośredniej ujęcia wody powierzchniowej z rzeki Skawy oraz przebiega granica strefy ochronnej pośredniej dla ujęcia wody powierzchniowej rzeki Skawinka. W zakresie poszczególnych stref ochrony obowiązują zakazy

w zakresie użytkowania gruntów i sposobu ich zagospodarowania, zawarte w rozporządzeniach Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Krakowie.

- 3) W Gminie Wadowice wyznaczono dziewięć jednolitych części wód podziemnych. Możliwość osiągnięcia celów środowiskowych jest zagrożona dla wszystkich JCWP na terenie gminy. Zagrożenie dla stanu czystości wód powierzchniowych stanowią wprowadzane do nich ścieki komunalne, przemysłowe i pochodzące z terenów rolnych, a także zanieczyszczenia z wód opadowych, spływy z zanieczyszczonych powierzchni utwardzonych oraz nawozy i środki ochrony roślin.
- 4) Na terenie gminy występuje zjawisko wysokiego zanieczyszczenia powietrza, które wynika z emisji spalin przez pojazdy mechaniczne, emisji z obiektów przemysłowych (jako wynik procesów technologicznych i grzewczych) oraz emisji z budynków mieszkalnych jako wynik ogrzewania paliwami stałymi złej jakości.
- 5) Na terenie Wadowic występują punktowe i obszarowe formy ochrony przyrody: Park Krajobrazowy Beskidu Małego wraz z otuliną, Obszar Specjalnej Ochrony Ptaków „Dolina Dolnej Skawy” (PLB 120005), pomnik przyrody nieożywionej oraz pomniki przyrody ożywionej, które wymagają zapewnienia odpowiedniej ochrony. W obszarach chronionych należy dążyć do nie wskazywania nowych obszarów zabudowy a w sąsiedztwie pomników przyrody, ograniczenie zagospodarowania mogącego spowodować ich uszkodzenie lub obumieranie.
- 6) Na terenie gminy występują korytarze ekologiczne: Dolina Skawy (kod KPd-13D) obejmująca dolinę rzeki Skawy oraz Beskid Mały (KPd-13C) obejmujący południowo – zachodnią część gminy.
- 7) Grunty leśne w gminie obejmują tereny o powierzchni 3 302 ha, co daje lesistość gminy na poziomie 29,1% (GUS, 2015). Istniejące kompleksy leśne powinny zostać zachowane. Należy chronić je przed fragmentacją.
- 8) Wskazane jest ochrona istniejących i wprowadzanie nowych zadrzewień śródpolnych i przywodnych.
- 9) W dolinach rzek należy dążyć do ochrony przed dogęszczaniem zabudowy oraz realizacją w bezpośrednim sąsiedztwie nowej zabudowy.
- 10) W terenach osuwisk należy odstąpić od realizacji obiektów budowlanych.
- 11) W obszarach zagrożonych ruchami masowymi ziemi należy wskazać skomplikowane warunki gruntowe, wymagające przed realizacją obiektów budowlanych wykonanie stosownych badań geologicznych zgodnie z obowiązującym ustawodawstwem.
- 12) Gmina położona jest w zasięgu Lokalnego Zbiornika Wód Podziemnych nr 447 Zbiornik Warstw Godula (Beskid Mały) oraz Głównego Zbiornika Wód Podziemnych nr 444 Dolina rzeki Skawa. GZWP nr 444 eksploatowany jest na terenie gminy licznymi studniami. W związku z tym, że jest podatny na zanieczyszczenia i że jest głównym źródłem zasilania w wodę, w planowanym rozwoju należy położyć szczególny nacisk na ochronę dolin rzecznych oraz prawidłową gospodarkę ściekową i odpadami.

4. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE ZE STANU DZIEDZICTWA KULTUROWEGO I ZABYTEKÓW ORAZ DÓBR KULTURY WSPÓŁCZESNEJ

- 1) Na dziedzictwo kulturowe gminy składają się wartości materialne, takie jak układy osadnicze i obiekty zabytkowe oraz wartości niematerialne, takie jak historia, zwyczaje i obrzędy, źródła nazewnictwa, znane postacie, itp.
- 2) Na terenie Gminy Wadowice występują obiekty i obszary wpisane do rejestru zabytków, dla których obowiązują przepisy ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami.
- 3) Na terenie Gminy Wadowice występują obiekty ujęte w gminnej ewidencji zabytków, dla których w studium należy wskazać wytyczne określania zasad ich ochrony w planach miejscowych,
- 4) Na terenie gminy występują stanowiska archeologiczne, dla których obowiązują przepisy ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami.

5. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z WARUNKÓW I JAKOŚCI ŻYCIA MIESZKAŃCÓW, W TYM OCHRONY ICH ZDROWIA

- 1) Liczba ludności gminy Wadowice w ostatnich 5 latach utrzymuje się prawie na tym samym poziomie. Podczas gdy przyrost naturalny w latach 2010-2014 był dodatni, to saldo migracji na pobyt stały jest wyraźnie ujemne. Z prognoz liczby ludności opracowanych przez GUS dla powiatu wadowickiego wynika, że do roku 2025 liczba ludności będzie rosła w niewielkim stopniu (o 0,4 % w ciągu najbliższych 10 lat). W dalszej perspektywie prognozowany jest spadek liczby ludności, który w roku 2045 wyniesie -3,8% względem roku 2015. Planowany rozwój gminy ma za zadanie przeciwdziałać jej depopulacji.
- 2) Warunki mieszkaniowe na terenie gminy Wadowice są dobre. Wiek większości budynków nie przekracza 50 lat, mieszkania są duże oraz dobrze wyposażone w instalacje i urządzenia techniczno-sanitarne. Rozważenia wymaga dalsza rozbudowa sieci wodociągowej i kanalizacyjnej na obszarze wiejskim.

6. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z ZAGROŻENIA BEZPIECZEŃSTWA LUDNOŚCI I JEJ MIENIA

Na terenie gminy Wadowice występują potencjalne zagrożenia dla bezpieczeństwa ludności i jej mienia związane z ruchami masowymi ziemi, wystąpieniem powodzi, katastrofami komunikacyjnymi i ochroną przeciwpożarową, zagrożenia wynikające ze spowolnienia tempa rozwoju gospodarczego oraz związane z przestępczością.

7. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z POTRZEB I MOŻLIWOŚCI ROZWOJU GMINY

W związku z zadaniami sformułowanymi w dokumentach strategicznych gminy, w kierunkach zagospodarowania należy dążyć do jednoznacznego wskazania obiektów i obszarów przyrodniczo-krajobrazowych, dążąc jednocześnie do ograniczenia realizacji nowej zabudowy na tych obszarach lub określając na jakich warunkach zabudowa może być realizowana. Należy również uwzględnić wyniki bilansu terenów zabudowanych, w tym wyznaczyć nowe tereny zabudowane. Należy także uwzględnić rozwój infrastruktury turystycznej, zapewnić zachowanie atrakcyjności krajobrazowej obszaru między innymi poprzez zachowanie odpowiednich relacji pomiędzy krajobrazem terenów zabudowanych

i otwartych, zagwarantować rozwoju infrastruktury technicznej i społecznej oraz unowocześnić i uzupełnić system komunikacji.

8. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE ZE STANU PRAWNEGO GRUNTÓW

Gmina jest właścicielem 367,3905 ha gruntów, co stanowi 3,25% powierzchni całej gminy. Pomijając grunty oddane w użytkowanie wieczyste, dzierżawę, użyczenie czy najem zasoby gminy wynoszą 268,1373 ha z czego większość z nich stanowią drogi publiczne i dojazdy do gruntów rolnych i leśnych. W związku z powyższym wszelkie podejmowane z punktu widzenia celów polityki przestrzennej gminy działania będą wiązały się z wyprzedzającym uregulowaniem stosunków własnościowych gruntów wskazanych do realizacji konkretnych przedsięwzięć celu publicznego.

9. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z WYSTĘPOWANIA OBIEKTÓW I TERENÓW CHRONIONYCH NA PODSTAWIE PRZEPISÓW ODREBNYCH

Na obszarze objętym studium występują obiekty i tereny chronione na podstawie przepisów odrębnych, do których należą:

- obszary i obiekty chronione w myśl ustawy prawo ochrony przyrody,
- obszary i obiekty chronione w myśl ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami,
- obszary udokumentowanych złóż kopalin i zasobów wód podziemnych,
- obszary i strefy chronione w myśl ustawy Prawo wodne,
- kolejowe tereny zamknięte, wskazane w Decyzji nr 3 Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 24 marca 2014 r. w sprawie ustalenia terenów, przez które przebiegają linie kolejowe, jako terenów zamkniętych (DZ.U. MliR z dnia 27 marca 2014 r. z późn. zm.).

10. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z WYSTĘPOWANIA OBSZARÓW NATURALNYCH ZAGROŻEŃ GEOLOGICZNYCH

Na terenie gminy Wadowice zidentyfikowano obszary osuwisk, rozumiane jako obszary osuwania się mas ziemnych oraz tereny zagrożone ruchami masowymi ziemi, na których należy dążyć do wprowadzenia zasad określonych w pkt.3.

11. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z WYSTĘPOWANIA UDOKUMENTOWANYCH ZŁOŻ KOPALIN, ZASOBÓW WÓD PODZIEMNYCH ORAZ UDOKUMENTOWANYCH KOMPLEKSÓW PODZIEMNEGO SKŁADOWANIA DWUTLENKU WĘGLA

- 1) Na obszarze objętym studium występują złoża kamieni drogowych i budowlanych, kruszyw naturalnych oraz surowców ilastych ceramiki budowlanej. W odniesieniu do terenów złóż niezbędne jest takie prowadzenie polityki przestrzennej, które umożliwi ich eksploatację i rekultywację po zaprzestaniu wydobywania.
- 2) Na obszarze gminy wydzielono dwa udokumentowane zbiorniki wód podziemnych oraz wyznaczono trzy jednolite części wód podziemnych. Stan ilościowy i chemiczny JCWPd określony został jako dobry, a ocena ryzyka niezagrażona. Do źródeł zagrożeń na przedmiotowym terenie należą potencjalne zanieczyszczenia pochodzące z sektora komunalnego oraz

przemysłowego, a także z sektora rolniczego i leśnego (nawozy i środki ochrony roślin). Na terenie gminy nie występują ujęcia wód podziemnych posiadających ustanowione strefy ochronne.

- 3) Na obszarze objętym studium nie występują udokumentowane kompleksy składowania dwutlenku węgla.

12. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z WYSTĘPOWANIA TERENÓW GÓRNICZYCH WYZNACZONYCH NA PODSTAWIE PRZEPISÓW ODREBNYCH

Na obszarze gminy występują tereny górnicze: „Barwałd I” (złóże kamieni drogowych i budowlanych), „Roków – Pole Północne 1” (złóże kruszyw naturalnych) oraz „Wadowice-Miedzne” (złóże kruszyw naturalnych).

13. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE ZE STANU SYSTEMÓW KOMUNIKACJI I INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ, W TYM STOPNIA UPORZĄDKOWANIA GOSPODARKI WODNO-ŚCIEKOWEJ, ENERGETYCZNEJ ORAZ GOSPODARKI ODPADAMI

- 1) Przez gminę przebiegają drogi krajowe nr 28 i 52, które krzyżują się w mieście Wadowice. Dzięki temu gmina posiada połączenia zewnętrzne zarówno na kierunku wschód-zachód, jak i północ-południe.
- 2) W planach jest tzw. Beskidzka Droga Integracyjna, mająca zastąpić dotychczasowe połączenie Bielska-Białej z Krakowem, czyli obecną DK 52. Jej realizacja ma zagwarantować skrócenie czasów przejazdu na tej trasie, zwiększenie bezpieczeństwa i wyprowadzenie ruchu tranzytowego z centrów miejscowości.
- 3) Na terenie Wadowic zlokalizowane są drogi powiatowe, gminne i wewnętrzne.
- 4) Ze wschodu na zachód przebiega linia kolejowa nr 117 relacji Kalwaria Zebrzydowska Lanckorona – Bielsko-Biała Główna a z północy do centrum miasta Wadowice przebiega linia nr 103 relacji Trzebinia – Wadowice.
- 5) Infrastruktura elektroenergetyczna w gminie Wadowice jest wystarczająca, aby zaopatrzyć w energię elektryczną zarówno odbiorców indywidualnych, jak i instytucje publiczne oraz przedsiębiorstwa. Ponadto sieć nie stanowi bariery rozwojowej dla dalszego inwestowania.
- 6) Gmina Wadowice posiada stosunkowo wysoki stopień gazyfikacji – w 2015 roku 71,3% mieszkańców posiadało dostęp do sieci gazowej. Sieć gazowa na terenie gminy Wadowice jest w większości nowa, w związku z tym jej stan techniczny jest dobry.
- 7) Istniejący układ sieci wodociągowej umożliwia rozwój systemu, jednak należy liczyć się z koniecznością dużych nakładów inwestycyjnych szczególnie jeżeli chodzi o wykonanie sieci wodociągowej w miejscowościach położonych najwyżej w gminie tj. Babica, Kaczyna, Ponikiew, Stanisław Górny, Wysoka.
- 8) Dostęp do sieci kanalizacyjnej ma 67,4% mieszkańców gminy. Ścieki z terenu gminy odprowadzane są do oczyszczalni za pomocą systemu kanalizacji sanitarnej i ogólnospławnej. Wywóz nieczystości z gospodarstw na terenach nie skanalizowanych odbywa się beczkowozami ze zbiorników wybieralnych (szamb). Konieczna jest jednak dalsza rozbudowa systemu kanalizacji. W niektórych miejscowościach z uwagi m.in. na ukształtowanie terenu

budowa kanalizacji może okazać się utrudniona lub nieopłacalna ekonomicznie. Brak kanalizacji stanowi barierę dla dalszego rozwoju zabudowy na tych obszarach.

- 9) Dostępność usług telekomunikacyjnych na terenie gminy należy uznać za wystarczającą.
- 10) Gospodarka odpadami na terenie gminy obejmuje selektywną zbiórkę, transport i zagospodarowanie odpadów w Zakładzie Gospodarki Odpadami Komunalnymi EKO w Choczni.
- 11) Miejska sieć ciepłownicza obejmuje swoim zakresem część obszaru miasta Wadowice. Źródła ciepła (Kotłownia Rejonowa) posiada rezerwę mocy cieplnej, która pozwala na rozbudowę sieci ciepłowniczej i przyłączenie nowych odbiorców. W tym obszarze istnieje możliwość przyłączenia do sieci cieplnej nowych odbiorców indywidualnych, obiektów użyteczności publicznej i przedsiębiorstw.

14.UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z ZADAŃ SŁUŻĄCYCH REALIZACJI PONADLOKALNYCH CELÓW PUBLICZNYCH

W Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Małopolskiego wpisano zadanie o znaczeniu ponadlokalnym: przebudowę drogi krajowej nr 52 Bielsko Biała – Wadowice – Głogoczów z obejściami miast Kęty, Andrychów, Wadowice, Kalwaria Zebrzydowska („Beskidzka Droga Integracyjna”). Ponadto w Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Małopolskiego wskazano na szereg ustaleń ogólnych odnoszących się do sposobu kształtowania zagospodarowania przestrzennego gminy.

15.UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z WYMAGAŃ DOTYCZĄCYCH OCHRONY PRZECIWPOWODZIOWEJ

Na obszarze gminy Wadowice zidentyfikowano obszary szczególnego zagrożenia powodzią. Obszary te podlegają zakazom i ograniczeniom wynikającym z obowiązujących przepisów prawa wodnego.

Przewodniczący Rady Miejskiej w Wadowicach
Piotr Hajnosz